
BOSNIA AND HERZEGOVINA

Post: Ortiješ bb, P.P. 133
88000 Mostar
Bosnia and Herzegovina
Phone: +387 36 446 224
Fax: +387 36 446 261
Email: aisbih@bhansa.gov.ba
URL: <http://www.bhansa.gov.ba>

AIC A 005/2020
Effective from 03 DEC 2020
Published on 25 AUG 2020

RADIOTELEFONSKA KOMUNIKACIJA U BIH

RADIO TELEPHONE COMMUNICATION IN BIH

NAMJERNO OSTAVLJENA PRAZNA STRANA

THIS PAGE INTENTIONALLY LEFT BLANK

Sadržaj

1. Uvod	1
1.1. Izvor dokumenta	1
1.2 Svrha dokumenta	2
1.3. Primjena dokumenta	3
1.4. Jezik u uporabi	4
1.5 Protokol dokumenta	4
2.0 Veza sa drugim dokumentima	5
3.0 Odgovornosti i ovlaštenja	5
4.0 Općenito	6
4.1 Uvod	6
4.2 Tehnika predaje	7
4.3. Vrste poruka	9
4.4. Predaja slova ICAO abecede	12
4.5. Predaja brojeva	13
4.6 Predaja vremena:	17
4.7 Predaja razine:	18
4.8. Pozivni znak radiopostaje zrakoplova	31
4.9. Skraćivanje pozivnog znaka radiopostaje zrakoplova	32
4.10 Promjena pozivnog znaka	33
4.11 Gdje staviti pozivni znak radiopostaje zrakoplova	34
5.0 Radiotelefonska komunikacija	35
5.1 Radiotelefonska komunikacija uspostavlja se na sljedeći način:	35
5.2 Promjena frekvencije	37
5.3 Višestruki poziv	39
5.4 Opći poziv	40
5.5 Potvrda prijama poruke	41
5.5 Potvrda prijama poruke	41
5.5 Потврда пријема поруке	41
5.6 Izdavanje odobrenja	42
5.6 Izdavanje odobrenja	42
5.6 Issue of clearance	42
5.7 Obveza ponavljanja	43
5.7 Read-back requirements	43

5.8 Potvrda ponavljanja.....	45
5.8 Potvrda ponavljanja.....	45
5.8 Потврда понављања.....	45
5.8 Acknowledgment of read-back	45
5.9 Postupanje u skladu s odobrenjima i uputama KZP-a	47
5.9 Postupanje u skladu s odobrenjima i uputama KZP-a	47
5.9 Поступање у складу са одобрењима и упутама КЛ.....	47
5.9 Complying with ATC clearances and instructions	47
5.10 Ispravci i ponavljanja	49
5.10 Ispravke i ponavljanja.....	49
5.10 Corrections and repetitions.....	49
5.11 Prijenos radiotelefonske komunikacije.....	51
5.11 Prenos radiotelefonske komunikacije	51
5.11 Пренос телефонске комуникације.....	51
5.11 Transfer of communications	51
5.12 Poništavanje poruka	52
5.12 Poništavanje poruka	52
5.12 Поништавање порука	52
5.12 Cancellation of messages	52
5.13 Provjera čujnosti radiopostaje	53
5.13 Провјера чујности радиостанице	53
5.13 Test procedures	53
5.14 Objava opasnosti i ograničenja za zračni promet	54
5.14 Objava opasnosti i ograničenja za zračni promet.....	54
5.14 Објава опасности и ограничења за ваздушни саобраћај.....	54
5.14 Hazards and restrictions to air traffic	54
6.0 Lokalna frazeologija i postupci	55
6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi.....	55
6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi.....	55
6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi.....	55
6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi.....	56
6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi.....	56
6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi	56
6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi.....	57
6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi.....	57
6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi.....	57

6.1	Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi.....	58
6.1	Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi.....	58
6.1	Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi.....	58
6.1	Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi.....	59
6.1	Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi.....	59
6.1	Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi.....	59
6.1	Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi.....	60
6.1	Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi.....	60
6.1	Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi.....	60
6.2	Fraze za letove sa i prema kontroliranim aerodromima.....	61
6.3	Postupci u voženju	63
6.4	Odobrenje za odlazak	67
6.5	Slijetanje - aerodromski prometni krug.....	69
6.6	Promjena frekvencije.....	72
6.7	Uobičajene fraze za aerodromski promet.....	73
6.8	Stanje manevarskih površina	75
6.9	Meteorološki uvjeti	76
7.0	Vojni RT postupci	77
7.1	Letovi u svrhu presretanja.....	77
7.2	Vježbovni letovi	81
7.3	Helikopterski aerodromski promet.....	84
7.4	Protupožarni letovi	85
	Protivpožarni letovi	85
	Противпожарни летови.....	85
7.5	Postupci u nuždi.....	86
8.0	Posebni postupci.....	87
8.1.	Poruke o nevolji	89
8.2.	Poruke hitnosti	92
8.3	Postupci zrakoplova za medicinski prijevoz.....	95
8.4	Otkaz radio veze	96
9.0	FIS / VFR frazeologija	100
9.1	Izveštaj o poziciji kod VFR letova	100
9.2	Informacije o prometu na temelju izvješća o poziciji	101
9.3	Radarska služba letnih informacija	102
9.4	Predaja informacija o prometu	103
9.5	Informacije o vremenu na temelju radarskog promatranja.....	103

9.6 Pomoć VFR letovima koji imaju navigacijske poteškoće	104
7.7 Poništavanje/Zatvaranje plana leta (VFR)	105
9.8 Opći poziv	106
9.9 ATIS.....	107
9.10 Državni telegram.....	107

1. Uvod

1.1. Izvor dokumenta

ICAO frazeologija sastavni je dio procedura napisanih u Aneksu 10 – *Aeronautical Telecommunications*, Volume II — *Communication Procedures including those with PANS status* i u dokumentu:

„*Procedures for Air Navigation Services — Air Traffic Management* (PANS-ATM, Doc 4444)“.

ICAO dokument 9432-AN/925 *Manual of Radiotelephony* sadrži primjere koji se temelje na tim dokumentima i reprezentativni su primjeri frazeologije u uporabi.

Svrha ICAO frazeologije je pružanje učinkovite, jasne, sažete i jednoznačne komunikacije. **Važnost pravilne uporabe standardne frazeologije ne može se dovoljno naglasiti.**

1.1 Izvor dokumenta

ICAO frazeologija sastavni je dio procedura napisanih u Aneksu 10 – *Aeronautical Telecommunications*, Volume II — *Communication Procedures including those with PANS status* i u dokumentu:

„*Procedures for Air Navigation Services — Air Traffic Management* (PANS-ATM, Doc 4444)“.

ICAO dokument 9432-AN/925 *Manual of Radiotelephony* sadrži primjere koji se temelje na tim dokumentima i reprezentativni su primjeri frazeologije u upotrebi.

Svrha ICAO frazeologije je pružanje efikasne, jasne, sažete i jednoznačne komunikacije. **Važnost pravilne upotrebe standardne frazeologije ne može se dovoljno naglasiti.**

1.1 Извор документа

ICAO фразеологија саставни је дио процедура написаних у 10 – *Aeronautical Telecommunications*, Volume II — *Communication Procedures including those with PANS status* i u dokumentu:

„*Procedures for Air Navigation Services — Air Traffic Management* (PANS-ATM, Doc 4444)“.

ICAO документ 9432-AN/925 *Manual of Radiotelephony* садржи примјере који се темеље на тим документима и репрезентативни су примјери фразеологије у употреби.

Сврха ICAO фразеологије је пружање ефикасне, јасне, прецизне и једнозначне комуникације. **Важност правилне употребе стандардне фразеологије не може се довољно нагласити.**

1.1 Document source

ICAO phraseologies are contained in procedures found in Annex 10 — *Aeronautical Telecommunications*, Volume II — *Communication Procedures including those with PANS status* and in the *Procedures for Air Navigation Services — Air Traffic Management* (PANS-ATM, Doc 4444).

ICAO Doc 9432-AN/925 *Manual of Radiotelephony* contains examples, based on the above documents, which are intended to be representative of radiotelephony in common use.

ICAO phraseologies have been developed to provide efficient, clear, concise, and unambiguous communications. **The importance of using correct and precise standard phraseology cannot be overemphasised.**

1.2 Svrha dokumenta

Svrha frazeologije sadržane u ovom dokumentu je osiguravanje ujednačenosti radiotelefonske komunikacije. Međutim, nije moguće propisati frazeologiju za svaku situaciju i stoga primjeri frazeologije sadržani u ovom dokumentu nisu konačni.

U situacijama u kojima je nužna uporaba općeg jezika, izričaj treba biti jasan, sažet i jednoznačan. Također je neophodno posjedovati dovoljnu razinu jezičnog znanja jezika koji se koristi. Potrebna jezična znanja i vještine definirani su u ICAO Aneksu 10, drugi dio i u Aneksu 1 – *Personnel Licensing*.

Osim pravilne uporabe frazeologije i primjerene razine jezične sposobnosti, također je važno znati da jezik radiotelefonske komunikacije često nije materinski jezik primatelja ili pošiljatelja poruke. Svijest o postojanju poteškoća s kojima se suočavaju govornici stranog jezika doprinosi sigurnijem komunikacijskom procesu.

1.2 Svrha dokumenta

Svrha frazeologije sadržane u ovom dokumentu je osiguravanje ujednačenosti radiotelefonske komunikacije. Međutim, nije moguće propisati frazeologiju za svaku situaciju i stoga primjeri frazeologije sadržani u ovom dokumentu nisu konačni.

U situacijama u kojima je nužna upotreba opšteg jezika, izričaj treba biti jasan, sažet i jednoznačan. Također je neophodno posjedovati dovoljan nivo jezičnog znanja jezika koji se koristi. Potrebna jezična znanja i vještine definirani su u ICAO Aneksu 10, drugi dio i u Aneksu 1 – *Personnel Licensing*.

Osim pravilne upotrebe frazeologije i primjerenog nivoa jezične sposobnosti, također je važno znati da jezik radiotelefonske komunikacije često nije maternji jezik primatelja ili pošiljatelja poruke. Svijest o postojanju poteškoća s kojima se suočavaju govornici stranog jezika doprinosi sigurnijem komunikacijskom procesu.

1.2 Сврха документа

Сврха фразеологије садржане у овом документу је осигуравање уједначености радиотелефонске комуникације. Међутим, није могуће прописати фразеологију за сваку ситуацију и стога примјери фразеологије садржани у овом документу нису коначни.

У ситуацијама у којима је нужна употреба општег језика, изражај треба бити јасан, прецизан и једнообразан. Такође је неопходно посједовати довољан ниво језичког знања језика који се користи. Потребна језичка знања и вјештине дефинисана су у ICAO Annex 10, Volume II и у Annex 1 – *Personnel Licensing*.

Осим правилне употребе фразеологије и примјереног нивоа језичке способности, такође је важно знати да језик радиотелефонске комуникације често није матерински језик примаоца или пошиљаоца поруке. Свијест о постојању потешкоћа с којима се суочавају говорници страног језика доприноси сигурном комуникацијском процесу.

1.2 Document purpose

The phraseologies detailed in this document have been established for the purpose of ensuring uniformity in RTF communications. However, it is not possible to provide phraseologies for every possible situation that may arise, and the examples contained in this document are not exhaustive. When it is necessary to use plain language it should be clear, concise and unambiguous.

Sufficient proficiency in the language being used is also required. ICAO language proficiency requirements are found in ICAO Annex 10, Volume II and Annex 1 – *Personnel Licensing*.

In addition to correct use of phraseologies and adequate language proficiency, it is also important to keep in mind that the language being used in radiotelephony is often not the first language of the receiver or originator of a transmission. An awareness of the possible difficulties faced by second-language speakers contributes to safer communications.

1.3. Primjena dokumenta

Govorna komunikacija između radiopostaje zrakoplova i zemaljske radiopostaje uspostavlja se i održava radiokomunikacijom zemljazrak na način utvrđen propisom donesenim na temelju Zakona o zrakoplovstvu BiH.

Ove postupke na odgovarajući način koriste domaći i inozemni zrakoplovi koji se koriste u vojne, policijske i carinske svrhe kada izvode letачке operacije po postupcima i pravilima za opći zračni promet (GAT) unutar zračnog prostora BiH.

Letačke operacije vojnih zrakoplova kada lete po postupcima i pravilima za operativni zračni promet (OAT) uređuju se posebnim propisom.

Ove procedure primjenjuje jedinica nadležna za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu kada u granicama svojih prava, dužnosti i odgovornosti, obavlja svoje poslove u zračnom prostoru BiH.

1.3 Primjena dokumenta

Govorna komunikacija između radiostanice zrakoplova i zemaljske radiostanice uspostavlja se i održava radiokomunikacijom zemlja-zrak na način utvrđen propisom donesenim na temelju Zakona o zrakoplovstvu BiH.

Ove postupke na odgovarajući način koriste BiH i inozemni zrakoplovi koji se koriste u vojne, policijske i carinske svrhe kada izvode letачке operacije po postupcima i pravilima za opći zračni promet (GAT) unutar zračnog prostora BiH.

Letačke operacije vojnih zrakoplova kada lete po postupcima i pravilima za operativni zračni promet (OAT) uređuju se posebnim propisom.

Ove procedure primjenjuje jedinica nadležna za pružanje operativnih usluga u zračnom saobraćaju kada u granicama svojih prava, dužnosti i odgovornosti, obavlja svoje poslove u zračnom prostoru BiH.

1.3 Примјена документа

Говорна комуникација између радиостанице ваздухоплова и земаљске радиостанице успоставља се и одржава радио-комуникацијом земља-ваздух на начин утврђен прописом донесеним на основу Закона о ваздухопловству БИХ.

Ове поступке на одговарајући начин користе домаћи и инострани ваздухоплови који се користе у војне, полицијске и царинске сврхе када изводе летачке операције по поступцима и правилима за општи ваздушни саобраћај (GAT) унутар ваздушног простора БИХ.

Летачке операције војних ваздухоплова када лете по поступцима и правилима за оперативни ваздушни саобраћај (OAT) уређују се посебним прописом. Ове процедуре примјењује јединица надлежна за пружање оперативних услуга у ваздушном саобраћају када у границама својих права, дужности и одговорности, обавља своје послове у ваздушном простору БИХ.

1.3 Document applicability

Voice communications between aircraft stations and aeronautical stations are established and maintained as air-ground communications in compliance with the provisions of Aviation Law of Bosnia and Herzegovina.

These procedures are used by radio equipped domestic and foreign military, police and customs general air traffic within the airspace of BiH.

For military flights conducted according to operational air traffic the appropriate national rules and procedures apply.

These procedures are used by the appropriate Air Traffic Control Units when providing air navigation service in line with prescribed rights, duties and responsibilities in the airspace of B&H.

1.4. Jezik u uporabi

Radiotelefonska komunikacija odvija se na engleskom ili lokalnom jeziku.

Tijekom letenja po pravilima instrumentalnog letenja radiotelefonska komunikacija mora se obavljati na engleskom jeziku.

U slučajevima kada se zrakoplov nalazi u nuždi komunikacija se može obavljati na engleskom ili lokalnom jeziku pod uvjetom da svi sudionici komunikacijskog procesa imaju dovoljnu razinu jezične sposobnosti za komunikaciju na jednom od ovih jezika.

1.5 Protokol dokumenta

U ovom dokumentu sljedeće riječi imaju ovo značenje:

- I. riječ **morati** – označava obavezu
- II. riječ **trebalo bi** – označava preporuku
- III. riječ **može** – označava opciju

Uporaba muškog roda u ovom dokumentu odnosi se na muški i na ženski rod.

1.4 Jezik u upotrebi

Radiotelefonska komunikacija odvija se na engleskom ili lokalnom jeziku.

Tokom letenja po pravilima instrumentalnog letenja radiotelefonska komunikacija mora se obavljati na engleskom jeziku.

U slučajevima kada se zrakoplov nalazi u nuždi komunikacija se može obavljati na engleskom ili lokalnom jeziku pod uslovom da svi sudionici komunikacijskog procesa imaju dovoljan nivo jezične sposobnosti za komunikaciju na jednom od ovih jezika.

1.5 Protokol dokumenta

U ovom dokumentu sljedeće riječi imaju ovo značenje:

- I. riječ **morati** – označava obavezu
- II. riječ **trebalo bi** – označava preporuku
- III. riječ **može** – označava opciju

Upotreba muškog roda u ovom dokumentu odnosi se na muški i na ženski rod.

1.4 Језик у употреби

Радиотелефонска комуникација обавља се на енглеском или локалном језику.

Током летења по правилима инструменталног летења радиотелефонска комуникација мора се обављати на енглеском језику.

У случајевима када се ваздухоплов налази у нужди комуникација се може обављати на енглеском или локалном језику под условом да сви учесници комуникацијског процеса имају довољан ниво језичне способности за комуникацију на једном од ових језика.

1.5 Протокол документа

У овом документу слједеће ријечи имају ово значење:

- I. ријеч **морати** – означава обавезу
- II. ријеч **требало би** – означава препоруку
- III. ријеч **може** – означава опцију

Употреба мушког рода у овом документу односи се на мушки и на женски род.

1.4 Language in use

Radiotelephony communications shall be conducted in English or local language. All IFR traffic radiotelephony communications shall be conducted in English language.

In case of emergency English or local may be used provided that it is sufficiently known by all stations involved.

1.5 Document protocol

The words listed below have the following meaning in this document:

- I. the word **shall** - means that compliance is compulsory
- II. the word **should** – indicates a recommendation
- III. the word **may** – indicates an option

Any reference in this document to the male gender should be understood to include both male and female persons.

2.0 Veza sa drugim dokumentima

- Zakon o zrakoplovstvu BiH „Službeni glasnik BiH“ broj: 39/09 od 19. maja 2009.godine;
- Naredba o pravilima letenja zrakoplova; “Službeni glasnik BiH” broj 52/13 od 02.07.2013.godine;
- Sporazum o civilno-vojnoj saradnji u oblasti vazduhoplovstva između BHANSA-e i Ministarstva odbrane BiH (broj: 1-02-02-2-424/16 od dana 27.01.2016 godine);
- Postupci koordinacije između BHANSA JPAKL Banja Luka i MO/Oružanih snaga BiH broj 1-05-02-2-30-19/17 od dana 27-03-2017 godine.

Smjernice

- ICAO DOC 4444;
- ICAO DOC 7030.
- ICAO Annex 2 - Rules of the Air;
- ICAO Annex 10 - Aeronautical Telecommunications;
- ICAO Annex 11 - Air Traffic Services.

3.0 Odgovornosti i ovlaštenja

Za preispitivanje, ažuriranje i ispravnost ovog dokumenta je odgovoran Šef Odsjeka za razvoj i tehnologiju rada upravljanja zračnim prometom.

Preispitivanje dokumenta se vrši prema potrebi, a najmanje jednom godišnje. Izmjene i dopune će se vršiti na isti način kao i donošenje.

Rukovodioci organizacionih jedinica, koji su navedeni u distribucionoj listi, dužni su obezbijediti distribuciju i upoznavanje relevantnog osoblja u okviru svojih organizacionih jedinica sa sadržajem ovog dokumenta.

Uposlenici odjela/odsjeka kojima je dokument namijenjen odgovorni su za primjenu ovog dokumenta u djelokrugu svojih obaveza i odgovornosti.

4.0 Općenito

4.1 Uvod

Standardna ICAO frazeologija mora se koristiti u svim situacijama za koje je definirana. Opći jezik koristi se jedino kada standardna frazeologija nije dovoljna za prenošenje željene komunikacije.

U svakoj komunikaciji na radio frekvenciji sudionici se moraju pridržavati najviših standarda.

Nije dozvoljena pretjerana uporaba uljudnih fraza.

4.1 Uvod

Standardna ICAO frazeologija mora se koristiti u svim situacijama za koje je definirana. Opći jezik koristi se jedino kada standardna frazeologija nije dovoljna za prenošenje željene komunikacije.

U svakoj komunikaciji na radio frekvenciji sudionici se moraju pridržavati najviših standarda.

Nije dozvoljena pretjerana upotreba uljudnih fraza.

4.1 Увод

Стандардна ICAO фразеологија мора се користити у свим ситуацијама за које је дефинисана. Општи језик користи се једино кад стандардна фразеологија није довољна за преношење жељене комуникације. У свакој комуникацији на радио фреквенцији судионици се морају придржавати највиших стандарда. Није дозвољена претјерана употреба уљудних фраза.

4.1 Introduction

ICAO standardized phraseology shall be used in all situations for which it has been specified. Only when standardized phraseology cannot serve an intended transmission, plain language shall be used. In all communications the highest standard of radio discipline shall be observed at all times. Excessive use of courtesies shall be avoided.

4.2 Tehnika predaje

Dolje navedene tehnike osigurat će jasnu predaju i prijam izgovorenog sadržaja:

- a) prije govorenja na frekvenciji slušajte frekvenciju i provjerite da nema interferencije s nekom drugom postajom,
- b) informirajte se o tehnikama ispravnog govorenja na mikrofону,
- c) koristite normalan konverzacijski ton, govorite jasno i razgovijetno,
- d) govorite ravnomjernom brzinom govora ne izgovarajući više od 100 riječi u minuti. Kada znate da primatelj mora zapisati dijelove poruke govorite polaganije,
- e) govorite ujednačenom jačinom govora,
- f) prije ili nakon izgovora brojeva kratko stanite – time ćete olakšati razumijevanje,
- g) izbjegavajte zastajkivanje u govoru kao npr. korištenje uzvika 'm-m-m',

4.2 Tehnika predaje

Dolje navedene tehnike osigurat će jasnu predaju i prijem izgovorenog sadržaja:

- a) prije govorenja na frekvenciji slušajte frekvenciju i provjerite da nema interferencije s nekom drugom stanicom,
- b) informišite se o tehnikama ispravnog govorenja na mikrofону,
- c) koristite normalan konverzacijski ton, govorite jasno i razgovijetno,
- d) govorite ravnomjernom brzinom govora ne izgovarajući više od 100 riječi u minuti. Kada znate da primatelj mora zapisati dijelove poruke govorite polaganije,
- e) govorite ujednačenom jačinom govora,
- f) prije ili nakon izgovora brojeva kratko stanite – time ćete olakšati razumijevanje,
- g) izbjegavajte zastajkivanje u govoru kao npr. korištenje uzvika 'm-m-m',

4.2 Технике предаје

Доле наведене технике осигураће јасну предају и пријем изговореног садржаја:

- а) прије говорења на фреквенцији слушајте фреквенцију и провјерите да нема интерференције са неком другом станицом,
- б) информишите се о техникама исправног говорења на микрофону,
- ц) користите нормалан конверзацијски тон, говорите јасно и разговјетно,
- д) говорите равномјерном брзином говора не изговарајући више од 100 ријечи у минути. Када знате да прималац мора записати дијелове поруке говорите полаганије,
- е) говорите уједначеном јачином говора,
- ф) прије или након изговора бројева кратко станите- тиме ћете олакшати разумијевање,
- г) изbjегавајте застајкивање у говору, као нпр. коришћење узвика и 'm-m-m'.

4.2 Transmission techniques

The following transmitting techniques will assist in ensuring that transmitted speech is clear and satisfactorily received:

- a) before transmitting, listen out on the frequency to be used to ensure that there will be no interference with a transmission from another station;
- b) be familiar with good microphone operating techniques;
- c) use a normal conversational tone, and speak clearly and distinctly;
- d) maintain an even rate of speech not exceeding 100 words per minute. When it is known that elements of the message will be written down by the recipient, speak at a slightly slower rate;
- e) maintain the speaking volume at a constant level;
- f) a slight pause before and after numbers will assist in making them easier to understand;
- g) avoid using hesitation sounds such as "er";

h) prestanite govoriti ako morate okrenuti glavu od mikrofona,

i) pritisnite tipku do kraja prije nego što počnete govoriti i ne otpuštajte ju sve dok do kraja niste izgovorili poruku. Time se osigurava cjelovito prenošenje poruke,

j) prilikom prenošenja dugačkih poruka trebalo bi praviti povremene stanke da bi se pošiljatelju dozvolilo da potvrdi da frekvencije koja se koristi nije zauzeta, ili da se primatelju dozvoli da zatraži ponavljanje dijelova poruke koji nisu primljeni.

h) prestanite govoriti ako morate okrenuti glavu od mikrofona,

i) pritisnite tipku do kraja prije nego što počnete govoriti i ne otpuštajte ju sve dok do kraja niste izgovorili poruku. Time se osigurava potpuno prenošenje poruke,

j) prilikom prenošenja dugačkih poruka trebalo bi praviti povremene pauze da bi se pošiljatelju dozvolilo da potvrdi da frekvencije koja se koristi nije zauzeta, ili da se primatelju dozvoli da zatraži ponavljanje dijelova poruke koji nisu primljeni.

х) престаните говорити ако морате окренути главу од микрофона,

и) притисните типку до краја прије него што почнете говорити и не отпуштајте ју све док до краја нисте изговорили поруку. Тиме се осигурава цјеловито преношење поруке.

ј) приликом преношења дугачких порука направите кратке паузе за вријеме којих пошиљалац може потврдити јасноћу фреквенције а прималац затражити понављање дијелова поруке ако је то потребно.

h) suspend speech temporarily if it becomes necessary to turn the head away from the microphone;

i) press the transmit switch fully before speaking and do not release it until the message is completed. This will ensure that the entire message is transmitted;

j) the transmission of long messages should be interrupted from time to time to permit the transmitting operator to confirm that the frequency in use is clear and, if necessary, to permit the receiving operator to request repetition of parts not received.

4.3. Vrste poruka

Vrste poruka koje se šalju putem pokretne veze i slijed prednosti pri uspostavi komunikacije i predaji poruka odvija se sukladno ovom redoslijedu:

(1) Poruke o nevolji odnose se na zrakoplov i putnike u ozbiljnoj i neposrednoj opasnosti koja zahtjeva neodgodivo pružanje pomoći.

(2) Poruke hitnosti odnose se na sigurnost zrakoplova, plovila ili bilo kojeg drugog vozila ili osobe.

(3) Poruke o radiogoniometrijskom smjeru odnose se na predaju goniometarskih vrijednosti.

(4) Poruke o sigurnosti leta su:

a. poruke vezane za distribuciju plana leta i poruke kontrole zračnog prometa,

b. poruke koje šalje operator zrakoplova ili pilot koje su od neposredne važnosti za zrakoplov u letu,

c. meteorološke poruke od neposrednog značaja za zrakoplov koji je već u letu ili se sprema uzletjeti, individualne poruke ili poruke koje se emitiraju neodređenom primatelju,

d. ostale poruke koje se odnose na zrakoplov u letu ili koji se sprema uzletjeti.

4.3 Vrste poruka

Vrste poruka koje se šalju putem pokretne veze i slijed prednosti pri uspostavi komunikacije i predaji poruka odvija se u skladu sa ovim redoslijedom:

(1) Poruke o nevolji odnose se na zrakoplov i putnike u ozbiljnoj i neposrednoj opasnosti koja zahtjeva neodgodivo pružanje pomoći

(2) Poruke hitnosti odnose se na sigurnost zrakoplova, plovila ili bilo kojeg drugog vozila ili osobe.

(3) Poruke o radiogoniometrijskom smjeru odnose se na predaju goniometarskih vrijednosti.

(4) Poruke o sigurnosti leta su:

a. poruke vezane za distribuciju plana leta i poruke kontrole zračnog prometa,

b. poruke koje šalje operator zrakoplova ili pilot koje su od neposredne važnosti za zrakoplov u letu,

c. meteorološke poruke od neposrednog značaja za zrakoplov koji je već u letu ili se sprema uzletjeti, individualne poruke ili poruke koje se emitiraju neodređenom primatelju,

d. ostale poruke koje se odnose na zrakoplov u letu ili koji se sprema uzletjeti.

4.3 Врсте порука

Врсте порука које се шаљу путем покретне везе и редослијед предности при успостави комуникације и предаји порука одвија се према овом редослиједу:

(1) Поруке о невољи односе се на ваздухоплов и путнике у озбиљној и непосредној опасности која захтјева неодгодиво пружање помоћи.

(2) Поруке хитности односе се на сигурност ваздухоплова, пловила или било којег другог возила или особе.

(3) Поруке о радио-гониometriјском смјеру односе се на предају гониометарских вриједности.

(4) Поруке о безбједности лета су:

a. поруке везане за дистрибуцију плана лета и поруке контроле ваздушног саобраћаја,

b. поруке које шаље оператор ваздухоплова или пилот које су од непосредне важности за ваздухоплов у лету,

ц. метеоролошке поруке од непосредног значаја за ваздухоплов који је већ у лету или се спрема полетјети индивидуалне поруке или поруке које се емитују неодређеном примаоцу)

д. остале поруке које се односе на ваздухоплов у лету или који се спрема узлетјети.

4.3 Types of messages

The categories of messages handled by the aeronautical mobile service and the order of priority in the establishment of communications and the transmission of messages shall be in accordance with the table below:

(1) Distress messages are those concerning aircraft and passengers threatened by serious and imminent danger requiring immediate assistance.

(2) Urgency messages are messages

concerning the safety of an aircraft, a vessel, or any other vehicle or a person.

(3) Messages relating to direction finding are messages for transmission of direction finding values.

(4) Flight safety messages are:

a. Flight plan and ATC related messages;

b. messages originated by an aircraft operator or by an aircraft of immediate concern to an aircraft in flight;

c. meteorological advice of immediate concern to an aircraft in flight or about to depart (individually communicated or for broadcast); and

d. other messages concerning aircraft in flight or about to depart.

(5) Meteorološke poruke odnose se na predaju vremenskih podataka.

(6) Letačko operativne poruke su:

a. poruke koje se odnose na promjene u operativnom redu letenja,

b. poruke koje se odnose na opsluživanje zrakoplova

c. poruke predstavnika operatora zrakoplova koje se odnose na promjene u zahtjevima za putnike i posadu, a koje nastaju kao posljedica neizbježnih odstupanja od uobičajenih operativnih redova letenja. Individualni zahtjevi putnika i posade nisu dopušteni,

d. poruke koje se odnose na nestandardna slijetanja,

(5) Meteorološke poruke odnose se na predaju vremenskih podataka.

(6) Letačko operativne poruke su:

a. poruke koje se odnose na promjene u operativnom redu letenja,

b. poruke koje se odnose na opsluživanje zrakoplova,

c. poruke predstavnika operatora zrakoplova koje se odnose na promjene u zahtjevima za putnike i posadu, a koje nastaju kao posljedica neizbježnih odstupanja od uobičajenih operativnih redova letenja. Individualni zahtjevi putnika i posade nisu dopušteni,

d. poruke koje se odnose na nestandardna slijetanja,

(5) Метеоролошке поруке односе се на предају временских података.

(6) Летачко оперативне поруке су:

a. поруке које се односе на промјене у оперативном реду летења,

б. поруке које се односе на опслуживање ваздухоплова,

ц. поруке представника оператора ваздухоплова које се односе на промјене у захтјевима за путнике и посаду, а које настају као посљедица неизбјежних одступања од уобичајених оперативних редова летења. Индивидуални захтјеви путника и посаде нису допуштени.

д. поруке које се односе на нестандардна слијетања

(5) Meteorological messages are messages for transmission of weather data.

(6) Flight regularity messages are:

a. messages concerning changes in aircraft operation schedules

b. messages concerning servicing of aircraft

c. instructions of aircraft operator representatives concerning changes in requirements for passengers and crew, caused by unavoidable deviations from normal operating schedules; individual requirements of passengers and crew are not permitted

d. messages concerning non-routine landings

e. poruke koje se odnose na žurno potreban materijal i dijelove zrakoplova,

f. poruke koje se odnose na rad ili održavanje službi neophodnih za sigurnost ili letačku operativnost zrakoplova.

(7) Državni telegram odnosi se na poruke koje državnici ili osobe istoga ranga predaju iz zrakoplova u letu.

Napomena: Redoslijed navedenih poruka ujedno predstavlja i redoslijed njihovog prioriteta.

Normirane ICAO kratice koje su dio poruka upućenih radiopostajama u zrakoplovu, obično se koriste kao cjelovite riječi ili fraze koje te kratice predstavljaju u korištenom jeziku, osim kada se radi o kraticama koje su zbog učestalosti uporabe uobičajene prakse poznate zrakoplovnom osoblju.

Neke kratice mogu se izgovarati tako da se ne koristi ICAO abeceda nego da se pojedinačno izgovaraju slova koja ih čine, npr. ATC, FIR, IFR, IMC, NDB, VFR, VMC, VOR ili Q-grupa npr. QNH, QFE, QDM, QDR, QTE itd

e. poruke koje se odnose na hitno potreban materijal i dijelove zrakoplova,

f. poruke koje se odnose na rad ili održavanje službi neophodnih za sigurnost ili letačku operativnost zrakoplova.

(7) Državni telegram odnosi se na poruke koje državnici ili osobe istoga ranga predaju iz zrakoplova u letu.

Napomena: Redoslijed navedenih poruka ujedno predstavlja i redoslijed njihovog prioriteta

Normirane ICAO skraćenice koje su dio poruka upućenih radiostanicama u zrakoplovu, obično se koriste kao cjelovite riječi ili fraze koje te skraćenice predstavljaju u korištenom jeziku, osim kada se radi o skraćenicama koje su zbog učestalosti upotrebe i uobičajene prakse poznate zrakoplovnom osoblju.

Neke skraćenice mogu se izgovarati tako da se ne koristi ICAO abeceda nego da se pojedinačno izgovaraju slova koja ih čine, npr. ATC, FIR, IFR, IMC, NDB, VFR, VMC, VOR ili Q-grupa npr. QNH, QFE, QDM, QDR, QTE itd

e. поруке које се односе на хитно потребан материјал и дијелове ваздухоплова

ф. поруке које се односе на рад или одржавање служби неопходних за безбједност или летачку оперативност ваздухоплова.

(7) Државни телеграм односи се на поруке које државници или особе истога ранга предају из ваздухоплова у лету.

Напомена: Редослијед наведених порука уједно представља и редослијед њиховог приоритета

Нормиране ICAO скраћенице које су дио порука упућених радио-станицама у ваздухоплову, обично се користе као цјеловите ријечи или фразе које те скраћенице представљају у кориштену језику, осим када се ради о скраћеницама које су због честе употребе и уобичајене праксе познате ваздухопловном особљу.

Неке скраћенице могу се изговарати тако да се не користи ICAO абечеда него да се појединачно изговарају слова која их чине, нпр. ATC, FIR, IFR, IMC, NDB, VFR, VMC, VOR или Q-група нпр. QNH, QFE, QDM, QDR, QTE итд.

e. messages concerning aircraft parts and materials urgently required

f. messages concerning operation or maintenance of facilities essential for the safety or regularity of aircraft operations.

(7) State telegrams are messages transmitted by sovereigns or persons of equal rank who are on board an aircraft.

Note: For the messages listed, the sequence indicated is decisive for the priority.

Published ICAO abbreviations contained in messages to be transmitted to aircraft stations should normally be used as the unabbreviated words or phrases which these abbreviations represent in the language used, except for those which, due to frequent and common practice, are generally understood by aeronautical personnel.

Some abbreviations may be spoken using their constituent letters rather than the spelling alphabet, for example: ATC, FIR, IFR, IMC, NDB, VFR, VMC, VOR or Q-Groups e.g. QNH, QFE, QDM, QDR, QTE etc.

4.4. Predaja slova ICAO abecede

Riječi napisane u donjoj tablici moraju se koristiti za sricanje slova.

Sricanje slova u radiotelefoniји
Kako bi se ubrzala komunikacija, slova se ne moraju sricati jedino u slučaju kada ne postoji nikakva opasnost negativnog utjecaja na prijam i razumljivost poruke.

4.4 Predaja slova ICAO abecede

Riječi napisane u donjoj tablici moraju se koristiti za sricanje slova.

Sricanje slova u radiotelefoniји
Kako bi se ubrzala komunikacija, slova se ne moraju sricati jedino u slučaju kada ne postoji nikakva opasnost negativnog utjecaja na prijem i razumljivost poruke.

4.4 Предаја слова ICAO абецедe

Ријечи написане у доњој табlici морају се користити за срицање слова.

Срицање слова у радио телефонији
Како би се убрзала комуникација, слова се не морају срицати једино у случају када не постоји никаква опасност негативног утицаја на пријем и разумљивост поруке.

4.4 Predaja slova ICAO abecede

The words in the table below shall be used when using the phonetic spelling.

Transmission of letters
The words in the table below shall be used when using the phonetic spelling.

Slovo Letter	Riječ Word	Приближан изговор Approximate pronunciation	Izgovor na lokalnom jeziku Local language pronunciation
A	Alpha	'alfə	AL FA
B	Bravo	bravou	BRA VO
C	Charlie	'tʃa:li	ČAR LI
D	Delta	'delta	DEL TA
E	Echo	'ekou	EK O
F	Foxtrot	'fɒkstrɒt	FOKS TROT
G	Golf	'gɒlf	GOLF
H	Hotel	hou'tel	HO TEL
I	India	'indiə	IN DIJA
J	Juliett	'dʒu:liət	DŽU LI JET
K	Kilo	'kilou	KI LO
L	Lima	limə	LI MA
M	Mike	maik	MAJK
N	November	nou'vembə	NO VEM BE
O	Oscar	'ɔskə	OS KA
P	Papa	papa:	PA PA
Q	Quebec	kwi'bek	KVI BEK
R	Romeo	'roumiou	RO MIO
S	Sierra	'si:erə	SIJE RA
T	Tango	'tængou	TEN GO
U	Uniform	'ju:nifɔ:m	JUNI FOM
V	Victor	'viktə	VIK TOR
W	Whiskey	'wiski	VIS KI
X	X-ray	'eksrei	EKS REJ
Y	Yankee	'jænki	JEN KI
Z	Zulu	'zulu	ZULU

Tablica/Table 2: Tablica izgovora ICAO abecede/Radiotelephony spelling alphabet

4.5. Predaja brojeva

Kada je jezik komunikacije lokalni, brojevi se izgovaraju na način naveden u tablici ispod:

4.5 Predaja brojeva

Kada je jezik komunikacije lokalni, brojevi se izgovaraju na način naveden u tablici ispod:

4.5 Предаја бројева

Када је језик комуникације енглески, бројеви се изговарају на начин наведен у табlici испод:

4.5 Transmission numbers

When the language used for communication is English, numbers shall be transmitted using the following pronunciation:

Lokalna frazeologija	Brojke ili znakovi	Бројеви или знакови	Engleski
Local phraseology	Numeral or numeral element	Numeral or numeral element	English
NU LA	0	0	ZE RO
JE DAN	1	1	WUN
DVA	2	2	TOO
TRI	3	3	TREE
ČE TIRI	4	4	FOW-er
PET	5	5	FIFE
ŠEST	6	6	SIX
SE DAM	7	7	SEV-en
O SAM	8	8	AIT
DE VET	9	9	NIN-er
STO	100	100	HUN-DRED
HILJADA	1000	1000	TOU-SAND
TOČKA	.	.	POINT

Tablica/Table 3: Predaja brojeva/Transmission of numbers

(1) Svi brojevi, koji se upotrebljavaju u predaji pozivnog znaka zrakoplova, smjera leta, uzletno-sletne staze, smjera i brzine vjetra moraju se predavati tako da se izgovara svaka znamenka zasebno.

(a) Razine leta moraju se izgovarati svaka znamenka zasebno,

(b) Postavke visinomjera moraju se izgovarati svaka znamenka zasebno, osim u slučaju postavke od 1 000 hPa, koja se predaje kao HILJADA,

(c) Svi brojevi koji se upotrebljavaju u predaji kodova transpondera moraju se izgovarati svaka znamenka zasebno osim što se, ako kodovi transpondera sadržavaju samo cijele tisućice, te informacije predaju izgovaranjem znamenke broja tisućica nakon koje se izgovara riječ TISUĆA.

(2) Svi brojevi koji se upotrebljavaju u predaji ostalih informacija, osim onih opisanih u točki (a)(1), moraju se izgovarati svaka znamenka zasebno, osim što se svi brojevi koji sadržavaju cijele stotice i cijele tisućice predaju izgovaranjem svake znamenke u broju stotica ili tisućica nakon čega slijedi riječ STO odnosno HILJADA. Kombinacije tisućica i cijelih stotica predaju se tako da se izgovara svaka znamenka u broju, a iza toga slijedi riječ HILJADA za tisućice odnosno riječ STO za stotice.

(1) Svi brojevi, koji se upotrebljavaju u predaji pozivnog znaka zrakoplova, smjera leta, poletno-sletne staze, smjera i brzine vjetra moraju se predavati tako da se izgovara svaka brojka posebno.

(a) Nivoi leta moraju se izgovarati svaka brojka zasebno,

(b) Postavke visinomjera moraju se izgovarati svaka brojka zasebno, osim u slučaju postavke od 1 000 hPa, koja se predaje kao HILJADA,

(c) Svi brojevi koji se upotrebljavaju u predaji kodova transpondera moraju se izgovarati svaka brojka zasebno osim što se, ako kodovi transpondera sadržavaju samo cijele hiljade, te informacije predaju izgovaranjem cifre broja hiljada nakon koje se izgovara riječ HILJADA.

(2) Svi brojevi koji se upotrebljavaju u predaji ostalih informacija, osim onih opisanih u tački (a)(1), moraju se izgovarati svaka brojka zasebno, osim što se svi brojevi koji sadržavaju cijele stotice i cijele hiljade predaju izgovaranjem svake brojke u broju stotica ili hiljada nakon čega slijedi riječ STO odnosno HILJADA. Kombinacije hiljada i cijelih stotica predaju se tako da se izgovara svaka brojka u broju, a iza toga slijedi riječ HILJADA za hiljade odnosno riječ STO za stotice.

(1) Сви бројеви, који се употребљавају у предаји позивног знака ваздухоплова, смјера лета, полетно-слетне стазе, смјера и брзине вјетра морају се предавати тако да се изговара свака бројка посебно.

(a) Нивои лета морају се изговарати свака бројка посебно,

(б) Поставке висиномјера морају се изговарати свака бројка посебно, осим у случају поставке од 1 000 hPa, која се предаје као ХИЉАДА.

(ц) Сви бројеви који се употребљавају у предаји кодова транспондера морају се изговарати свака цифра посебно осим што се, ако кодови транспондера садржавају само цијеле хиљаде, те информације предају изговарањем цифре броја хиљада након које се изговара ријеч ХИЉАДА.

(2) Сви бројеви који се употребљавају у предаји осталих информација, осим оних описаних у тачки (а)(1), морају се изговарати свака бројка засебно, осим што се сви бројеви који садржавају цијеле стотике и цијеле хиљаде предају изговарањем сваке бројке у броју стотика или хиљадица након чега сlijеди ријеч STO односно ХИЉАДА. Комбинације хиљада и цијелих стотика предају се тако да се изговара свака бројка у броју, а iza тога сlijеди ријеч ХИЉАДА за хиљаде односно ријеч STO за стотике.

(1) All numbers, used in the transmission of aircraft call sign, headings, runway, wind direction and speed shall be transmitted by pronouncing each digit separately.

(a) Flight levels shall be transmitted by pronouncing each digit separately,

(b) The altimeter setting shall be transmitted by pronouncing each digit separately, except for the case of a setting 1 000 hPa, which shall be transmitted as 'ONE THOUSAND'

(c) All numbers used in the transmission of transponder codes shall be transmitted by pronouncing each digit separately except that, when the transponder codes contain whole thousands only, the information shall be transmitted by pronouncing the digit in the number of thousands followed by the word 'THOUSAND'.

(2) All numbers used in transmission of other information than those described in point (a)(1) shall be transmitted by pronouncing each digit separately, except that all numbers containing whole hundreds and whole thousands shall be transmitted by pronouncing each digit in the number of hundreds or thousands followed by the word 'HUNDRED' or 'THOUSAND'. Combinations of thousands and whole hundreds shall be transmitted by pronouncing each digit in the number of thousands followed by the word THOUSAND followed by the number of hundreds followed by the word HUNDRED.

(3) Kada postoji potreba za razjašnjenjem broja prenesenog u cijelim tisućicama i/ili stoticama, taj se broj mora izgovarati svaka znamenka zasebno.

Izuzeci od pravila prilikom predaje brojeva:

(i) *Kada se informacije o relativnom smjeru prema nekom objektu ili prometu u konfliktu daju u obliku brojki na satu s 12 odjeljaka ta se informacija mora davati izgovaranjem tih brojki u obliku DESET SATI ili JEDANAEST SATI.*

(ii) *upute za zaokret od 360° izgovaraju se 'Napravite jedan tristošezdeset u desno/lijevo.'*

(iii) *upute za zaokret od 180° izgovaraju se 'Napravite lijevi/desni zaokret od stoosamdeset.'*

(iv) *vidljivost 9999 prilikom predaje METAR informacija izgovara se DESET*

(3) Kada postoji potreba za razjašnjenjem broja prenesenog u cijelim hiljadama i/ili stoticama, taj se broj mora izgovarati svaka brojka zasebno.

Izuzeci od pravila prilikom predaje brojeva:

(i) *Kada se informacije o relativnom smjeru prema nekom objektu ili prometu u konfliktu daju u obliku brojki na satu s 12 odjeljaka ta se informacija mora davati izgovaranjem tih brojki u obliku DESET SATI ili JEDANAEST SATI*

(ii) *instrukcije za zaokret od 360° izgovaraju se 'Napravite jedan tristošezdeset u desno/lijevo.'*

(iii) *instrukcije za zaokret od 180° izgovaraju se 'Napravite lijevi/desni zaokret od stoosamdeset.'*

(iv) *vidljivost 9999 prilikom predaje METAR informacija izgovara se DESET*

(3) Када постоји потреба за разјашњењем броја пренесеног у цијелим хиљадама и/или стотицама, тај се број мора изговарати свака бројка посебно.

Изузеци од правила прilikом предаје бројева:

(i) Када се информације о релативном смјеру према неком објекту или промету у конфликту дају у облику бројки на сату с 12 одјељака та се информација мора давати изговарањем тих бројки у облику ДЕСЕТ САТИ или ЈЕДНАЕСТ САТИ

(ii) инструкције за заокрет од 360° изговарају се 'Направите један тристошездесет у десно/лијево.'

(iii) инструкције за заокрет од 180° изговарају се 'Направите лијеви/десни заокрет од стоосамдесет.'

(iv) видљивост 9999 прilikом предаје МЕТАР информација изговара се ДЕСЕТ

(3) In cases where there is a need to clarify the number transmitted as whole thousands and/or whole hundreds, the number shall be transmitted by pronouncing each digit separately.

Exceptions to the transmission of numbers:

(i) *When providing information regarding the relative bearing to an object or to conflicting traffic in terms of the 12-hour clock, the information shall be given pronouncing the digits together such as 'TEN O'CLOCK' or 'ELEVEN O'CLOCK'.*

(ii) *instruction to fly a 360° turn shall be transmitted as "Make one three-sixty to the right/left".*

(iii) *instruction to make a 180° turn shall be transmitted as "Make one left/right oneeighty (turn)"*

(iv) *visibility 9999 in transmission of METAR information is pronounced TEN*

Izgovaranje frekvencije:

Prilikom identificiranja frekvencije izgovara se svih šest znamenki bez obzira radi li se o 25 kHz ili 8.33 kHz. Prve četiri znamenke izgovaraju se jedino u slučaju kada su zadnje dvije znamenke nula.

Samo se u frekvencijama "zarez" izgovara kao 'TOČKA'.

PRIMJER:

118.000 JEDAN JEDAN OSAM
TOČKA NULA

Izgovaranje frekvencije:

Prilikom identificiranja frekvencije izgovara se svih šest brojeva bez obzira radi li se o 25 kHz ili 8.33 kHz. Prva četiri broja izgovaraju se jedino u slučaju kada su zadnja dva broja nula.

Samo se u frekvencijama "zarez" izgovara kao 'TAČKA'.

PRIMJER:

118.000 JEDAN JEDAN OSAM
TOČKA NULA

Изговарање фреквенције:

Приликом идентификације фреквенције изговара се свих шест цифара без обзира ради ли се о 25 kHz или 8.33 kHz. Прва четири броја изговарају се једино у случају када су задња два броја нула.

Само се у фреквенцијама „зarez“ изговара 'ТОЧКА'.

ПРИМЈЕР:

118.000 ЈЕДАН ЈЕДАН ОСАМ ТОЧКА
НУЛА

Transmission of frequencies

All six figures shall be used when identifying frequencies regardless of whether they are 25 kHz or 8.33 kHz.

Exceptionally, when the final two digits of the frequency are both zero, only the first four digits need be given. In frequencies a decimal point is indicated by the word 'DECIMAL'.

EXAMPLE:

118.000 ONE ONE EIGHT DECIMAL ZERO

4.6 Predaja vremena:

Prilikom predaje vremena (sati i minute) obično se izgovaraju samo minute. Svaka znamenka izgovara se odvojeno. Međutim, ako postoji mogućnost zabune treba izgovoriti i brojku koja se odnosi na sat.

U zrakoplovnoj pokretnoj komunikaciji koristi se koordinirano univerzalno vrijeme (UTC).

Početak dana označava se kao 0000, a kraj kao 2359.

PRIMJER:

0920 DVA NULA ili NULA DEVET DVA NULA

Provjera vremena:

Piloti mogu tražiti provjeru vremena od nadležne kontrole zračnog prometa.

Provjera vremena izražava se na najbližu minutu.

PRIMJER:

Z: (pozivni znak aviona) TRAŽIM PROVJERU SATI

T: (pozivni znak aviona) SATI 0611

4.6 Predaja vremena:

Prilikom predaje vremena (sati i minute) obično se izgovaraju samo minute. Svaki broj izgovara se odvojeno. Međutim, ako postoji mogućnost zabune treba izgovoriti i brojku koja se odnosi na sat.

U zrakoplovnoj pokretnoj komunikaciji koristi se koordinirano univerzalno vrijeme (UTC).

Početak dana označava se kao 0000, a kraj kao 2359.

PRIMJER:

0920 DVA NULA ili NULA DEVET DVA NULA

Provjera vremena:

Piloti mogu tražiti provjeru vremena od nadležne kontrole zračnog prometa.

Provjera vremena izražava se na najbližu minutu.

PRIMJER:

Z: (pozivni znak aviona) TRAŽIM PROVJERU SATI

T: (pozivni znak aviona) SATI 0611

4.6 Предаја времена:

Приликом предаје времена (сати и минуте) обично се изговарају само минуте. Сваки број изговара се одвојено. Међутим, ако постоји могућност забуне треба изговорити и бројку која се односи на сат.

У ваздухопловној покретној комуникацији користи се координисано универзално вријеме (UTC).

Почетак дана означава се као 0000, а крај као 2359.

ПРИМЈЕР:

0920 ДВА НУЛА или НУЛА ДЕВЕТ ДВА НУЛА

Провјера времена:

Пилоти могу тражити провјеру времена од надлежне контроле ваздушног саобраћаја.

Провјера времена изражава се на најближу минуту.

ПРИМЈЕР:

З: (позивни знак авиона) ТРАЖИМ ПРОВЈЕРУ САТИ

Т: (позивни знак авиона) САТИ 0611

4.6 Transmission of time:

When transmitting time, only the minutes of the hour should normally be required. Each digit should be pronounced separately.

However, the hour should be included when any possibility of confusion is likely to result.

In the aeronautical mobile service, Coordinated Universal Time (UTC) shall be used.

The beginning of the day shall be designated as 0000, the end as 2359.

EXAMPLE:

0920 TWO ZERO or ZERO NINE TWO ZERO

Time check:

Pilots may check the time with the appropriate ATS unit. Time checks shall be given to the nearest minute.

EXAMPLE:

Z: (aircraft call sign) REQUEST TIME CHECK

T: (aircraft call sign) TIME 0611

4.7 Predaja razine:

Razine se izražavaju sukladno postavkama visinomjera. Kada se razina predaje u odnosu na QNH (apsolutna visina) ili QFE (visina) iza vrijednosti koristi se riječ FITA. Kada se razina predaje u odnosu na specifičnu vrijednost tlaka od 1013,25 hPa, iza fraze NIVO dolazi broj.

PRIMJER:

FL 200 NIVO DVA NULA NULA

4.7 Predaja nivoa:

Nivoi se izražavaju u skladu sa postavkama visinomjera. Kada se nivo predaje u odnosu na QNH (apsolutna visina) ili QFE (visina) iza vrijednosti koristi se riječ FITA. Kada se nivo predaje u odnosu na specifičnu vrijednost pritiska od 1013,25 hPa, iza riječi NIVO dolazi broj.

PRIMJER:

FL 200 NIVO DVA NULA NULA

4.7 Предаја нивоа:

Нивои се изражавају у складу са поставкама висиномјера. Када се ниво предаје у односу на QNH (апсолутна висина) или QFE (висина) iza vrijednosti koristi se riječ FITA. Када се разина предаје у односу на специфичну вриједност притиска од 1013,25 hPa, iza riječi NIVO dolazi broj.

ПРИМЈЕР:

FL 200 НИВО ДВА НУЛА НУЛА

4.7 Transmission of levels:

Levels shall be reported according to altimeter settings. When the level of an aircraft is reported in relation to QNH (altitude) or QFE (height), the level value shall be followed by the word FEET. When the level of an aircraft is reported in relation to the standard atmospheric pressure 1013.25 hPa, the words FLIGHT LEVEL shall be followed by the number.

EXAMPLE:

FL 200 FLIGHT LEVEL TWO ZERO ZERO

Phrase	Lokalna fraza	2.6. Značenje na Hrvatskom	2.6. Značenje na Bosanskom	2.6. Значење на Српском	2.6. Meaning in English
ACKNOWLEDGE	POTVRDITE	"Potvrdite da ste primili i razumjeli poruku."	"Potvrdite da ste primili i razumjeli poruku."	„Потврдите да сте примили и разумјели поруку.“	"Let me know that you have received and understood this message."
AFFIRM	DA	"Da"	"Da"	"Да"	"Yes"
AIRBORNE	U VAZDUHU	“Odobreno polijetanje, javite se u zraku.”	“Odobreno polijetanje, javite se u zraku.”	“ Одобрено полијетање, јавите се у ваздуху ”.	“Clear for take-off, report airborne.”
AIRCRAFT	LETJELICA	“Zrakoplov“	“Zrakoplov“	“ Ваздухоплов“	„Aircraft -any machine that can derive support in the atmosphere from the reactions of the air other than the reactions of the air against the earth’s surface.“
AIR TAXI	VOŽENJE VAZDUHOM	„Odobreno voženje zrakom do platforme.“	„Odobreno voženje zrakom do platforme.“	„Одобрено вожење ваздухом до платформе.“	„Air taxi to apron.“
ALTITUDE	(VISINA)	“Visina po QNH pritisku.”	“Visina po QNH pritisku.”	„Висина по QNH притиску.“	“Level according to QNH.”
APPROVED	DOZVOLJENO	"Dozvola za traženi postupak odobrena."	"Dozvola za traženi postupak odobrena."	„Дозвола за тражени поступак одобрена.“	"Permission for proposed action granted."
APRON	PLATFORMA	„Dio aerodroma koji služi za smještaj zrakoplova za vrijeme iskrcavanja i uкрcavanja putnika i roba, приhvata и отпреме zrakoplova, parkiranja и одржавања.“	„Dio aerodroma koji služi за smještaj zrakoplova за vrijeme iskrcavanja и uкрcavanja putnika и roba, приhvata и отпреме zrakoplova, parkiranja и одржавања.“	„Дио аеродрома који служи за смјештај ваздухоплова и вријеме искрцавања и укрцавања путника и роба, прихвата и отпреме ваздухоплова, паркирања и одржавања.“	„A portion of an airport where aircraft are parked, unloaded or loaded, refueled or boarded.“
ATC CLEARANCE	ODOBRENJE KONTROLE LETENJA	„Odobrenje zrakoplovу за наставак лета под одређеним увјетима утврђеним од стране контроле летења.“	„Odobrenje zrakoplovу за наставак лета под одређеним условима утврђеним од стране контроле летења.“	„Одобрење ваздухоплову за наставак лета под одређеним увјетима утврђеним од стране контроле летења.“	„Authorization for an aircraft to proceed under conditions specified by an air traffic control unit.“

Phrase	Lokalna fraza	2.6. Značenje na Hrvatskom	2.6. Značenje na Bosanskom	2.6. Значење на Српском	2.6. Meaning in English
ATIS	ATIS	„Automatsko emitovanje informacija za polijetanje i slijetanje.“	„Automatsko emitovanje informacija za polijetanje i slijetanje.“	„Аутоматско емитовање информација за полијетање и слијетање.“	„Automatic terminal information service.“
BACKTRACK	POVRATNO VOŽENJE	“Voženje zrakoplova niz aktivnu uzletno-sletnu stazu u suprotnom pravcu od onog u uporabi.“	“Voženje zrakoplova niz aktivnu uzletno-sletnu stazu u suprotnom pravcu od onog koji se koristi.“	“Вожење ваздухоплова низ активну полетно-слетну стазу у супротном правцу од оног у употреби.“	„To taxi down an active runway in the opposite direction to that being used for takeoff.“
BASE LEG	BASE LEG	„Osnovni krak“	„Osnovni krak“	„Основни крак“	„A short descending flight path at right angles to the approach end extended centerline of the landing runway. „
BREAK	PREKID	“Ovime označavam razdvajanje dijelova poruke.“	“Ovime označavam razdvajanje dijelova poruke.“	„Овим означавам раздвајање дијелова поруке.“	“I hereby indicate the separation between the portions of the message.“
BREAK BREAK	PREKID PREKID	"Ovim naglašavam odvajanje poruka prosljeđenih različitim zrakoplovima u vrlo gustom prometu."	"Ovim naglašavam odvajanje poruka prosljeđenih različitim zrakoplovima u vrlo gustom saobraćaju."	„Овим означавам раздвајање порука прослијеђених различитим ваздухопловима у врло густом саобраћају.“	"I hereby indicate the separation between messages transmitted to different aircraft in a very busy environment."
CANCEL	PONIŠTITE	"Poništite prethodno dodijeljeno odobrenje."	"Poništite prethodno dodijeljeno odobrenje."	„Поништите претходно додијељено одобрење.“	"Annul the previously transmitted clearance."
CAUTION	OPREZ	„Nastavite oprezno“	„Nastavite oprezno“	„Наставите опрезно“	„Continue cautiously“
CHECK	PROVJERITE	"Provjerite sustav ili postupak."	"Provjerite sistem ili postupak."	„Провјерите систем или поступак.“	"Examine a system or procedure."

Phrase	Lokalna fraza	2.6. Značenje na Hrvatskom	2.6. Značenje na Bosanskom	2.6. Значење на Српском	2.6. Meaning in English
CLEARED	ODOBRENO	"Odobreno nastaviti prema utvrđenim uvjetima."	"Odobreno nastaviti prema utvrđenim uslovima."	„Одобрено наставити према утврђеним условима.“	"Authorized to proceed under the conditions specified."
CONFIRM	POTVRDITE	"Tražim provjeru u: (odobrenja, upute, radnje, informacije)"	"Tražim provjeru: (odobrenja, upute, radnje, informacije)."	„Тражим провјеру (одобрења, упутства, радње, информације).“	"I request verification of: (clearance, instruction, action, information)."
CONTACT	KONTAKTIRAJTE	"Uspostavite radiokomunikaciju s ..."	"Uspostavite radiokomunikaciju s ..."	„Успоставите радио-комуникацију са...“	"Establish communications with ..."
CORRECT	TOČNO	"Tačno"	"Tačno"	„Тачно.“	"True" or "Accurate"
CORRECTION	ISPRAVAK	"Učinjena je pogreška u predaji, ispravna inačica je ..."	"Učinjena je pogreška u predaji, ispravna verzija je ..."	„Учињена је грешка у предаји, исправна инструкција је...“	"An error has been made in this transmission (or message indicated). The correct version is ..."
CROSS	KROSIRATI	„Preletjeti poziciju, sredstvo, visinu ili nivo leta.“	„Preletjeti poziciju, sredstvo, visinu ili nivo leta.“	„Прелетјети позицију, средство, висину или ниво лета.“	„To cross a fix, navigation aid or level.“
CROSSWIND	CROSSWIND	„Element aerodromskom školskog kruga između kraka uz vjetar (upwind) i kraka niz vjetar (downwind).“	„Element aerodromskom školskog kruga između kraka uz vjetar (upwind) i kraka niz vjetar (downwind).“	„Елемент аеродромском школског круга између крака уз вјетар (upwind) и крака низ вјетар (downwind).“	„A short climbing flight path at right angles to the departure end of the runway.“
CTR	CTR	„Kontrolirani zračni prostor koji se prostire od zemlje do određenog nivoa u visinu.“	„Kontrolisani zračni prostor koji se prostire od zemlje do određenog nivoa u visinu.“	„Контролисани ваздушни простор који се простире од земље до одређеног нивоа у висину.“	„A control zone is a Controlled Airspace extending upwards from the surface of the earth to a specified upper limit.“
DECIMAL	TOČKA	„Тоčka.“	„Таčka.“	„Тачка.“	„Decimal.“

Phrase	Lokalna fraza	2.6. Značenje na Hrvatskom	2.6. Značenje na Bosanskom	2.6. Значење на Српском	2.6. Meaning in English
DEGREES	STEPENI	“Stupnjeva”	“Stepeni”	„Степени“	“Degrees (temperature or angle)”
DEPARTURE	ODLAZAK	“Odlazak”	“Odlazak”	„Одлазак“	“Departure (not to be mistaken with instruction “takeoff”).”
DEGREES	STEPENI	“Stupnjeva”	“Stepeni”	„Степени“	“Degrees (temperature or angle)”
DEPARTURE	ODLAZAK	“Odlazak”	“Odlazak”	„Одлазак“	“Departure (not to be mistaken with instruction “takeoff”).”
DEPARTURE INFORMATION	INFORMACJE ZA ODLAZAK	„Prije taksiranja zrakoplovi dobivaju informacije određenim redosljedom, izuzimajući informacije za koje je poznato da ih je zrakoplov već primio.“	„Prije taksiranja zrakoplovi se obaveštavaju o elementima informacije u određenom redosled u, s izuzetkom takvih elemenata za koje je poznato da je zrakoplov već primio.“	„Прије таксирања за полијетање, ваздухоплови се обавјештавају о елементима информације у одређеном редослиједу, с изузетком таквих елемената за које је познато да је ваздухоплов већ примио.“	„Prior to taxiing for take-off, aircraft shall be advised of the elements of information, in the specific order, with the exception of such elements which it is known the aircraft has already received.“
DIRECT	DIREKT	„Krećite se od jednog ka drugom mjestu najkraćim smjerom bez mijenjanja pravca i zaustavljanja.“	„Krećite se sa jednog prema drugom mjestu najkraćim smjerom bez mijenjanja pravca i zaustavljanja.“	„Крећите се са једног према другом мјесту најкраћим смјером без мијењања правца и заустављања.“	„Move from one place to another by the shortest way without changing direction or stopping.“
DISREGARD	ZANEMARITE	“Zanemarite.”	“Zanemarite.”	„Занемарите.“	“Ignore.”
DOWN WIND	DOWNWIND	Pozicija u školskom krugu niz vjetar“.	Pozicija u školskom krugu niz vjetar“.	Позиција у школском кругу низ вјетар“.	Position in Air Traffic pattern.

Phrase	Lokalna fraza	2.6. Značenje na Hrvatskom	2.6. Značenje na Bosanskom	2.6. Значење на Српском	2.6. Meaning in English
EXPECT	OČEKUJTE	„U svezi nečega što bi se vjerojatno moglo desiti.“	„Očekujte u vezi sa nečim što će se verovatno desiti.“	„Очекујте у вези са нечим што ће се вјероватно десити.“	„Regarding to something that will likely to happen.“
EXPEDITE	UBRZAJTE	„Ubrzajte, povećajte brzinu.“	„Ubrzajte, povećajte brzinu.“	„Убрзајте, повећајте брзину.“	„Speed up, increase speed/rate.“
FEET	FITA	„Stopa.“	„Stopa.“	„Стопа.“	„Feet.“
FINAL	FINAL	„Točka završnog prilaženja koja počinje u točki priključenja posljednjoj utvrđenoj putanji u proceduri prilaženja, i koja završava u točki u okolini zračne luke sa koje slijetanje može biti obavljeno ili započeta procedura neuspjelog prilaženja.“	„Točka završnog prilaženja koja počinje u točki priključenja posljednjoj utvrđenoj putanji prilaženja, i koja završava u točki u okolini aerodroma sa koje slijetanje može biti obavljeno ili započeta procedura neuspjelog prilaženja.“	„Тачка завршног прилажења која почиње у тачки прикључења посљедњој утврђеној путањи утврђеној у процедури прилажења и која завршава у тачки у околини аеродрома са које слијетање може бити обављено или започета процедура неуспјелог прилажења.“	„The point of interception of the last track specified in the approach procedure and ends at a point in the vicinity of an aerodrome from which a landing can be made; or a missed approach procedure is initiated. „
FLIGHT LEVEL	NIVO	„Razina leta.“	„Nivo leta.“	„Ниво лета.“	„Flight Level.“
FOLLOW	SLIJEDITE	„Prati instrukciju/naredbu/vozi iza.../leti iza...“	„Prati instrukciju/naredbu/vozi iza.../leti iza...“	„Прати инструкцију/наредбу/вози иза.../лети иза...“	„Follow ... (instruction/taxi behind/fly behind).“
FULL-STOP LANDING	SLIJETANJE SA ZAUSTAVLJANJEM	„Slijetanje sa zaustavljanjem.“	„Slijetanje sa zaustavljanjem.“	„Слијетање са заустављањем.“	„A normal landing which ends with the aircraft stopping and exiting the runway.“
GIVE WAY	DAJTE PREDNOST	„Radi sigurnog, redovnog i nesmetanog odvijanja i omogućavanja većeg protoka prometa uspostavlja se redosljed prioriteta i daje se prednost.“	„Radi sigurnog, redovnog i nesmetanog odvijanja i omogućavanja većeg protoka prometa uspostavlja se redosljed prioriteta i daje se prednost.“	„Ради сигурног, редовног и несметаног одвијања и омогућавања већег протока промета успоставља се редослијед приоритета и даје се предност.“	„Allow an aircraft to be or go first.“

Phrase	Lokalna fraza	2.6. Značenje na Hrvatskom	2.6. Značenje na Bosanskom	2.6. Значење на Српском	2.6. Meaning in English
GO AROUND	PRODUŽAVANJE/PRODUŽI	„Pilot zrakoplova mora prekinuti prilaznje i započeti postupak neuspjelog prilaza.“	„Pilot zrakoplova mora prekinuti prilaznje i započeti postupak neuspjelog prilaza.“	„Пилот ваздухоплова мора прекинути прилажење и започети поступак неуспјелог прилаза.“	“An aborted landing of an aircraft that is on final approach.”
HEIGHT	(VISINA) AGL-a	“Visina po QFE pritisku.”	“Visina po QFE pritisku.”	„Висина по QFE притиску.“	“Level according to QFE.”
HOLDING POINT	POZICIJA ZA ČEKANJE	„Pozicija za čekanje za izlazak na pistu. Određena pozicija na kojoj zrakoplovi u voženju i vozila moraju stati i čekati osim ako KL ne odredi drugačije.“	„Pozicija za čekanje za izlazak na pistu. Određena pozicija na kojoj zrakoplovi u voženju i vozila moraju stati i čekati osim ako KL ne odredi drugačije.“	„Позиција за чекање за излазак на писту. Одређена позиција на којој ваздухоплови у вожењу и возила морају стати и чекати осим ако КЛ не одреди другачије.“	“A designated position intended to protect a runway, an obstacle limitation surface, or an ILS/MLS critical/sensitive area at which taxiing aircraft and vehicles shall stop and hold, unless otherwise authorized by the aerodrome control tower”.
HOW DO YOU READ	KAKO ČUJETE	"Kakva je čujnost moje predaje/postaje?"	"Kakva je čujnost moje predaje/stanice?"	„Каква је чујност моје предаје/станице?“	"What is the readability of my transmission?"
IMMEDIATELY/NOW	ODMAH	„Odmah/smjesta zbog neposredne ugroženosti postupiti po instrukciji.“	„Odmah/smjesta zbog neposredne ugroženosti postupiti po instrukciji.“	„Одмах/смјеста због непосредне угрожености поступити по инструкцији.“	“Due imminent danger carry out the instruction at once/instantly/without delay.”
IN SIGHT	UOČEN	“Vidjeti (promet, stazu, prepreku itd.)”	“Vidjeti (saobraćaj, stazu, prepreku itd.)”	“Видјети (саобраћај, стазу, препреку итд.)”	(I) have clear, unobstructed and continuous view of traffic (runway, obstacle, etc.)
I SAY AGAIN	PONAVLJAM	"Ponavljam radi bolje razumljivosti ili naglašavanja."	"Ponavljam radi bolje razumljivosti ili naglašavanja."	„Понављам ради боље разумљивости или наглашавања.“	"I repeat for clarity or emphasis."

Phrase	Lokalna fraza	2.6. Značenje na Hrvatskom	2.6. Značenje na Bosanskom	2.6. Значење на Српском	2.6. Meaning in English
LANDING GEAR	STAJNI TRAP	“Podvozje zrakoplova”	“Stajni trap zrakoplova”	“Стајни трап ваздухоплова”	“Landing gear of an aircraft”
LINE UP	LINIJA ZA POLIJETANJE	“Uputa od KZP posadama zrakoplova za voženje na aktivnu uzletno-sletnu stazu i zauzimanje pozicije za polijetanje.”	“Uputstvo od KL posadama zrakoplova za voženje na aktivnu poletno-sletnu stazu i zauzimanje pozicije za polijetanje.”	„Инструкција од КЛ посадама ваздухоплова за вожење на активну полетно-слетну стазу и заузимање позиције за полијетање.“	„Used by ATC to inform a pilot to taxi onto the departure runway in takeoff position and wait.“
LOW APPROACH	NISKO PRILAŽENJE	„Prilaženje bez slijetanja, nakon kojeg slijedi produžavanje.“	„Prilaženje bez slijetanja, nakon kojeg slijedi produžavanje.“	„Прилажење без слијетања, након којег слиједи продужавање.“	„An approach without touching down, followed by a go around.“
LOW PASS	NISKI PRELET	„Niski prelet preko zracne luke u konfiguraciji za slijetanje, da bi toranjski kontrolor zračnog prometa vizuelno provjerio podvozje zrakoplova.“	„Niski prelet preko aerodroma u konfiguraciji za slijetanje, da bi toranjski kontrolor letenja vizuelno provjerio stajni trap aviona.“	„Ниски прелет преко аеродрома у конфигурацији за слијетање, да би торањски контролор ваздушног саобраћаја визуелно провјерио стајни трап ваздухоплова.“	„A flight at low altitude in landing configuration above the aerodrome usually so that the Tower controllers can visually check the landing gear.“
MAINTAIN	ZADRŽITE	"Nastavite u skladu s navedenim uvjetom (uvjetima)" ili u doslovnom smislu, npr. "Zadržite VFR."	"Nastavite u skladu s navedenim uslovom (uslovima)" ili u doslovnom smislu, npr. "Zadržite VFR."	„Наставите у складу са наведеним условом (условима) или у дословном смислу нпр. „Задржите VFR.“	"Continue in accordance with the condition(s) specified" or in its literal sense, e.g. "Maintain VFR."
MILES	MILJE	„Nautičke milje“	„Nautičke milje“	„Наутичке миље“	„Nautical miles“
MONITOR	SLUŠAJTE	"Slušajte/pratite na (frekvenciji)."	"Slušajte/pratite na (frekvenciji)."	Слушајте/пратите на (фреквенцији).“	“Listen out on (frequency)”
NEGATIVE	NE NEMATE DOZVOLU NIJE TOČNO	"Ne" ili "Nemate dopuštenje" ili "To nije tačno" ili "Nisam u stanju."	"Ne" ili "Nemate dopuštenje" ili "To nije tačno" ili "Nisam u stanju."	„Не“ или „Немате допуштење“ или „То није“.	“No” or “Permission not granted” or “That is not correct” or “Not capable”.
NOW	SAD	„Bez odlaganja, odmah.“	„Bez odlaganja, odmah.“	„Без одлагања, одмах.“	„Without delay, at once.“
OUT OF SERVICE	NE RADI	„Nije u funkciji, nije za uporabu.“	„Nije u funkciji, nije za upotrebu.“	„Није у функцији, није за употребу.“	„Not working, not in use.“

Phrase	Lokalna fraza	2.6. Značenje na Hrvatskom	2.6. Značenje na Bosanskom	2.6. Значење на Српском	2.6. Meaning in English
PUSH BACK	PUSH BACK	„Izguravanje zrakoplova unatrag uz pomoć vučnog traktora.“	„Izguravanje aviona unazad uz pomoć vučnog traktora.“	„Изгуравање ваздухоплова уназад уз помоћ вучног трактора.“	„Procedure during which an aircraft is pushed backwards by pushback tractors or tugs.“
RADIO CHECK	PROVJERA VEZE	„Provjera čujnosti na datoj frekvenciji.“	„Provjera čujnosti na datoj frekvenciji.“	„Провјера чујности на датој фреквенцији.“	„Readability check on the frequency in use.“
READ BACK	PONOVITE	"Doslovno ponovite cijelu, ili određeni dio, primljene poruke."	"Doslovno ponovite cijelu, ili određeni dio, primljene poruke."	„Дословно поновите цијелу или одређени дио примљене поруке.“	"Repeat all, or the specified part, of this message back to me exactly as received."
RECLEARED	IZMJENA ODOBRENJA	"Izmijenjeno je vaše posljednje odobrenje i ovo novo ukida prethodno ili jedan njegov dio."	"Izmijenjeno je vaše posljednje odobrenje i ovo novo ukida prethodno ili jedan njegov dio."	Измјењено је ваше посљедње одобрење и ово ново укида претходно или један његов дио.“	"A change has been made to your last clearance and this new clearance supersedes your previous clearance or part thereof."
RELAY MESSAGE	PROSLIJEDITE PORUKU	„Prosljeđivanje određene poruke putem trećih učesnika, kada izravna komunikacija nije moguća.“	„Prosljeđivanje određene poruke putem trećih učesnika, kada direktna komunikacija nije moguća.“	„Прослеђивање одређене поруке путем трећих учесника, када директна комуникација није могућа.“	„Passing on a message by a third party, when direct communication is not possible.“
REPORT	JAVITE	"Javite traženu informaciju..."	"Javite traženu informaciju..."	„Јавите тражену информацију.“	"Pass me the following information..."
REQUEST	TRAŽIM	“Tražim”... ili “Molim dopuštenje...”	“Tražim”... ili “Molim dopuštenje...”	„Тражим“...или „Молим допуштење...“	"I should like to know..." or "I wish to obtain..."
ROGER	U REDU	"Primio sam u potpunosti vašu posljednju predaju"	"Primio sam u potpunosti vašu posljednju predaju"	„Примио сам у потпуности посљедњу предају“	"I have received all of your last transmission"
RUNWAY	PISTA	“Uzletno sletna staza.”	“Poletno sletna staza.”	„Полетно-слетна стаза.“	„Runway.“
RVR	RVR	„Vidljivost duž uzletno-sletne staze.“	„Vidljivost duž poletno-sletne staze.“	„Видљивост дуж полетно-слетне стазе.“	„Visibility along the runway.“

Phrase	Lokalna fraza	2.6. Značenje na Hrvatskom	2.6. Značenje na Bosanskom	2.6. Значење на Српском	2.6. Meaning in English
SAY AGAIN	PONOVITE	"Ponovite cijelu ili sljedeći dio vaše posljednje predaje."	"Ponovite cijelu ili sljedeći dio vaše posljednje predaje."	„Поновите цијелу или слиједећи дио ваше посљедње поруке.“	"Repeat all, or the following part, of your last transmission."
SPEAK SLOWER	GOVORITE SPORIJE	"Smanjite brzinu govora."	"Smanjite brzinu govora."	„Смањите брзину говора“	"Reduce your rate of speech."
SPECIAL VFR	SPECIJALNI VFR	„Vizuelni let u kontroliranoj zoni, одобрен од стране контроле летења у метеоролошким условима који су испод минимума за визуелно летење.“	„Vizuelni let u kontrolisanoj zoni, одобрен од стране контроле летења у метеоролошким условима који су испод минимума за визуелно летење“	„Визуелни лет у контролисаној зони, одобрен од стране контроле летења у метеоролошким условима који су испод минимума за визуелно летење“	„A VFR flight cleared by air traffic control to operate within a control zone in meteorological conditions below VMC.“
SQUAWK (IDENT)	SQUAWK (IDENT)	„Одређени SSR код.“	„Одређени SSR код.“	„одређени CCP код.“	„Specified SSR code.“
STANDBY	PRIČEKAJTE	"Čekajte, pozvat ću vas."	"Čekajte, pozvat ću vas."	„Чекајте, позваћу вас.“	"Wait, and I will call you."
STAND	PARKING POZICIJA	"Parking pozicija."	"Parking pozicija."	„Паркинг позиција.“	"Stand or parking position."
START UP	POKRETANJE MOTORA	„Pokretanje motora“	Pokretanje motora“	„Покретање мотора“	„Engine start up“
STATION	STANICA	„Stanica“	“Postaja”	“Станица“	“Station”
STRAIGHT-IN APPROACH	PRILAŽENJE IZ PRAVCA	“Instrumentalni prilaz gdje je finalni prilaz započeo bez da je prethodno izvršen proceduralni zaokret.”	“Instrumentalni prilaz gdje je finalni prilaz započeo bez da je prethodno izvršen proceduralni zaokret.”	“Инструментални прилаз гдје је финални прилаз започео без да је претходно извршен процедурални заокрет.”	“An instrument approach wherein final approach is begun without first having executed a procedure turn.”
TAKE OFF	POLIJETANJE	„Polijetanje“	„Polijetanje“	„Полијетање“	“Take off”
TAXIWAY	RULNICA	“Staza za voženje zrakoplova sa piste/prema pisti” “Staza preko koje zrakoplov izlazi na pistu i vraća se na platformu.”	“Staza za voženje zrakoplova sa piste/prema pisti” “Staza preko koje zrakoplov izlazi na pistu i vraća se na platformu.”	„Стаза за вожење.“	„Taxiway.“

Phrase	Lokalna fraza	2.6. Značenje na Hrvatskom	2.6. Značenje na Bosanskom	2.6. Значење на Српском	2.6. Meaning in English
TAXIING	VOŽENJE	“Kretanje zrakoplova na vlastiti pogon po manevarskim površinama zračne luke, izuzimajući polijetanja i slijetanja.”	“Kretanje aviona na vlastiti pogon po manevarskim površinama aerodroma, izuzimajući polijetanja i slijetanja.”	“Кретање ваздухоплова на властити погон по маневарским површинама аеродрома, изузимајући слијетања и полијетања.”	“Movement of an aircraft on the surface of an aerodrome under its own power, excluding take-off and landing.”
TAXI INSTRUCTIONS	TAXI INSTRUKCIJA	“Instrukcija za voženje”	“Instrukcija za voženje”	“Инструкција за вожење”	“Taxi instruction”
THOUSAND	HILJADA	“Tisuća.”	“Hiljada.”	„Хиљада.“	„Thousand.“
THRESHOLD	PRAG (PISTE)	“Prag uzletno sletne staze”	“Prag poletno sletne staze”	„Праг писте.“	„Runway threshold.“
TOUCH AND GO	SLIJETANJE SA PRODUŽAVANJEM	“Manevar prilikom kojeg zrakoplov dodirne tlo kao prilikom slijetanja i ponovno odmah poleti.”	“Manevar prilikom kojeg avion dodirne tlo kao prilikom slijetanja i ponovo odmah poleti.”	“Маневар приликом којег ваздухоплов додирне тло као приликом слијетања и поново одмах полети.”	“A manoeuvre in which an aircraft touches the ground as in landing and immediately takes off.”
TOW (ING)	VUČA	“Vuča”	“Vuča”	“Вуча”	“Tow(ing)”
TRAFFIC	PROMET	“Promet”	“Saobraćaj”	“Саобраћај”	“Traffic”
TRAFIC CIRCUIT	ŠKOLSKI KRUG	“Utvrdjena letna putanja po kojoj lete zrakoplovi u okolici zračne luke.”	“Utvrdjena letna putanja po kojoj lete avioni u okolici aerodroma.”	“Утврђена летна путања по којој лете ваздухоплови у околици аеродрома.”	“A specified path to be flown by aircraft operating in the vicinity of an aerodrome.”
TRAFFIC INFORMATION	INFORMACIJE O PROMETU	“Informacije izdate od strane službi kontrole zračnog prometa kako bi upozorile pilota o drugom poznatom ili promatranom prometu koji se može nalaziti u blizini pozicije ili predviđene rute leta i kako bi se pilotu pomoglo u izbjegavanju sudara.”	“Informacije izdate od strane službi kontrole zračnog prometa kako bi upozorile pilota o drugom poznatom ili promatranom prometu koji se može nalaziti u blizini pozicije ili predviđene rute leta i kako bi se pilotu pomoglo u izbjegavanju sudara.”	„Информације издате од стране служби контроле ваздушног саобраћаја како би упозорили пилота о другом познатом или посматраном саобраћају који може бити у близини позације или предвиђене руте лета и како би се помогло пилоту да избјегне судар.“	“Information issued by an air traffic services unit to alert a pilot of other known or observed air traffic which may be in proximity to the position or intended route of flight and to help the pilot avoid a collision.”

Phrase	Lokalna fraza	2.6. Značenje na Hrvatskom	2.6. Značenje na Bosanskom	2.6. Значење на Српском	2.6. Meaning in English
TRANSITION ALTITUDE	PRIJELAZNA VISINA	„Apsolutna visina na kojoj, odnosno ispod koje se vertikalna pozicija letjelice izražava u vidu apsolutne visine.“	„Apsolutna visina na kojoj, odnosno ispod koje se vertikalna pozicija letjelice izražava u vidu apsolutne visine.“	"Апсолутна висина на којој је или испод које је вертикални положај летјелице изражен као апсолутна висина."	"Altitude at or below which, the vertical position of the aircraft is controlled by reference to altitudes."
TRANSMISSION	PRIJAM	"Prijam"	"Prijem"	Пријем"	„Transmission“
UNABLE	NE MOGU	"Ne mogu postupiti prema traženoj uputi ili odobrenju."	"Ne mogu postupiti prema traženom uputstvu ili odobrenju."	„Не могу поступити према траженом упутству или одобрењу.“	"I cannot comply with your request, instruction, or clearance."
UPWIND	UPWIND	„Putanja leta paralelna sa uzletno sletnom stazom i u pravcu slijetanja.“	„Putanja leta paralelna sa pistom i u pravcu slijetanja.“	“Путања лета паралелна са полетно слетном стазом и у правцу слијетања.“	„A flight path parallel to and in the direction of the landing runway.“
VACATE	NAPUSTITE	"Napustite uzletno sletnu stazu"	"Napustite pistu"	“Напустите полетно слетну стазу“	"Vacate the RWY"
VISUAL	VIZUELNO	"Vizualno"	"Vizuelno"	“Визуелно“	„Visual“
WILCO	POSTUPIT ĆU	"Razumijem vašu poruku i postupit ću u skladu s njom."	"Razumijem vašu poruku i postupit ću u skladu s njom."	„Разумијем вашу поруку и поступићу у складу са њом.“	"I understand your message and will comply with it."
WORDS TWICE	RIJEČI DVAPUT	„a) Kao zahtjev: „Komunikacija je otežana. Molim dvaput izrecite svaku riječ ili skupinu riječi“. b) Kao informacija: „S obzirom da je komunikacija otežana svaka riječ ili skupina riječi bit će izrečena dvaput.“	„a) Kao zahtjev: „Komunikacija je otežana. Molim dvaput izrecite svaku riječ ili skup riječi“. b) Kao informacija: „S obzirom da je komunikacija otežana svaka riječ ili skup riječi bit će izrečena dvaput.“	a) Као захтјев: „Комуникација је отежана, молим вас да сваку ријеч изговорите два пута.“ б) Као информација „С обзиром да је комуникација отежана, свака ријеч или скуп ријечи ће бити изговорена два пута.“	a) As a request: "Communication is difficult. Please send every word, or group of words, twice." b) As information: "Since communication is difficult, every word, or group of words, in this message will be sent twice."

Tablica/Table 4: Opšti izrazi/General terms

Lokalna fraza	Pozivni znak Zemaljska radiopostaja identificira se imenom lokacije iza koje slijedi ime jedinice ili službe kontrole zračnog prometa. Jedinica ili služba POZIVNI ZNAK	Pozivni znak Zemaljska radiostanica identificira se imenom lokacije iza koje slijedi ime jedinice ili službe kontrole zračnog saobraćaja . Jedinica ili služba POZIVNI ZNAK	Позивни знак Земаљска радио-станица идентификује се именом локације иза које слиједи име јединице или службе контроле ваздушног саобраћаја. Јединица или служба ПОЗИВНИ ЗНАК	Call sign The ground radio station is identified by the name of the location followed by the appropriate ATC Unit.
OBLASNA	Centar oblasne kontrole	Centar oblasne kontrole	Центар обласне контроле	Area control service
RADAR	Radar (općenito)	Radar (opšte)	Радар (Уопштено)	Radar service
PRILAZNA	Prilazna kontrola ZRAČNOG PROMETA	Prilazna kontrola ZRAČNOG PROMETA	Прилазна контрола летења	Approach control service
TORANJ	Aerodromska KONTROLA ZRAČNOG PROMETA	Aerodromska ZRAČNOG PROMETA	Аеродромска контрола летења	Aerodrome control service (Tower)
INFORMACIJE (INFO)	Služba letnih informacija	Služba letnih informacija	Служба летних информација	Flight information service
“DELIVERI”	Izdavanje odobrenja “DELIVERY “	Izdavanje odobrenja “DELIVERY “	Издавање одобрења “DELIVERY “	Clearance delivery service

Tablica/Table 5: Pozivni znak/ Call sign

Napomena: U dokumentu slova imaju sledeće značenje u primjerima:

Z	Pilot koji se obraća kontroli ZRAČNOG PROMETA	Pilot koji se obraća kontroli letenja	Пилот који се обраћа контроли летења	Pilot
T	Kontrolor ZRAČNOG PROMETA koji se obraća pilotu	Kontrolor letenja koji se obraća pilotu	Контролор летења који се обраћа пилоту	Ground unit

4.8. Pozivni znak radiopostaje zrakoplova	4.8. Pozivni znak radiostanice zrakoplova	4.8. Позивни знак радиостанице ваздухоплова	4.8. Radiotelephony call signs for aircraft	Example (primjeri):
U radiotelefonskoj komunikaciji pozivni znak radiopostaje zrakoplova pripada jednom od sljedećih tipova:	U radiotelefonskoj komunikaciji pozivni znak radiostanice zrakoplova pripada jednom od sljedećih tipova:	У радио-телефонској комуникацији позивни знак радио-станције ваздухоплова припада једном од сљедећих типова:	An aircraft radiotelephony call sign shall be one of the following types:	
(a) Znakovi koji odgovaraju registracijskoj oznaci zrakoplova ,	(a) Znakovi koji odgovaraju registracijskoj oznaci zrakoplova,	(a) Знакови који одговарају регистрацијској ознаци ваздухоплова ,	(a)The characters corresponding to the registration marking of the aircraft	(a) E7ABC
(b) Radiotelefonska oznaka operatora zrakoplova zajedno s četiri posljednje oznake iz registracijske oznake zrakoplova,	(b) Radiotelefonska oznaka operatora zrakoplova zajedno s četiri posljednje oznake iz registracijske oznake zrakoplova,	(b) Радио-телефонска ознака оператора ваздухоплова заједно с четири посљедње ознаке из регистрацијске ознаке ваздухоплова ,	(b) the telephony designator of the aircraft operator followed by the last four characters of the registration marking of the aircraft	(b) CESSNA 7ABC
(c) Radiotelefonska oznaka operatora zrakoplova iza koje slijedi broјčana oznaka leta.	(c) Radiotelefonska oznaka operatora zrakoplova iza koje slijedi broјčana oznaka leta.	(ц) Радио-телефонска ознака оператора ваздухоплова иза које слиједи бројчана ознака лета.	(c) the telephony designator of the aircraft operator, followed by the flight identification.	(c) CESSNA
Napomena:	Napomena:	Напомена:	Note:	
Naziv proizvođača zrakoplova ili tipa zrakoplova može se koristiti kao radiotelefonski prefiks za pozivni znak tipa (a).	Naziv proizvođača zrakoplova ili tipa zrakoplova može se koristiti kao radiotelefonski prefiks za pozivni znak tipa (a).	Назив произвођача ваздухоплова или типа ваздухоплова може се користити као радио-телефонски префикс за позивни знак типа (a).	The name of the aircraft manufacturer or name of aircraft model may be used as a radiotelephony prefix to the type (a) above.	

4.9. Skraćivanje pozivnog znaka radiopostaje zrakoplova

Nakon uspješne uspostave komunikacije, te pod uvjetom da ne može doći do zabune, gore navedeni pozivni znakovi radiopostaje zrakoplova mogu se skraćivati (.). Pilot zrakoplova smije koristiti skraćeni pozivni znak svoje radiopostaje isključivo nakon što mu se na takav način obrati zemaljska radiopostaja.

(a) Prva oznaka registracije i najmanje dvije posljednje oznake pozivnog znaka.

(b) Radiotelefonska oznaka dodijeljena operateru zrakoplova zajedno s najmanje dvije posljednje oznake pozivnog znaka.

(c) Nema skraćenog oblika.

4.9. Skraćivanje pozivnog znaka radiostanice zrakoplova

Nakon uspješne uspostave komunikacije, te pod uslovom da ne može doći do zabune, gore navedeni pozivni znakovi radiostanice zrakoplova mogu se skraćivati. Pilot zrakoplova smije koristiti skraćeni pozivni znak svoje radiostanice isključivo nakon što mu se na takav način obrati zemaljska radiostanica.

(a) Prva oznaka registracije i najmanje dvije posljednje oznake pozivnog znaka.

(b) Radiotelefonska oznaka dodijeljena operateru zrakoplova zajedno s najmanje dvije posljednje oznake pozivnog znaka.

(c) Nema skraćenog oblika.

4.9. Скраћивање позивног знака радиостанице ваздухоплова

Након успјешног успостављања комуникације, те под условом да не може доћи до забуне, горе наведени позивни знакови радио-станце ваздухоплова могу се скраћивати. Пилот ваздухоплова смије користити скраћени позивни знак своје радиостанице искључиво након што му се на такав начин обрати земаљска радиостаница.

(a) Прва ознака регистрације и најмање двије посљедње ознаке позивног знака.

(б) Радиотелефонска ознака додијељена оператеру ваздухоплова заједно с најмање двије посљедње ознаке позивног знака.

(ц) Нема скраћеног облика.

4.9. Abbreviation of call sign

After satisfactory communication has been established, and provided that no confusion is likely to occur, aircraft call signs specified above may be abbreviated. An aircraft shall use its abbreviated call sign only after it has been addressed in this manner by the aeronautical station.

(a) The first character of the registration and at least the last two characters of the call sign;

(b) the telephony designator of the aircraft operator, followed by at least the last two characters of the call sign.

(c) No abbreviated form.

(a) C172 E-DM (C172 E7ADM)

(b) Cessna DM (C172 E7ADM)

4.10 Promjena pozivnog znaka

Tip radiotelefonskog pozivnog znaka ne smije se mijenjati tijekom leta osim privremeno prema uputi jedinice ATC izdanoj radi sigurnosti. Osim radi sigurnosti zrakoplovu se tijekom uzlijetanja, posljednjeg dijela završnog prilaženja i zaustavljanja nakon slijetanja ne smije upućivati nikakav prijenos.

Prilikom promjene pozivnog znaka radiopostaja zrakoplova dobit će informaciju da se u trenutku predaje drugoj jedinici kontrole zračnog prometa vrati na pozivni znak naznačen u planu leta, osim u slučaju kada je promjena pozivnog znaka unaprijed koordinirana s nadležnom jedinicom.

4.10 Promjena pozivnog znaka

Tip radiotelefonskog pozivnog znaka ne smije se mijenjati tokom leta osim privremeno prema uputstvu jedinice ATC izdanoj radi sigurnosti. Osim radi sigurnosti zrakoplovu se tokom uzlijetanja, posljednjeg dijela završnog prilaženja i zaustavljanja nakon slijetanja ne smije upućivati nikakav prijenos.

Prilikom promjene pozivnog znaka radiostanica zrakoplova dobit će informaciju da se u trenutku predaje drugoj jedinici kontrole zračnog prometa vrati na pozivni znak naznačen u planu leta, osim u slučaju kada je promjena pozivnog znaka unaprijed koordinirana s nadležnom jedinicom.

4.10 Промјена позивног знака

Тип радио-телефонског позивног знака не смије се мијењати током лета осим привремено према инструкцији јединице АТЦ изданој ради сигурности. Осим ради сигурности ваздухоплову се током полијетања, посљедњег дијела завршног прилажења и заустављања након слијетања не смије упућивати никакав пренос.

Приликом промјене позивног знака радио-станција ваздухоплова добиће информацију да се у тренутку предаје другој јединици контроле ваздушног саобраћаја врати на позивни знак назначен у плану лета, осим у случају када је промјена позивног знака унапријед координисана с надлежном јединицом.

4.10 Change of aircraft call sign

An aircraft shall not change the type of its radiotelephony call sign during flight except temporarily on the instruction of an ATC unit in the interests of safety. Except for reasons of safety no transmission shall be directed to an aircraft during takeoff, during the last part of the final approach or during the landing roll.

When a call sign of an aircraft is being changed, the aircraft station shall be advised to revert to the call sign indicated by the flight plan when it is transferred to another ATC unit, except when the call sign change has been coordinated with the unit concerned.

PRIMJER:

*T: “(pozivni znak)
PROMIJENITE POZIVNI
ZNAK U (novi pozivni
znak)”*

PRIMJER:

*T: “vratite se na pozivni
znak iz plana leta (pozivni
znak) na/nakon (točka,
mjesto)”*

4.11 Gdje staviti pozivni znak radiopostaje zrakoplova

Nakon uspostavljene komunikacije pozivni znak radiopostaje zrakoplova predaje se na početku poruke, osim u slučaju ponavljanja (READ-BACK), kada dolazi na kraju poruke.

Zrakoplovi u kategoriji vrtložne turbulencije heavy moraju uvijek prilikom uspostave radio-komunikacije s nadležnom kontrolom zračnog prometa svojem pozivnom znaku pridodati riječ 'HEAVY', a zrakoplovi A380 (A388) moraju pridodati riječ 'SUPER'.

4.11 Gdje staviti pozivni znak radiostanice zrakoplova

Nakon uspostavljene komunikacije pozivni znak radiostanice zrakoplova predaje se na početku poruke, osim u slučaju ponavljanja (READ-BACK), kada dolazi na kraju poruke.

Zrakoplovi u kategoriji vrtložne turbulencije heavy moraju uvijek prilikom uspostave radio-komunikacije s nadležnom kontrolom zračnog prometa svojem pozivnom znaku pridodati riječ 'HEAVY', a zrakoplovi A380 (A388) moraju pridodati riječ 'SUPER'.

4.11 Гдје ставити позивни знак радиостанице зракоплова

Након успостављене комуникације позивни знак радиостанице ваздухоплова предаје се на почетку поруке, осим у случају понављања (READ-BACK), када долази на крају поруке.

Ваздухоплови у категорији вртложне турбуленције heavy морају увијек приликом успоставе радио-комуникације с надлежном контролом ваздушног саобраћаја својем позивном знаку придодати ријеч ' HEAVY ', а ваздухоплови А380 (А388) морају придодати ријеч ' SUPER '.

4.11 Where to place an aircraft call sign

After communication has been established aircraft call signs shall be transmitted at the beginning of a message; except in case of 'READ-BACK' when it shall be transmitted at the end of a message

Aircraft in the heavy wake turbulence category shall include the word 'HEAVY' immediately after the aircraft call sign in the initial call to each ATS unit. For the A380 (A388) aircraft the word 'SUPER' shall be included after the call sign on initial contact only.

PRIMJER:

T: "(pozivni znak) javite smjer"

Z: "(pozivni znak) smjer 270"

T: "(pozivni znak) skrenite u desno, smjer 290"

Z: "skrećem u desno, smjer 290 (pozivni znak)"

5.0 Radiotelefonska komunikacija

5.1 Radiotelefonska komunikacija uspostavlja se na sljedeći način:

(1) Početni poziv
a. pozivni znak radiopostaje s kojom se uspostavlja komunikacija

b. pozivni znak radiopostaje koja poziva.

(2) Odgovor na početni poziv .
a. pozivni znak radiopostaje koja uspostavlja komunikaciju .

b. pozivni znak radiopostaje koja odgovara.

PRIMJER:

*Z: SARAJEVO TORANJ, (pozivni znak)
T: (pozivni znak), SARAJEVO TORANJ*

3.1.2

Kada se želi uspostaviti kontakt, radiotelefonska komunikacija započinje pozivom i odgovorom na poziv, ali ako je sigurno da će pozvana postaja poziv primiti, radiopostaja koja poziva može proslijediti poruku ne čekajući odgovor pozivane radiopostaje.

PRIMJER

*Z: BANJA LUKA RADAR, (pozivni znak),
NIVO 280, TRAŽIM SNIŽAVANJE*

5.1 Radiotelefonska komunikacija uspostavlja se na sljedeći način:

(1) Početni poziv
a. pozivni znak radiostanice kojom se uspostavlja komunikacija

b. pozivni znak radiostanice koja poziva.

(2) Odgovor na početni poziv .
a. pozivni znak radiostanice koja uspostavlja komunikaciju .

b. pozivni znak radiostanice koja odgovara.

PRIMJER:

*Z: SARAJEVO TORANJ, (pozivni znak)
T: (pozivni znak), SARAJEVO TORANJ*

3.1.2

Kada se želi uspostaviti kontakt, radiotelefonska komunikacija započinje pozivom i odgovorom na poziv, ali ako je sigurno da će pozvana stanica poziv primiti, radiostanica koja poziva može proslijediti poruku ne čekajući odgovor pozivane radiostanice.

PRIMJER

*Z: BANJA LUKA RADAR, (pozivni znak),
NIVO 280, TRAŽIM SNIŽAVANJE*

5.1 Радиотелефонска комуникација успоставља се на следећи начин:

(1) Почетни позив
а. позивни знак радиостанице којом се успоставља комуникација

б. позивни знак радиостанице која позива.

(2) Одговор на почетни позив .
а. позивни знак радиостанице која успоставља комуникацију .

б. позивни знак радиостанице која одговара.

ПРИМЈЕР:

*З: САРАЈЕВО ТОРАЊ, (позивни знак)
Т: (позивни знак), САРАЈЕВО ТОРАЊ*

3.1.2

Када се жели успоставити контакт, радиотелефонска комуникација започиње позивом и одговором на позив, али ако је сигурно да ће позвана станица позив primitи, радиостаница која позива може прослиједити поруку не чекајући одговор позиване радиостанице.

ПРИМЈЕР

*З: БАЊА ЛУКА РАДАР, (позивни знак),
НИВО 280, ТРАЖИМ СНИЖАВАЊЕ*

5.1 Radio communications shall be established as follows:

(1) Initial call
a. call sign of the radio station called

b. call sign of the calling radio station

(2) Reply
a. call sign of the radio station calling

b. call sign of the replying radio station

EXAMPLE:

*Z: SARAJEVO TOWER, (call sign)
T: (call sign), SARAJEVO TOWER*

3.1.2

Communications shall commence with a call and a reply when it is desired to establish contact, except that, when it is certain that the station called will receive the call, the calling station may transmit the message without waiting for a reply from the station called.

EXAMPLE

*Z: BANJA LUKA RADAR, (call sign), FL
280, REQUEST DESCENT*

Daljnje radiotelefonske komunikacije

(1) Skraćeni radiotelefonski pozivni znakovi, kako je propisano u točki SERA.14050(b), moraju se upotrebljavati samo nakon što je komunikacija uspješno uspostavljena i pod uvjetom da se ne unosi zabuna. Zrakoplov mora upotrebljavati svoj skraćeni pozivni znak samo nakon što mu se na taj način obratila dotična zrakoplovna postaja.

(2) kada se izdaju i ponavljaju odobrenja ATC, kontrolori i piloti uvijek moraju dodavati pozivni znak zrakoplova na koji se to odobrenje primjenjuje. U ostalim se slučajevima kontinuirana dvosmjerna komunikacija nakon uspostave kontakta mora dopustiti bez daljnje identifikacije ili poziva sve do završetka kontakta.

Daljnje radiotelefonske komunikacije

(1) Skraćeni radiotelefonski pozivni znakovi, kako je propisano u tački SERA.14050(b), moraju se upotrebljavati samo nakon što je komunikacija uspješno uspostavljena i pod uvjetom da se ne unosi zabuna. Zrakoplov mora upotrebljavati svoj skraćeni pozivni znak samo nakon što mu se na taj način obratila dotična zrakoplovna stanica.

(2) kada se izdaju i ponavljaju odobrenja ATC, kontrolori i piloti uvijek moraju dodavati pozivni znak zrakoplova na koji se to odobrenje primjenjuje. U ostalim se slučajevima kontinuirana dvosmjerna komunikacija nakon uspostave kontakta mora dopustiti bez daljnje identifikacije ili poziva sve do završetka kontakta.

Даље радиотелефонске комуникације

(1) Скраћени радио-телефонски позивни знакови, како је прописано у тачки СЕРА.14050(б), морају се употребљавати само након што је комуникација успјешно успостављена и под условом да се не уноси забуна. ваздухоплов мора употребљавати свој скраћени позивни знак само након што му се на тај начин обратила дотична ваздухопловна станица.

(2) када се издају и понављају одобрења АТЦ, контролори и пилоти увијек морају додавати позивни знак ваздухоплова на који се то одобрење примјењује. У осталим се случајевима континуирана двосмјерна комуникација након успоставе контакта мора допустити без даље идентификације или позива све до завршетка контакта.

Subsequent radiotelephony communications

(1) Abbreviated radiotelephony call signs, as prescribed in point SERA.14050(b) shall be used only after satisfactory communication has been established and provided that no confusion is likely to arise. An aircraft shall use its abbreviated call sign only after it has been addressed in this manner by the aeronautical station.

(2) When issuing ATC clearances and reading back such clearances, controllers and pilots shall always add the call sign of the aircraft to which the clearance applies. For other than those occasions, continuous two-way communication after contact has been established shall be permitted without further identification or call until termination of the contact

5.2 Promjena frekvencije

(a) U zračnom prostoru u kojem se provodi radarska usluga prilikom svake promjene frekvencije pilot zrakoplova mora objaviti sljedeće:

1. pozivni znak jedinice kontrole zračnog prometa koju poziva.
2. pozivni znak zrakoplova i kategoriju vrtložne turbulencije (heavy/super)
3. razinu, uključujući prolazne i odobrene razine ako se ne zadržava odobrena razina.
4. brzinu, ako ju je dodijelila kontrola zračnog prometa
5. dodatne elemente, kako ih zahtijeva ANSP odgovoran za pružanje usluga i kako ih je odobrilo nadležno tijelo.

(b) Piloti moraju dati informacije o razinama zaokružene na najbližih 30 m ili 100 stopa visinomjera zrakoplova.

(c) Početni poziv aerodromskom kontrolnom tornju. Zrakoplovima kojima se pruža aerodromska kontrola početni poziv mora sadržavati:

1. oznaku jedinice ATS koju se poziva
2. pozivni znak zrakoplova i kategoriju vrtložne konkurencije
3. poziciju

5.2 Promjena frekvencije

(a) U zračnom prostoru u kojem se provodi radarska usluga prilikom svake promjene frekvencije pilot zrakoplova mora objaviti sljedeće:

1. pozivni znak jedinice kontrole zračnog prometa koju poziva.
2. pozivni znak zrakoplova i kategoriju vrtložne turbulencije (heavy/super)
3. nivo, uključujući prolazne i odobrene nivoe ako se ne zadržava odobreni nivo.
4. brzinu, ako ju je dodijelila kontrola zračnog prometa
5. dodatne elemente, kako ih zahtijeva ANSP odgovoran za pružanje usluga i kako ih je odobrilo nadležno tijelo.

(b) Piloti moraju dati informacije o nivoima zaokružene na najbližih 30 m ili 100 stopa visinomjera zrakoplova.

(c) Početni poziv aerodromskom kontrolnom tornju. Zrakoplovima kojima se pruža aerodromska kontrola početni poziv mora sadržavati:

1. oznaku jedinice ATS koju se poziva
2. pozivni znak zrakoplova i kategoriju vrtložne konkurencije
3. poziciju

5.2 Промјена фреквенције

(a) У ваздушном простору у којем се проводи радарска услуга прilikом сваке промјене фреквенције пилот ваздухоплова мора објавити следеће:

1. позивни знак јединице контроле ваздушног саобраћаја коју позива.
2. позивни знак ваздухоплова и категорију вртложне турбуленције (heavy/super)
3. ниво, укључујући пролазне и одobreне нивое ако се не задржава одобрени ниво.
4. брзину, ако ју је додијелила контрола ваздушног саобраћаја
5. додатне елементе, како их захтијева АНСП одговоран за пружање услуга и како их је одобрило надлежно тијело.

(b) Пилоти морају дати информације о нивоима заокружене на најближих 30 м или 100 стопа висиномјера ваздухоплова.

(ц) Почетни позив аеродромском контролном торњу. ваздухопловима којима се пружа аеродромска контрола почетни позив мора садржавати:

1. ознаку јединице АТС коју се позива
2. позивни знак ваздухоплова и категорију вртложне конкуренције
3. позицију

5.2 Change of frequency

(a) In radar airspace environment with every frequency change, the pilot shall report:

1. Call sign of the ATS unit being called
2. aircraft call sign and wake turbulence category (heavy/super)
3. level, including passing and cleared levels, if not maintaining the cleared level
4. speed, if assigned by ATC
5. additional elements, as required by the ANSP responsible for the provision of services and approved by the competent authority.

(b) Pilots shall provide level information at the nearest full 30 m or 100 ft as indicated on the aircraft's altimeter.

(c) Initial call to aerodrome control tower For aircraft being provided with aerodrome control service, the initial call shall contain:

1. the designation of the ATS unit being called
2. call sign and wake turbulence category (heavy/super)
3. position

PRIMJER

Z: SARAJEVO RADAR (pozivni znak)
NIVO 310 MH.78

Z: MOSTAR TORANJ (pozivni znak)
FINAL PISTA 33

Ako primatelj ne razumije pozivni znak radiopostaje koja poziva, koristi frazu „PONOVI SVOJ POZIVNI ZNAK“

PRIMJER:

„STANICA KOJA POZIVA, TUZLA TORANJ, PONOVI SVOJ POZIVNI ZNAK“

U slučaju da radiopostaja nije sigurna je li poziv upućen njoj ili nije, na poziv se ne smije odgovarati već se mora čekati sljedeći jasniji poziv.

PRIMJER

Z: SARAJEVO RADAR (pozivni znak)
NIVO 310 MH.78

Z: MOSTAR TORANJ (pozivni znak)
FINAL PISTA 33

Ako primatelj ne razumije pozivni znak radiostanice koja poziva, koristi frazu „PONOVI SVOJ POZIVNI ZNAK“

PRIMJER:

„STANICA KOJA POZIVA, TUZLA TORANJ, PONOVI SVOJ POZIVNI ZNAK“

U slučaju da radiostanica nije sigurna je li poziv upućen njoj ili nije, na poziv se ne smije odgovarati već se mora čekati sljedeći jasniji poziv.

ПРИМЈЕР

З: САРАЈЕВО РАДАР (позивни знак)
НИВО 310 МХ.78

З: МОСТАР ТОРАЊ (позивни знак)
ФИНАЛ ПИСТА 33

Ако прималац не разумије позивни знак радиостанице која позива, користи фразу „ПОНОВИТЕ СВОЈ ПОЗИВНИ ЗНАК“

ПРИМЈЕР:

„СТАНИЦА КОЈА ПОЗИВА, ТУЗЛА ТОРАЊ, ПОНОВИТЕ СВОЈ ПОЗИВНИ ЗНАК“

У случају да радиостаница није сигурна је ли позив упућен њој или није, на позив се не смије одговарати већ се мора чекати сљедећи јаснији позив.

EXAMPLE:

Z: SARAJEVO RADAR (call sign) FL 310
MH.78

Z: MOSTAR TOWER (call sign) FINAL
RWY 33

If the call sign of the calling station is not understood, the phrase 'SAY AGAIN YOUR CALL SIGN' shall be used.

EXAMPLE:

„STATION CALLING TUZLA TOWER, SAY AGAIN YOUR CALL SIGN“

In case a station is uncertain as to whether it has been called or not, this call shall not be answered but another clarifying call shall be awaited

5.3 Višestruki poziv

Radiopostaja u zrakoplovnoj pokretnoj komunikaciji može istodobno pozvati više radiopostaja. Pozvane radiopostaje moraju potvrditi prijam poruke istim redoslijedom kojim su pozivane.

Napomena: Ne koristi se za emitiranje odobrenja KZP.

PRIMJER

*T: DLH 223, ASL 119, CTN 328
PROVJERITE ATIS INFORMACIJE "C"*

5.3 Višestruki poziv

Radiostanica u zrakoplovnoj pokretnoj komunikaciji može istodobno pozvati više radiostanica. Pozvane radiostanice moraju potvrditi prijem poruke istim redoslijedom kojim su pozivane.

Napomena: Ne koristi se za emitiranje odobrenja KZP.

PRIMJER

*T: DLH 223, ASL 119, CTN 328
PROVJERITE ATIS INFORMACIJE "C"*

5.3 Вишеструки позив

Радио-станица у ваздухопловној покретној комуникацији може истовремено позвати више радио-станица. Позване радио-станице морају потврдити пријем поруке истим редослиједом којим су позиване.

Напомена: Не користи се за емитовање одобрења КЛ.

ПРИМЈЕР

*Т: ДЛХ 223, АСЛ 119, ЦТН 328
ПРОВЈЕРИТЕ АТИС ИНФОРМАЦИЈЕ
"Ц"*

5.3 Multiple call

Stations in the aeronautical mobile service may simultaneously call several stations. Stations called in a multiple call shall acknowledge receipt of the message in the sequence used by the calling station.

Note: Not used for transmission of ATC clearances.

EXAMPLE

*T: DLH 223, ASL 119, CTN 328
MONITOR ATIS INFORMATION „C“*

5.4 Opći poziv

Radiopostaja u zrakoplovnoj pokretnoj komunikaciji može istodobno pozvati sve radiopostaje koje slušaju na istoj frekvenciji.

Opći poziv počinje frazom "SVIM POSTAJAMA" nakon čega slijedi pozivni znak radiopostaje koja emitira poziv. Nije potrebno potvrditi prijam općeg poziva.

PRIMJER:

T: SVIM STANICAMA, SARAJEVO TORANJ, PROTUGRADNA AKTIVNOST JUŽNO OD AERODROMA ZAVRŠENA

Z: SVIM POSTAJAMA, (pozivni znak), TREBAMO POMOĆ IDEMO U PRAVCU BANJA LUKE, PROSLIJEDITE PORUKU.

5.4 Opći poziv

Radiostanica u zrakoplovnoj pokretnoj komunikaciji može istodobno pozvati sve radiostanice koje slušaju na istoj frekvenciji.

Opšti poziv počinje frazom "SVIM STANICAMA" nakon čega slijedi pozivni znak radiostanice koja emitira poziv. Nije potrebno potvrditi prijem opšteg poziva.

PRIMJER:

T: SVIM STANICAMA, SARAJEVO TORANJ, PROTIVGRADNA AKTIVNOST JUŽNO OD AERODROMA ZAVRŠENA

Z: SVIM STANICAMA, (pozivni znak), TREBAMO POMOĆ IDEMO U PRAVCU BANJA LUKE, PROSLIJEDITE PORUKU.

5.4 Општи позив

Радиостаница у ваздухопловној покретној комуникацији може истовремено позвати све радиостанице које слушају на истој фреквенцији.

Општи позив почиње фразом "СВИМ СТАНИЦАМА" након чега слиједи позивни знак радиостанице која емитира позив. Није потребно потврдити пријем општег позива.

ПРИМЈЕР:

Т: СВИМ СТАНИЦАМА, САРАЈЕВО ТОРАЊ, ПРОТИВГРАДНА АКТИВНОСТ ЈУЖНО ОД АЕРОДРОМА ЗАВРШЕНА

З: СВИМ СТАНИЦАМА, (позивни знак), ТРЕБАМО ПОМОЋ ИДЕМО У ПРАВЦУ БАЊА ЛУКЕ, ПРОСЛИЈЕДИТЕ ПОРУКУ.

5.4 General call

Stations in the aeronautical mobile service may simultaneously call all stations maintaining listening watch on a frequency.

A general call starts with the phrase 'ALL STATIONS' followed by the call sign of the transmitting station. An acknowledgment of a general call is not expected.

EXAMPLE:

T: ALL STATIONS, SARAJEVO TOWER ANTI-HAIL ACTIVITY SOUTH OF THE AERODROME COMPLETED

Z: ALL STATIONS, (call sign), REQUEST ASSISTANCE (BOUND) FOR BANJA LUKA, RELAY THE MESSAGE

5.5 Potvrda prijama poruke

Zemaljska radiopostaja potvrđuje prijam poruke radiopostaje zrakoplova predajom pozivnog znaka radiopostaje zrakoplova i fraze **U REDU**

Radiopostaja zrakoplova mora potvrditi prijam poruke predajom vlastitog pozivnog znaka i fraze **U REDU**

Ako potvrda prijama poruke izostane, potvrda se mora dobiti, u protivnom smatrat će se da poruka nije predana.

PRIMJER

*Z: (pozivni znak) PROLAZIMO 4000
FITA PENJEMO NA 8000 FITA
T: (pozivni znak) U REDU*

5.5 Potvrda prijema poruke

Zemaljska radiostanica potvrđuje prijem poruke radiostanice zrakoplova predajom pozivnog znaka radiostanice zrakoplova i fraze **U REDU**

Radiostanica zrakoplova mora potvrditi prijem poruke predajom vlastitog pozivnog znaka i fraze **U REDU**

Ako potvrda prijema poruke izostane, potvrda se mora dobiti, u protivnom smatrat će se da poruka nije predana.

PRIMJER

*Z: (pozivni znak) PROLAZIMO 4000
FITA PENJEMO NA 8000 FITA
T: (pozivni znak) U REDU*

5.5 Потврда пријема поруке

Земаљска радио-станица потврђује пријем поруке радиостанице ваздухоплова предајом позивног знака радиостанице ваздухоплова и фразе **У РЕДУ**

Радио-станица ваздухоплова мора потврдити пријем поруке предајом властитог позивног знака и фразе **У РЕДУ**

Ако потврда пријема поруке изостане, потврда се мора добити, у противном сматраће се да порука није предана.

ПРИМЈЕР

*З: (позивни знак) ПРОЛАЗИМО 4000
ФИТА ПЕЊЕМО НА 8000 ФИТА
Т: (позивни знак) У РЕДУ*

5.5 Message acknowledgement

An aeronautical station shall acknowledge the receipt of a message of an aircraft station by the transmission of the call sign of the aircraft station and a phrase **ROGER**.

An aircraft station shall acknowledge the receipt of a message by the transmission of its own call sign and a phrase **ROGER**.

If the acknowledgement of a message is missing, an acknowledgement shall be obtained, otherwise the message is considered as not transmitted

EXAMPLE:

*Z: (call sign) PASSING 4000 FEET
CLIMBING [TO ALTITUDE] 8000 FEET
T: (call sign) ROGER*

5.6 Izdavanje odobrenja

Kontrolori zračnog prometa trebaju izdavati odobrenja polako i jasno jer pilot ih mora zapisati, a na takav način se izbjegavaju nepotrebna ponavljanja.

U svakom slučaju kontrolori zračnog prometa izbjegavat će izdavanje odobrenja pilotu u trenutku kada je on zauzet složenim manevrima vožnja, a nikako ne smije emitirati odobrenja/poruke pilotu zrakoplova tijekom uzlijetanja, posljednjeg dijela završnog prilaženja i zaustavljanja nakon slijetanja.

Rutno odobrenje ne predstavlja odobrenje za polijetanje sa ili ulazak na aktivnu uzletno-sletnu stazu.

Riječ POLIJETANJE se koristi samo u slučaju izdavanja odobrenja za polijetanje ili kada se otkazuje odobrenje za polijetanje. U svim drugim slučajevima se koriste riječi ODLAZAK ili U VAZDUHU

5.6 Izdavanje odobrenja

Kontrolori zračnog prometa trebaju izdavati odobrenja polako i jasno jer pilot ih mora zapisati, a na takav način se izbjegavaju nepotrebna ponavljanja.

U svakom slučaju kontrolori zračnog prometa izbjegavat će izdavanje odobrenja pilotu u trenutku kada je on zauzet složenim manevrima vožnja, a nikako ne smije emitirati odobrenja/poruke pilotu zrakoplova tijekom uzlijetanja, posljednjeg dijela završnog prilaženja i zaustavljanja nakon slijetanja.

Rutno odobrenje ne predstavlja odobrenje za polijetanje sa ili ulazak na aktivnu poletno-sletnu pistu.

Riječ POLIJETANJE se koristi samo u slučaju izdavanja odobrenja za polijetanje ili kada se otkazuje odobrenje za polijetanje. U svim drugim slučajevima se koriste riječi ODLAZAK ili U VAZDUHU

5.6 Издавање одобрења

Контролори ваздушног саобраћаја требају издавати одобрења полако и јасно јер пилот их мора записати, а на такав начин се избегавају непотребна понављања.

У сваком случају контролори ваздушног саобраћаја избегаваће ће издавање одобрења пилоту у тренутку када је он заузет сложеним маневрима вожења, а никако не смије емитовати одобрења/ поруке пилоту ваздухоплова током полијетања, посљедњег дијела завршног прилажења и заустављања након слијетања.

Рутно одобрење не представља одобрење за полијетање са или улазак на активну полетно-слетну писту.

Ријеч ПОЛЈЕТАЊЕ се користи само у случају издавања одобрења за полијетање. У свим другим случајевима се ријеч ОДЛАЗАК или У ВАЗДУХУ.

5.6 Issue of clearance

Air traffic controllers should pass a clearance slowly and clearly since the pilot needs to write it down and wasteful repetition will thus be avoided.

In any case controllers will avoid passing a clearance to a pilot engaged in complicated taxiing manoeuvres and on no occasion should a clearance /message be passed when the pilot is engaged in take-off, short final and landing roll manoeuvres

An ATC route clearance is not an instruction to take off or enter an active runway.

The words 'TAKE OFF' are used only when an aircraft is cleared for take-off or when cancelling a take-off clearance. At other times, the word 'DEPARTURE' or 'AIRBORNE' is used.

5.7 Obveza ponavljanja

Strogost obaveze ponavljanja proizlazi iz mogućnosti nastanka ozbiljnih posljedica uslijed nesporazuma u predaji i prijemu odobrenja i uputa kontrole zračnog prometa.

Strogo pridržavanje procedure ponavljanja jamči ne samo da je primatelj pravilno primio odobrenje nego i da je odobrenje predano na željeni način. Također služi kao provjera da će baš taj zrakoplov, a ne neki drugi, postupiti sukladno izdanom odobrenju.

Što podliježe ponavljanju?

Posada zrakoplova ponovit će odobrenja i upute koje se predaju govorom, a odnose se na sigurnost. Ovo su dijelovi koji se uvijek moraju ponoviti:

(i) rutna odobrenja koja izdaje kontrola zračnog prometa

(ii) odobrenja i upute za ulazak, slijetanje, uzlijetanje, čekanje uz, prelazak, vožnju i povratnu vožnju po uzletno-sletnoj stazi, uključujući i uvjet iz uvjetnog odobrenja.

5.7 Obaveza ponavljanja

Strogost obaveze ponavljanja proizlazi iz mogućnosti nastanka ozbiljnih posljedica uslijed nesporazuma u predaji i prijemu odobrenja i uputa kontrole zračnog prometa.

Strogo pridržavanje procedure ponavljanja garantuje ne samo da je primatelj pravilno primio odobrenje nego i da je odobrenje predano na željeni način. Također služi kao provjera da će baš taj zrakoplov, a ne neki drugi, postupiti sukladno izdanom odobrenju.

Što podliježe ponavljanju?

Posada zrakoplova ponovit će odobrenja i upute koje se predaju govorom, a odnose se na sigurnost. Ovo su dijelovi koji se uvijek moraju ponoviti:

(i) rutna odobrenja koja izdaje kontrola zračnog prometa

(ii) odobrenja i upute za ulazak, slijetanje, uzlijetanje, čekanje uz, prelazak, vožnju i povratnu vožnju po uzletno-sletnoj stazi, uključujući i uslov iz uslovnog odobrenja.

5.7 Обавеза понављања

Строгост обавезе понављања произлази из могућности настанка озбиљних посљедица услјед неспоразума у предаји и пријему одобрења и инструкција контроле ваздушног саобраћаја.

Строго придржавање процедуре понављања гарантује не само да је прималац правилно примио одобрење него и да је одобрење предано на жељени начин. Такођер служи као провјера да ће баш тај ваздухоплов, а не неки други, поступити у складу са изданим одобрењем.

Шта подлијеже понављању?

Посада ваздухоплова поновиће одобрења и инструкције које се предају говором, а односе се на безбједност. Ово су дијелови који се увијек морају поновити:

(и) рутна одобрења која издаје контрола ваздушног саобраћаја

(ии) одобрења и инструкције за улазак, слијетање, полијетање, чекање уз, прелазак, војњу и повратну војњу по полетно-слетној стази, укључујући и услов из условног одобрења.

5.7 Read-back requirements

The stringency of the read-back requirement is directly related to the possible seriousness of a misunderstanding in the transmission and receipt of ATC clearances and instructions.

Strict adherence to read-back procedures ensures not only that the clearance has been received correctly but also that the clearance was transmitted as intended. It also serves as a check that the right aircraft, and only that aircraft, will take action on the clearance.

What shall be read back?

The flight crew shall read back to the air traffic controller safety-related parts of ATC clearances and instructions which are transmitted by voice. The following items shall always be read back:

(i) ATC route clearances

(ii) clearances and instructions to enter, land on, take off from, hold short of, cross, taxi and backtrack on any runway including the condition of a conditional clearance.

(iii) stazu u uporabi, postavke visinomjera, kodove sekundarnog radara, frekvenciju u slučaju dodjeljivanja nove frekvencije, smjer i brzinu leta, oznaku ATIS-a, SLOT te

(iv) prijelaznu razinu bez obzira je li podatak proslijedio kontrolor ili je emitiran kao dio ATIS-a.

(iii) pistu u upotrebi, postavke visinomjera, kodove sekundarnog radara, frekvenciju u slučaju dodjeljivanja nove frekvencije, smjer i brzinu leta, oznaku ATIS-a, SLOT te

(iv) prijelazni nivo bez obzira je li podatak proslijedio kontrolor ili je emitiran kao dio ATIS-a.

(иии) писту у употреби, поставке висиномјера, кодове секундарног радара, фреквенцију у случају додјеливања нове фреквенције, смјер и брзину лета, ознаку АТИС-а, СЛОТ те

(ив) прелазни ниво без обзира је ли податак прослиједио контролор или је емитован као дио АТИС-а.

(iii) runway-in-use, altimeter settings, SSR codes, frequency in case of a newly assigned frequency, level instructions, heading and speed instructions, ATIS code letter, SLOT time, and

(iv) transition levels, whether issued by the controller or contained in ATIS broadcasts.

5.8 Potvrda ponavljanja

Slušanje ponavljanja

Kontrolor zračnog prometa mora slušati ponovljenu poruku kako bi utvrdio da je posada zrakoplova tačno primila odobrenje ili uputu, te će odmah ispraviti svako odstupanje u ponovljenoj poruci.

Uporaba fraze 'TOČNO'

Ispravno ponavljanje uvjetnog i rutnog odobrenja potvrđuje se emitiranjem pozivnog znaka radiopostaje zrakoplova i fraze 'TOČNO'.

Netočno ponavljanje

Ako pilot zrakoplova netočno ponovi poruku, kontrolor zračnog prometa mora izreći frazu 'NE/NETOČNO' nakon čega izriče pozivni znak i tačnu verziju. Tačnost primljene poruke potvrđuje se emitiranjem pozivnog znaka i fraze 'TOČNO'.

5.8 Potvrda ponavljanja

Slušanje ponavljanja

Kontrolor zračnog prometa mora slušati ponovljenu poruku kako bi utvrdio da je posada zrakoplova tačno primila odobrenje ili uputu, te će odmah ispraviti svako odstupanje u ponovljenoj poruci.

Upotreba fraze 'TAČNO'

Ispravno ponavljanje uslovnog i rutnog odobrenja potvrđuje se emitiranjem pozivnog znaka radiostanice zrakoplova i fraze 'TAČNO'.

Netačno ponavljanje

Ako pilot zrakoplova netačno ponovi poruku, kontrolor zračnog prometa mora izreći frazu 'NE/NETOČNO' nakon čega izriče pozivni znak i tačnu verziju. Tačnost primljene poruke potvrđuje se emitiranjem pozivnog znaka i fraze 'TOČNO'.

5.8 Потврда понављања

Слушање понављања

Контролор ваздушног саобраћаја мора слушати поновљену поруку како би утврдио да је посада ваздухоплова тачно примила одобрење или инструкцију, те ће одмах исправити свако одступање у поновљеној поруци.

Употреба фразе 'ТАЧНО'

Исправно понављање условног и рутног одобрења потврђује се емитирањем позивног знака радиостанице ваздухоплова и фразе 'ТОЧНО'.

Нетачно понављање

Ако пилот ваздухоплова нетачно понови поруку, контролор ваздушног саобраћаја мора изрећи фразу 'НЕ/НЕТОЧНО' након чега изриче позивни знак и тачну верзију. Тачност примљене поруке потврђује се емитирањем позивног знака и фразе 'ТОЧНО'.

5.8 Acknowledgment of read-back

Listening to read-back

The controller shall listen to the read-back to ascertain that the clearance or instruction has been correctly acknowledged by the flight crew and shall take immediate action to correct any discrepancies revealed by the read back.

3.7.2 Use of the phrase 'CORRECT'

Correct read-back of conditional clearances and ATC route clearances shall be acknowledged by the aircraft call sign and the phrase 'CORRECT'

3.7.3 Incorrect read-back If an aircraft read-back of a clearance or instruction is incorrect, the controller shall transmit the phrase 'NEGATIVE' followed by the call sign and the correct version. The received correct version shall be acknowledged by the call sign and the phrase 'CORRECT'

<i>PRIMJER:</i>	<i>PRIMJER:</i>	<i>ПРИМЈЕР:</i>	<i>EXAMPLE:</i>
<i>T: (pozivni znak), SNIŽAVAJTE NA NIVO 130 KROSIRAJTE KEB NIVO 170 ILI VIŠE</i>	<i>T: (pozivni znak), SNIŽAVAJTE NA NIVO 130 KROSIRAJTE KEB NIVO 170 ILI VIŠE</i>	<i>T: (позивни знак), СНИЖАВАЈТЕ НА НИВО 130 КРОСИРАЈТЕ КЕБ НИВО 170 ИЛИ ВИШЕ</i>	<i>T: (call sign) DESCEND TO FL 130, CROSS KEB FL 170 OR ABOVE</i>
<i>Z: NAPUŠTAM NIVO 280 SNIŽAVAM NA NIVO 130 KROSIRATI KEB NA NIVOU 170 ILI VIŠE, (pozivni znak)</i>	<i>Z: NAPUŠTAM NIVO 280 SNIŽAVAM NA NIVO 130 KROSIRATI KEB NA NIVOU 170 ILI VIŠE, (pozivni znak)</i>	<i>З: НАПУШТАМ НИВО 280 СНИЖАВАМ НА НИВО 130 КРОСИРАТИ КЕБ НА НИВОУ 170 ИЛИ ВИШЕ, (позивни знак)</i>	<i>Z: LEAVING FL 280, DESCENDING TO FL 130, TO CROSS KEB FL 170 OR ABOVE, (call sign)</i>
<i>T: (pozivni znak), TOČNO</i>	<i>T: (pozivni znak), TOČNO</i>	<i>T: (позивни знак), ТОЧНО</i>	<i>T: (call sign), CORRECT</i>
<i>T: (pozivni znak), SNIŽAVAJTE NA NIVO 130</i>	<i>T: (pozivni znak), SNIŽAVAJTE NA NIVO 130</i>	<i>T: (позивни знак), СНИЖАВАЈТЕ НА НИВО 130</i>	<i>T: (pozivni znak), DESCEND TO FL 130</i>
<i>Z: NAPUŠTAM NIVO 280 SNIŽAVAM NA NIVO 120, (pozivni znak)</i>	<i>Z: NAPUŠTAM NIVO 280 SNIŽAVAM NA NIVO 120, (pozivni znak)</i>	<i>З: НАПУШТАМ НИВО 280 СНИЖАВАМ НА НИВО 120, (позивни знак)</i>	<i>Z: LEAVING FL 280, DESCENDING TO FL 120, (call sign)</i>
<i>T: NETOČNO (pozivni znak), SNIŽAVAJTE NA FL 130</i>	<i>T: NETOČNO (pozivni znak), SNIŽAVAJTE NA FL 130</i>	<i>T: НЕТОЧНО (позивни знак), СНИЖАВАЈТЕ НА ФЛ 130</i>	<i>T: NEGATIVE (call sign), DESCEND TO FL 130</i>
<i>Z: SNIŽAVAM NA FL 130, (pozivni znak)</i>	<i>Z: SNIŽAVAM NA FL 130, (pozivni znak)</i>	<i>З: СНИЖАВАМ НА ФЛ 130, (позивни знак)</i>	<i>Z: DESCENDING TO FL 130 (call sign)</i>
<i>T: (pozivni znak), TOČNO</i>	<i>T: (pozivni znak), TOČNO</i>	<i>T: (позивни знак), ТОЧНО</i>	<i>T: (call sign), CORRECT</i>

5.9 Postupanje u skladu s odobrenjima i uputama KZP-a

Postupanje u skladu s odobrenjima i uputama KZP-a Postaja zrakoplova mora potvrditi prijam drugih uputa korištenjem vlastitog pozivnog znaka i fraze 'POSTUPIT ĆU'.

Nemogućnost postupanja u skladu s odobrenjima i uputama

Ako postoji sumnja da pilot zrakoplova može postupiti u skladu s izdanim odobrenjem ili uputom, kontrolor zračnog prometa može dodati frazu 'AKO MOŽETE' te ponuditi alternativno odobrenje ili uputu. Ako u bilo kojim trenutku pilot dobije odobrenje ili uputu u skladu s kojom ne može postupiti, on o tome treba obavijestiti kontrolora zračnog prometa koristeći frazu 'NE MOGU' (te navesti razlog).

PRIMJER :

*T: (pozivni znak)
ZADRŽITE FL 190*

*Z: NE MOGU, ZBOG TURBULENCIJA
(pozivni znak)*

5.9 Postupanje u skladu s odobrenjima i uputama KZP-a

Postupanje u skladu s odobrenjima i uputama KZP-a Stanica zrakoplova mora potvrditi prijem drugih uputa korištenjem vlastitog pozivnog znaka i fraze 'POSTUPIT ĆU'.

Nemogućnost postupanja u skladu s odobrenjima i uputama

Ako postoji sumnja da pilot zrakoplova može postupiti u skladu s izdanim odobrenjem ili uputom, kontrolor zračnog prometa može dodati frazu 'AKO MOŽETE' te ponuditi alternativno odobrenje ili uputu. Ako u bilo kojim trenutku pilot dobije odobrenje ili uputu u skladu s kojom ne može postupiti, on o tome treba obavijestiti kontrolora zračnog prometa koristeći frazu 'NE MOGU' (te navesti razlog).

PRIMJER :

*T: (pozivni znak)
ZADRŽITE FL 190*

*Z: NE MOGU, ZBOG TURBULENCIJA
(pozivni znak)*

5.9 Поступање у складу са одобрењима и упутама КЛ

Поступање у складу с одобрењима и упутама КЛ-а Станица ваздухоплова мора потврдити пријем других упутстава коришћењем властитог позивног знака и фразе 'ПОСТУПИЋУ'.

Немогућност поступања у складу с одобрењима и упутствима

Ako postoji sumnja da pilot zrakoplova može postupiti u skladu s izdanim odobrenjem ili uputom, kontrolor zračnog prometa može dodati frazu 'AKO MOŽETE' te ponuditi alternativno odobrenje ili uputu. Ako u bilo kojim trenutku pilot dobije odobrenje ili uputu u skladu s kojom ne može postupiti, on o tome treba obavijestiti kontrolora zračnog prometa koristeći frazu 'NE MOGU' (te navesti razlog).

ПРИМЈЕР :

*T: (pozivni znak)
ЗАДРЖИТЕ ФЛ 190*

*З: НЕ МОГУ, ЗБОГ ТУРБУЛЕНЦИЈА
(позивни знак)*

5.9 Complying with ATC clearances and instructions

Able to comply
The aircraft station shall acknowledge the receipt of other instructions by using its own call sign and the phrase 'WILCO'

Unable to comply

If there is a doubt as to whether a pilot can comply with an ATC clearance or instruction, the controller may follow the clearance or instruction by the phrase 'IF UNABLE' and subsequently offer an alternative. If at any time a pilot receives a clearance or instruction which cannot be complied with, that pilot should advise the controller using the phrase 'UNABLE' (and give the reasons).

EXAMPLE:

T: (call sign) MAINTAIN FL 190

*Z: UNABLE DUE TURBULENCE
(call sign)*

Promptnost u postupanju sukladno odobrenjima i uputama

Kada nadležna KZP želi da se bez odgađanja postupi u skladu s odobrenjem ili uputom, kontrolor će u svojoj poruci izreći riječ 'SAD' ili 'ODMAH'.

Uporaba riječi 'SAD' kazuje da se treba postupiti u skladu s redovnim operativnim procedurama zrakoplova, no bez hitnosti. Uporaba riječi 'ODMAH' ukazuje na najviši stupanj hitnosti. U tim uvjetima piloti trebaju postupiti u skladu s odobrenjem ili uputom što je prije moguće vodeći računa o sigurnosti zrakoplova.

PRIMJER:

T: (pozivni znak), SADA SMANJITE BRZINU NA 210 ČVOROVA

Z: SADA SMANJUJEM BRZINU NA 210 ČVOROVA, (pozivni znak)

T: (pozivni znak), UPOZORENJE DA STE PRENISKO, PROVJERITE SVOJU VISINU ODMAH, QNH 1006 MINIMALNA VISINA 1500 FITA

T: (pozivni znak), SKRENITE UDESNO ODMAH, SMJER 160, PROMET NA 11 SATI, 4 MILJE

Promptnost u postupanju u skladu sa odobrenjima i uputama

Kada nadležna KL želi da se bez odgađanja postupi u skladu s odobrenjem ili uputom, kontrolor će u svojoj poruci izreći riječ 'SAD' ili 'ODMAH'.

Upotreba riječi 'SAD' kazuje da se treba postupiti u skladu s redovnim operativnim procedurama zrakoplova, no bez hitnosti. Upotreba riječi 'ODMAH' ukazuje na najviši stupanj hitnosti. U tim uvjetima piloti trebaju postupiti u skladu s odobrenjem ili uputom što je prije moguće vodeći računa o sigurnosti zrakoplova.

PRIMJER:

T: (pozivni znak), SADA SMANJITE BRZINU NA 210 ČVOROVA

Z: SADA SMANJUJEM BRZINU NA 210 ČVOROVA, (pozivni znak)

T: (pozivni znak), UPOZORENJE DA STE PRENISKO, PROVJERITE SVOJU VISINU ODMAH, QNH 1006 MINIMALNA VISINA 1500 FITA

T: (pozivni znak), SKRENITE UDESNO ODMAH, SMJER 160, PROMET NA 11 SATI, 4 MILJE

Ажурност у поступању у складу са одобрењима и упутствима

Када надлежна КЛ жели да се без одгађања поступи у складу с одобрењем или упутством, контролор ће у својој поруци изрећи ријеч 'САД' или 'ОДМАХ'.

Употреба ријечи „САД“ говори да се треба поступити у складу с редовним оперативним процедурама ваздухоплова, али без хитности. Употреба ријечи „ОДМАХ“ указује на највиши степен хитности. У тим условима пилоти требају поступити у складу с одобрењем или упутством што је прије могуће водећи рачуна о сигурности ваздухоплова.

ПРИМЈЕР:

T: (pozivni znak), САДА СМАЊИТЕ БРЗИНУ НА 210 ЧВОРОВА

З: САДА СМАЊУЈЕМ БРЗИНУ НА 210 ЧВОРОВА, (pozivni znak)

T: (pozivni znak), УПОЗОРЕЊЕ ДА СТЕ ПРЕНИСКО, ПРОВЈЕРИТЕ СВОЈУ ВИСИНУ ОДМАХ, QNH 1006 МИНИМАЛНА ВИСИНА 1500 ФИТА

T: (pozivni znak), СКРЕНИТЕ УДЕСНО ОДМАХ, СМЈЕР 160, ПРОМЕТ НА 11 САТИ, 4 МИЉЕ

Prompt compliance

If an ATS unit wishes to indicate that the clearance or instruction must be complied with at once, the controller's message will include the word 'NOW' or 'IMMEDIATELY'.

Use of the word 'NOW' indicates that the instruction should be complied with in accordance with normal aircraft operating procedures, but without delay. Use of the word 'IMMEDIATELY' indicates that urgency exists. In such circumstances, the pilot should take action to comply with the instruction as soon as practicable, subject to the safety of the aircraft.

EXAMPLE:

T: (call sign), REDUCE SPEED NOW 210 KTS

Z: REDUCING SPEED NOW 210 KTS, (call sign)

T: (call sign), LOW ALTITUDE WARNING, CHECK YOUR ALTITUDE IMMEDIATELY, QNH IS 1006 MINIMUM FLIGHT ALTITUDE IS 1500 FEET

T: (call sign), TURN RIGHT IMMEDIATELY, HEADING 160, TRAFFIC 11 O'CLOCK 4 MILES

5.10 Ispravci i ponavljanja

Kada dođe do greške u predaji izriče se fraza 'ISPRAVKA', ponavlja se zadnja točna skupina informacija ili fraza, te se prosljeđuje točna verzija poruke.

PRIMJER:

T: (pozivni znak) QNH 1001, ISPRAVKA QNH 1010

Ako je ponavljanje cijele poruke najbolje rješenje, pošiljalac će izreći frazu 'ISPRAVKA, PONAVALJAM' prije nego što ponovo preda poruku.

Kada pošiljalac poruke pretpostavlja da će prijam vjerojatno biti otežan, važne dijelove poruke treba izgovoriti dva puta korištenjem fraze RIJEČI DVAPUT'

Ako je potrebno ponoviti cijelu poruku, moraju se koristiti riječi 'PONAVALJAM' u cijelosti ili djelomično.

5.10 Ispravke i ponavljanja

Kada dođe do greške u predaji izriče se fraza 'ISPRAVKA', ponavlja se zadnja tačna grupa informacija ili fraza, te se prosljeđuje tačna verzija poruke.

PRIMJER:

T: (pozivni znak) QNH 1001, ISPRAVKA QNH 1010

Ako je ponavljanje cijele poruke najbolje rješenje, pošiljalac će izreći frazu 'ISPRAVKA, PONAVALJAM' prije nego što ponovo preda poruku.

Kada pošiljalac poruke pretpostavlja da će prijem vjerojatno biti otežan, važne dijelove poruke treba izgovoriti dva puta korištenjem fraze RIJEČI DVAPUT'

Ako je potrebno ponoviti cijelu poruku, moraju se koristiti riječi 'PONAVALJAM' u cijelosti ili djelomično.

5.10 Исправке и понављања

Када дође до грешке у предаји изриче се фраза 'ИСПРАВКА', понавља се задња тачна група информација или фраза, те се прослеђује тачна верзија поруке.

ПРИМЈЕР:

Т: (позивни знак) QNH 1001, ИСПРАВКА QNH 1010

Ако је понављање цијеле поруке најбоље рјешење, пошиљалац ће изрећи фразу 'ИСПРАВКА, ПОНАВЉАМ' прије него што поново преда поруку.

Када пошиљалац поруке претпоставља да ће пријем вјеројатно бити отежан, важне дијелове поруке треба изговорити два пута коришћењем фразе РИЈЕЧИ ДВАПУТ'

Ако је потребно поновити цијелу поруку, морају се користити ријечи 'ПОНАВЉАМ' у цијелости или дјеломично.

5.10 Corrections and repetitions

When an error has been made in transmission, the word 'CORRECTION' shall be spoken, the last correct group or phrase repeated, and then the correct version transmitted

EXAMPLE:

T: (call sign) QNH 1001, CORRECTION QNH 1010

If a correction can best be made by repeating the entire message, the operator shall use the phrase 'CORRECTION I SAY AGAIN' before transmitting the message a second time.

When an operator transmitting a message considers that reception is likely to be difficult, he should transmit the important elements of the message twice using the phrase 'WORDS TWICE'

If repetition of an entire message is required, the words 'SAY AGAIN' shall be requested either in full or in part

**FRAZE ZA PONAVLJANJE:
PONOVI**

Ponoviti cijelu poruku

PONOVI ... (dio)

Ponoviti određeni dio

PONOVI SVE PRIJE...

Ponoviti sve prije prve riječi koja je primljena u cijelosti

PONOVI SVE NAKON ... (zadnja u cijelosti zaprimljena riječ)

PONOVI SVE IZMEĐU ... I ...

**FRAZE ZA PONAVLJANJE:
PONOVI**

Ponoviti cijelu poruku

PONOVI ... (dio)

Ponoviti određeni dio

PONOVI SVE PRIJE...

Ponoviti sve prije prve riječi koja je primljena u cijelosti

PONOVI SVE NAKON ... (zadnja u cijelosti zaprimljena riječ)

PONOVI SVE IZMEĐU ... I ...

**ФРАЗЕ ЗА ПОНАВЉАЊЕ:
ПОНОВИ**

Поновити цијелу поруку

ПОНОВИ ... (дио)

Поновити одређени дио

ПОНОВИ СВЕ ПРИЈЕ...

Поновити све прије прве ријечи која је примљена у цијелости

ПОНОВИ СВЕ НАКОН ... (задња у цијелости за примљена ријеч)

ПОНОВИ СВЕ ИЗМЕЂУ ... И ...

SAY AGAIN

Repeat entire message

SAY AGAIN ... (item)

Repeat specific item

SAY AGAIN ALL BEFORE... (the first word satisfactorily received)

Repeat part of message

SAY AGAIN ALL AFTER ... (the last word satisfactorily received)

SAY AGAIN ALL BETWEEN ... AND ...

5.11 Prijenos radiotelefonske komunikacije

Prilikom prijenosa radiotelefonske komunikacije s jedne jedinice kontrole zračnog prometa na drugu, poruka mora sadržavati pozivni znak i frekvenciju nadležne jedinice.

Napomena: Prijenos radiotelefonske komunikacije treba predati u odvojenoj poruci.

PRIMJER

T: (pozivni znak), KONTAKTIRAJTE BANJA LUKA INFORMACIJE 135,575

Z: 135,575 (pozivni znak)

Ako nakon potvrde prijama poruke pilot više ne emitira nikakve poruke, može se zaključiti da je prijenos radiotelefonske komunikacije uspješan.

Radiopostaja zrakoplova može primiti zahtjev da pričeka ('SAČEKAJTE') na frekvenciji u slučaju kada nadležna kontrola zračnog prometa namjerava inicirati radiotelefonsku komunikaciju u kratkom vremenu, kao i da sluša ('SLUŠAJTE') na frekvenciji na kojoj se emitiraju informacije.

5.11 Prenos radiotelefonske komunikacije

Prilikom prenosa radiotelefonske komunikacije s jedne jedinice kontrole zračnog prometa na drugu, poruka mora sadržavati pozivni znak i frekvenciju nadležne jedinice.

Napomena: Preenos radiotelefonske komunikacije treba predati u odvojenoj poruci.

PRIMJER

T: (pozivni znak), KONTAKTIRAJTE BANJA LUKA INFORMACIJE 135,575

Z: 135,575 (pozivni znak)

Ako nakon potvrde prijema poruke pilot više ne emitira nikakve poruke, može se zaključiti da je prenos radiotelefonske komunikacije uspješan.

Radiostanica zrakoplova može primiti zahtjev da pričeka ('SAČEKAJTE') na frekvenciji u slučaju kada nadležna kontrola zračnog prometa namjerava inicirati radiotelefonsku komunikaciju u kratkom vremenu, kao i da sluša ('SLUŠAJTE') na frekvenciji na kojoj se emitiraju informacije.

5.11 Пренос телефонске комуникације

Приликом преноса радиотелефонске комуникације с једне јединице контроле ваздушног саобраћаја на другу, порука мора садржавати позивни знак и фреквенцију надлежне јединице.

Напомена: Пренос радиотелефонске комуникације треба предати у одвојеној поруци.

ПРИМЈЕР

T: (позивни знак), КОНТАКТИРАЈТЕ БАЊА ЛУКА ИНФОРМАЦИЈЕ 135,575

Z: 135,575 (позивни знак)

Ако након потврде пријема поруке пилот више не емитује никакве поруке, може се закључити да је пренос радиотелефонске комуникације успјешан.

Радио-станица ваздухоплова може primiti захтјев да причека ('САЧЕКАЈТЕ') на фреквенцији у случају када надлежна контрола ваздушног саобраћаја намјерава иницирати радиотелефонску комуникацију у кратком времену, као и да слуша ('СЛУШАЈТЕ') на фреквенцији на којој се емитују информације.

5.11 Transfer of communications

When communications are transferred from an ATS unit to another, this message shall contain the unit call sign and frequency.

Note: Transfer of communication instructions should be passed in a single message.

EXAMPLE

T: (call sign), CONTACT BANJA LUKA INFORMATION 135,575

Z: 135,575 (call sign)

If no further communication is received from the pilot after an acknowledgement, satisfactory transfer of communication may be assumed.

An aircraft station may be requested to 'STAND BY' on a frequency when it is intended that the ATS unit will initiate communications soon, and to 'MONITOR' a frequency on which information is being broadcast.

PRIMJER:
T: (pozivni znak), SAČEKAЈTE ZA SARAJEVO RADAR 136.050

Z: 136.050 (pozivni znak)

T: (pozivni znak), SLUŠAJTE ATIS 126,225

Z: SLUŠAM 126.225 (pozivni znak)

T: (pozivni znak), SLUŠAJTE BANJA LUKA INFORMACIJE 135.575 PREKO DRUGE RADIO STANICE

Z: SLUŠAMO 135,575 (pozivni znak)

PRIMJER:
T: (pozivni znak), SAČEKAЈTE ZA SARAJEVO RADAR 136.050

Z: 136.050 (pozivni znak)

T: (pozivni znak), SLUŠAJTE ATIS 126,225

Z: SLUŠAM 126.225 (pozivni znak)

T: (pozivni znak), SLUŠAJTE BANJA LUKA INFORMACIJE 135.575 PREKO DRUGE RADIO STANICE

Z: SLUŠAMO 135,575 (pozivni znak)

ПРИМЈЕР:
T: (позивни знак), САЧЕКАЈТЕ ЗА САРАЈЕВО РАДАР 136.050

З: 136.050 (позивни знак)

T: (позивни знак), СЛУШАЈТЕ АТИС 126,225

З: СЛУШАМ 126.225 (позивни знак)

T: (позивни знак), СЛУШАЈТЕ БАЊА ЛУКА ИНФОРМАЦИЈЕ 135.575 ПРЕКО ДРУГЕ РАДИО СТАНИЦЕ

З: СЛУШАМО 135,575 (позивни знак)

EXAMPLE:
T: (call sign), STANDBY FOR SARAJEVO RADAR 136.050

Z: 136.050 (call sign)

T: (call sign), MONITOR ATIS 126,225

Z: MONITORING 126,225 (call sign)

T: (call sign), MONITOR BANJA LUKA INFORMATION 135,575 WITH SECOND STATION

Z: MONITORING 135,575 (call sign)

5.12 Poništavanje poruka

Ako se predaja mora poništiti, kontrolor zračnog prometa izreći će uputu pilotu da zanemari poruku ili njezin dio uporabom fraze 'ZANEMARITE'.

Za poništenje odobrenja kontrole zračnog prometa koristi se fraza 'PONIŠTAVAM'. Ista fraza koristi se kada se poništava let ili status leta. Mora se potvrditi prijem poruke kao i vrijeme poništenja.

PRIMJER:
G: (pozivni znak) JAVITE BRZINU, (pozivni znak) ZANEMARITE

G: (pozivni znak) IFR PONIŠTEN U 1220

5.12 Poništavanje poruka

Ako se predaja mora poništiti, kontrolor zračnog prometa izreći će uputu pilotu da zanemari poruku ili njezin dio uporabom fraze 'ZANEMARITE'.

Za poništenje odobrenja kontrole zračnog prometa koristi se fraza 'PONIŠTAVAM'. Ista fraza koristi se kada se poništava let ili status leta. Mora se potvrditi prijem poruke kao i vrijeme poništenja.

PRIMJER:
G: (pozivni znak) JAVITE BRZINU, (pozivni znak) ZANEMARITE

G: (pozivni znak) IFR PONIŠTEN U 1220

5.12 Поништавање порука

Ako se predaja mora poništiti, kontrolor vazdušnog saobraћаја izreћи ће упутство пилоту да занемари поруку или њен дио употребом фразе 'ZANEMARITE'.

За поништење одобрења контроле ваздушног саобраћаја користи се фраза 'ПONIŠTAVAM'. Иста фраза користи се када се поништава лет или статус лета. Мора се потврдити пријем поруке као и вријеме поништења.

ПРИМЈЕР:
Г: (позивни знак) ЈАВИТЕ БРЗИНУ, (позивни знак) ЗАНЕМАРИТЕ

Г: (позивни знак) ИФР ПONIŠTEH У 1220

5.12 Cancellation of messages

If a transmission has to be cancelled, the pilot shall be instructed to disregard the message or part thereof by using the phrase 'DISREGARD'.

To cancel an ATC clearance the phrase 'CANCEL' shall be used. The same phrase is used when a flight or a flight status is cancelled. The acknowledgment of a message cancellation including the time of cancellation shall be provided.

EXAMPLE:
G: (call sign) REPORT SPEED, (call sign) DISREGARD

G: (call sign) IFR FLIGHT CANCELLED AT 1220

5.13 Provjera čujnosti radiopostaje

Provjera čujnosti emitiranih poruka odvija se na sljedeći način:

- a) identifikacija zrakoplovne radiopostaje s kojom se uspostavlja komunikacija
- b) identifikacija radiopostaje koja poziva
- c) riječi "PROVJERA VEZE"
- d) frekvencija koja se koristi.

Odgovor na provjeru čujnosti radiopostaje odvija se na sljedeći način:

- a) identifikacija radiopostaje koja traži provjeru čujnosti
- b) identifikacija radiopostaje koja odgovara
- c) informacija o stupnju čujnosti radiopostaje koja traži provjeru čujnosti

Nakon izvođenja provjere čujnosti koristi se ova ljestvica stupnjevanja čujnosti radiopostaje:

Ljestvica čujnosti

- (1) 1 nerazumljivo / ne čujemo se
- (2) 2 čujemo se za dva / povremeno
- (3) 3 čujemo se za tri / s poteškoćama
- (4) 4 čujemo se za četiri
- (5) 5 čujemo se za pet / savršeno

5.13 Provjera čujnosti radiostanice

Provjera čujnosti emitiranih poruka odvija se na sljedeći način:

- a) identifikacija zrakoplovne radiostanice s kojom se uspostavlja komunikacija
- b) identifikacija radiostanice koja poziva
- c) riječi "PROVJERA VEZE"
- d) frekvencija koja se koristi.

Odgovor na provjeru čujnosti radiostanice odvija se na sljedeći način:

- a) identifikacija radiostanice koja traži provjeru čujnosti
- b) identifikacija radiostanice koja odgovara
- c) informacija o stepenu čujnosti radiostanice koja traži provjeru čujnosti

Nakon izvođenja provjere čujnosti koristi se ova skala stepenovanja čujnosti radiostanice:

Skala čujnosti

- (1) 1 nerazumljivo / ne čujemo se
- (2) 2 čujemo se za dva / povremeno
- (3) 3 čujemo se za tri / s poteškoćama
- (4) 4 čujemo se za četiri
- (5) 5 čujemo se za pet / savršeno

5.13 Провјера чујности радиостанице

Провјера чујности емитованих порука одвија се на слједећи начин:

- а) идентификација ваздухопловне радиостанице с којом се успоставља комуникација
- б) идентификација радиостанице која позива
- ц) ријечи "ПРОВЈЕРА ВЕЗЕ"
- д) фреквенција која се користи.

3 Одговор на провјеру чујности радиостанице одвија се на слједећи начин:

- а) идентификација радиостанице која тражи провјеру чујности
- б) идентификација радиостанице која одговара
- ц) информација о степену чујности радиостанице која тражи провјеру чујности

Након извођења провјере чујности користи се ова скала степеновања чујности радиостанице:

Скала чујности

- (1) 1 неразумљиво / не чујемо се
- (2) 2 чујемо се за два / повремено
- (3) 3 чујемо се за три / с потешкоћама
- (4) 4 чујемо се за четири
- (5) 5 чујемо се за пет / савршено

5.13 Test procedures

The form of test transmissions shall be as follows:

- a) the identification of the aeronautical station being called;
- b) the identification of the station calling;
- c) the words "RADIO CHECK"; and
- d) the frequency being used

The reply to a test transmission shall be as follows:

- a) the identification of the station requesting the test;
- b) the identification of the station replying; and
- c) information regarding the readability of the station requesting the test transmission.

When the tests have been performed, the following readability scale shall be used:

Readability Scale

- (1) 1 Unreadable
- (2) 2 Readable now and then
- (3) 3 Readable but with difficulty
- (4) 4 Readable
- (5) 5 Perfectly readable

PRIMJER:

Z: TUZLA PRILAZNA, (pozivni znak),
PROVJERA VEZE NA 120,350

T: (pozivni znak), TUZLA PRILAZNA ,
ČUJEM VAS ZA 5

PRIMJER:

Z: TUZLA PRILAZNA, (pozivni znak),
PROVJERA VEZE NA 120,350

T: (pozivni znak), TUZLA PRILAZNA ,
ČUJEM VAS ZA 5

ПРИМЈЕР:

З: ТУЗЛА ПРИЛАЗНА, (позивни знак),
ПРОВЈЕРА ВЕЗЕ НА 120,350

T: (позивни знак), ТУЗЛА ПРИЛАЗНА ,
ЧУЈЕМ ВАС ЗА 5

EXAMPLE:

Z: TUZLA APPROACH, (call sign), RADIO
CHECK 120,350

T: (call sign), TUZLA APPROACH, READ YOU
5

**5.14 Objava opasnosti i ograničenja
za zračni promet**

Zrakoplovna radio emisija mora
sadržavati sljedeće:

- opći poziv
- podatak o jedinici koja je šalje
- razlog emitiranja
- podatke o radijusu, mjestu
(zemljopisni opis ili lokacija s obzirom
na najbliže navigacijsko sredstvo) i
razini
- podatak o vrsti ograničenja.

**5.14 Objava opasnosti i ograničenja za
zračni promet**

Zrakoplovna radio emisija mora
sadržavati sljedeće:

- opšti poziv
- podatak o jedinici koja je šalje
- razlog emitiranja
- podatke o radijusu, mjestu
(zemljopisni opis ili lokacija s obzirom
na najbliže navigacijsko sredstvo) i
nivou
- podatak o vrsti ograničenja.

**5.14 Објава опасности и ограничења за
ваздушни саобраћај**

Ваздухопловна радио емисија мора
садржавати следеће:

- општи позив
- податак о јединици која је шаље
- разлог емитовања
- податке о радијусу, мјесту (географски
опис или локација с обзиром на
најближе навигацијско средство) и
нивоу
- податак о врсти ограничења.

5.14 Hazards and restrictions to air traffic

The aeronautical broadcast shall contain the
following details:

- general call,
- sending unit,
- reason of broadcast, - radius, place
(geographical description or location with
reference to the nearest navigational aid)
and level,
- type of restriction

6.0 Lokalna frazeologija i postupci

6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi Postupci pilota na i u okolini nekontroliranih aerodroma – bez operatera zemaljske radiopostaje Predaja se obavlja u slijepo na objavljenoj frekvenciji, a pozivni znak je RADIO.	6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi Postupci pilota na i u okolini nekontrolisanih aerodroma – bez operatera zemaljske radiostanice. Predaja se obavlja na slijepo na objavljenoj frekvenciji, a pozivni znak je RADIO.	6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi Поступци пилота на и у околини неконтолисаних аеродрома – без оператера земаљске радиостанице Предаја се обавља у слијепо на објављеној фреквенцији, а позивни знак је РАДИО.	
Ulazak u zonu aerodromskog prometa	Ulazak u zonu aerodromskog prometa.	Улазак у зону аеродромског саобраћаја	Z: (naziv aerodroma) (registracijska oznaka i tip letjelice) (pozicija i visina) (namjera)
Izveštaj o poziciji	Izveštaj o poziciji.	Извјештај о позицији	Z: (naziv aerodroma) (registracijska oznaka) (POZICIJA DOWNWIND/FINAL) PISTA (oznaka)
Voženje (nakon slijetanja)	Voženje (nakon slijetanja)	Вожење (након слијетања)	Z: (naziv aerodroma) (registracijska oznaka) NAPUŠTA PISTU (oznaka)
Voženje prije polijetanja	Voženje prije polijetanja	Вожење прије полијетања	Z: (naziv aerodroma) (registracijska oznaka i tip letjelice) VOZI / VOZI VAZDUHOM / PRELAZI JEDRILIČARSKU PISTU PREKO (pozicija/rulnica) (namjera, odredište)

<p>6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi</p> <p>Postupci pilota na i u okolici nekontroliranih aerodroma – bez operatera zemaljske radiopostaje</p> <p>Predaja se obavlja u slijepo na objavljenoj frekvenciji, a pozivni znak je RADIO.</p>	<p>6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi</p> <p>Postupci pilota na i u okolini nekontrolisanih aerodroma – bez operatera zemaljske radiostanice.</p> <p>Predaja se obavlja na slijepo na objavljenoj frekvenciji, a pozivni znak je RADIO.</p>	<p>6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi</p> <p>Поступци пилота на и у околини неконтролисаних аеродрома – без оператера земаљске радиостанице</p> <p>Предаја се обавља у слијепо на објављеној фреквенцији, а позивни знак је РАДИО.</p>	
<p>Polijetanje</p>	<p>Polijetanje</p>	<p>Полијетање</p>	<p>Z: (naziv aerodroma) (registracijska oznaka i tip letjelice) IZLAZI NA PISTU (oznaka), POLIJEĆE</p>
<p>Fraze za letove sa i prema nekontroliranim aerodromima - s operaterom zemaljske radiopostaje</p>	<p>Fraze za letove sa i prema nekontrolisanim aerodromima - s operaterom zemaljske radiostanice.</p>	<p>Фразе за летове са и према неконтролисаним аеродромима - с оператером земаљске радиостанице</p>	
<p>Voženje između dvije pozicije na aerodromu</p>	<p>Voženje između dvije pozicije na aerodromu</p>	<p>Вожење између двије позиције на аеродрому</p>	<p>Z: VOZI OD (pozicija) DO (pozicija) Z: VOZI PREKO (pozicija/rulnica) DO (pozicija) Z: VOZI/VOZI VAZDUHOM DO POZICIJE ZA ČEKANJE / POZICIJE ZA PARKIRANJE (pozicija) Z: PRELAZI PISTU (oznaka staze) Z: PRELAZI PISTU (oznaka staze) IZA (tip zrakoplova) U DOLASKU / ODLASKU</p>

<p>6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi</p> <p>Postupci pilota na i u okolici nekontroliranih aerodroma – bez operatera zemaljske radiopostaje</p> <p>Predaja se obavlja u slijepo na objavljenoj frekvenciji, a pozivni znak je RADIO.</p>	<p>6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi</p> <p>Postupci pilota na i u okolini nekontrolisanih aerodroma – bez operatera zemaljske radiostanice.</p> <p>Predaja se obavlja na slijepo na objavljenoj frekvenciji, a pozivni znak je RADIO.</p>	<p>6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi</p> <p>Поступци пилота на и у околини неконтролисаних аеродрома – без оператера земаљске радиостанице</p> <p>Предаја се обавља у слијепо на објављеној фреквенцији, а позивни знак је РАДИО.</p>	
<p>Informacije za odlazak</p>	<p>Informacije za odlazak</p>	<p>Информације за вожење за ваздухоплове у одласку</p>	<p>Z: (tip zrakoplova) ZA (aerodrom odredišta) TRAŽI INFORMACIJE ZA ODLAZAK</p> <p>T: PISTA(oznaka) PREKO (rulnica) *VJETAR (smjer, brzina) QNH (brojke) *(informacije o prometu)</p>
<p>Odlazak</p>	<p>Odlazak</p>	<p>Одлазак</p>	<p>T: JAVITE KADA STE SPREMNI *[ZA ODLAZAK]</p> <p>T: VJETAR (smjer, brzina) ČVOROVA (informacija o prometu)</p> <p>Z: TRAŽI DESNI ZAOKRET *[NAKON POLIJETANJA]</p> <p>T: ODOBREN DESNI ZAOKRET *[NAKON POLIJETANJA]</p> <p>Z: POLIJEĆE IZA (tip zrakoplova) U DOLASKU/ODLASKU</p>
<p>Informacija o vremenu odlaska</p>	<p>Informacija o vremenu odlaska</p>	<p>Информација о времену одласка</p>	<p>Z: TRAŽI VRIJEME POLIJETANJA</p> <p>T: VRIJEME POLIJETANJA (vrijeme)</p>

<p>6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi</p> <p>Postupci pilota na i u okolici nekontroliranih aerodroma – bez operatera zemaljske radiopostaje</p> <p>Predaja se obavlja u slijepo na objavljenoj frekvenciji, a pozivni znak je RADIO.</p>	<p>6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi</p> <p>Postupci pilota na i u okolini nekontrolisanih aerodroma – bez operatera zemaljske radiostanice.</p> <p>Predaja se obavlja na slijepo na objavljenoj frekvenciji, a pozivni znak je RADIO.</p>	<p>6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi</p> <p>Поступци пилота на и у околини неконтролисаних аеродрома – без оператера земаљске радиостанице</p> <p>Предаја се обавља у слијепо на објављеној фреквенцији, а позивни знак је РАДИО.</p>	
<p>Prilaženje</p>	<p>Prilaženje</p>	<p>Прилажење</p>	<p>Z: (tip zrakoplova) (izvještaj o poziciji) ZA SLIJETANJE/NISKO PRILAŽENJE/SLIJETANJES PRODUŽAVANJEM</p> <p>T: PISTA (oznaka) VJETAR (smjer, brzina) QNH (brojke) *(informacije o prometu)</p> <p>Z: TRAŽI DESNI *ŠKOLSKI KRUG/DESNI D O W N W I N D /DESNI BASE/ PRILAŽENJE IZ PRAVCA</p> <p>T: DESNI *ŠKOLSKI KRUG/DESNI DOWNWIND /DESNI BASE ODOBREN</p>
<p>Informacija o vremenu slijetanja</p> <p>Napomena 1: Operater zemaljske radiopostaje (koji nije ovlašten za pružanje usluga kontrole zračnog prometa) može dozvoliti, u pojedinim slučajevima, korištenje drugog aerodromskog kruga od propisanog.</p>	<p>Informacija o vremenu slijetanja</p> <p>Napomena 1: Operater zemaljske radio-stanice (koji nije ovlašten za pružanje usluga kontrole zračnog prometa) može dozvoliti, u pojedinim slučajevima, korištenje drugog aerodromskog kruga od propisanog.</p>	<p>Информација о времену слијетања</p> <p>Напомена 1: Оператер земаљске радиостанице (који није овлаштен за пружање услуга контроле ваздушног саобраћаја) може дозволити, у појединим случајевима, коришћење другог аеродромског круга од прописаног.</p>	<p>T: VRIJEME SLIJETANJA (vrijeme) / SLETJELI U (vrijeme) / NA ZEMLJI U (vrijeme)</p>

<p>6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi</p> <p>Postupci pilota na i u okolici nekontroliranih aerodroma – bez operatera zemaljske radiopostaje</p> <p>Predaja se obavlja u slijepo na objavljenoj frekvenciji, a pozivni znak je RADIO.</p>	<p>6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi</p> <p>Postupci pilota na i u okolini nekontrolisanih aerodroma – bez operatera zemaljske radiostanice.</p> <p>Predaja se obavlja na slijepo na objavljenoj frekvenciji, a pozivni znak je RADIO.</p>	<p>6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi</p> <p>Поступци пилота на и у околини неконтролисаних аеродрома – без оператера земаљске радиостанице</p> <p>Предаја се обавља у слијепо на објављеној фреквенцији, а позивни знак је РАДИО.</p>	
<p>Posebne namjere pilota</p>	<p>Posebne namjere pilota</p>	<p>Посебне намјере пилота</p>	<p>Z: PRODUŽAVA Z: U NISKOM PRILAŽENJU Z: U KRATKOM/DUGOM FINALU Z: U SLIJETANJU SA ZAUSTAVLJANJEM Z: PRILAZI ZA UZIMANJE REKLAME Z: PRILAZI ZA ODBACIVANJE REKLAME/UŽETA Z: LETI ŠKOLSKE KRUG(OVE) Z: SLIJEĆE S PRODUŽAVANJEM Z: NAPUŠTA VAŠU FREKVENCIJU</p>

<p>6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi</p> <p>Postupci pilota na i u okolici nekontroliranih aerodroma – bez operatera zemaljske radiopostaje</p> <p>Predaja se obavlja u slijepo na objavljenoj frekvenciji, a pozivni znak je RADIO.</p>	<p>6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi</p> <p>Postupci pilota na i u okolini nekontrolisanih aerodroma – bez operatera zemaljske radiostanice.</p> <p>Predaja se obavlja na slijepo na objavljenoj frekvenciji, a pozivni znak je RADIO.</p>	<p>6.1 Fraze za aerodromski promet - nekontrolirani aerodromi</p> <p>Поступци пилота на и у околини неконтролисаних аеродрома – без оператера земаљске радиостанице</p> <p>Предаја се обавља у слијепо на објављеној фреквенцији, а позивни знак је РАДИО.</p>	
<p>Upute za sprečavanje opasnosti</p>	<p>Upute za sprečavanje opasnosti</p>	<p>Упуте за спрјечавање опасности</p>	<p>T: ZADRŽITE POZICIJU *(razlog) Z: ZADRŽAVA</p> <p>T: NAPUSTITE ODMAH PISTU *(razlog) Z: NAPUŠTAM PISTU ODMAH</p> <p>T: UBRZAJTE VOŽENJE *(razlog) Z: UBRZAVA VOŽENJE</p> <p>T: POLIJETANJE/SLIJETANJENIJE ODOBRENO *(razlog)</p> <p>T: ZAUSTAVITE SE ODMAH (ponavljanje pozivnog znaka zrakoplova) ZAUSTAVITE SE ODMAH Z: SE ZAUSTAVLJA</p> <p>T: PRODUŽITE *(razlog) Z: PRODUŽAVA</p>

<p>6.2 Fraze za letove sa i prema kontroliranim aerodromima</p> <p>Postupci za pokretanje motora - zemaljska posada</p>			<p>Z: (pozicija) TRAŽI POKRETANJE MOTORA *[INFORMACIJA (ATIS oznaka) PRIMLJENA]</p> <p>T: POKRETANJE MOTORA ODOBRENO</p> <p>T: OČEKUJTE POKRETANJE MOTORA U (vrijeme)</p> <p>T: POKRETANJE MOTORA PREMA VLASTITOM NAHOĐENJU</p> <p>T: OČEKUJTE POLIJETANJE U (vrijeme) POKRETANJE MOTORA PREMA VLASTITOM NAHOĐENJU</p> <p>Z: TRAŽI TOČNO VRIJEME</p> <p>T: VRIJEME (četiri brojke)</p> <p>Z: TRAŽI INFORMACIJE ZA ODLAZAK</p> <p>T: PISTA (oznaka) VJETAR (smjer, brzina) QNH (brojke) TEMPERATURA (brojke) TOČKA ROSE (brojke) *[VIDLJIVOST (brojke) METARA/KILOMETARA,R V R (brojke) METARA]</p>
<p>Postupci za pokretanje motora - zemaljska posada / pilotska kabina</p> <p><i>Napomena. Ovu komunikaciju prate vizualni signali pilotu koji pokazuju da je odvajanje završeno i da je sve odobreno za voženje.</i></p>	<p>Postupci za pokretanje motora - zemaljska posada / pilotska kabina</p> <p><i>Napomena. Ovu komunikaciju prate vizualni signali pilotu koji pokazuju da je odvajanje završeno i da je sve odobreno za voženje.</i></p>	<p>Поступци за покретање мотора - земаљска посада / пилотска кабина</p> <p><i>Напомена. Ову комуникацију прате визуелни сигнали пилоту који показују да је одвајање завршено и да је све одобрено за вожење.</i></p>	<p>T: *JESTE LI SPREMNI ZA POKRETANJE MOTORA</p> <p>Z: POKREĆE BROJ (broj(evi) motora)</p>

Izguravanje	Izguravanje	Изгуравање	<p>Z: (pozicija) TRAŽI PUSH BACK T: ODOBRENO PUSH BACK PISTA (BROJ) T: PRIČEKAJTE T: PUSH BACK PREMA VLASTITOM NAHOĐENJU T: OČEKUJTE (broj) MINUTA KAŠNJENJA *ZBOG (razlog) T: JESTE LI SPREMNI ZA PUSH BACK Z: SPREMNI ZA PUSH BACK T: POTVRDITE OTPUŠTENE KOČNICE Z: KOČNICE OTPUŠTENE T: POTVRDITE NAMJEŠTENE KOČNICE Z: KOČNICE NAMJEŠTENE T: POČINJEMO S PUSH BACK T: PUSH BACK ZAVRŠENO Z: PREKINITE PUSH BACK Z: ODVOJITE T: ODVAJA, PRIČEKAJTE VIZUALNO VAMA JE S LIJEVA/ DESNA</p>
Vuča	Vuča	Вуча	<p>Z: TRAŽI VUČU (ime kompanije), (tip zrakoplova) OD (pozicija) DO (pozicija) T: VUČA ODOBRENA PUTEM (ruta) T: ZADRŽITE POZICIJU T: PRIČEKAJTE</p>

Točno vrijeme i aerodromski podaci za zrakoplov u odlasku.	Tačno vrijeme i aerodromski podaci za zrakoplov u odlasku.	Тачно вријеме и аеродромски подаци за ваздухоплов у одласку.	Z: TRAŽI INFORMACIJE ZA ODLAZAK T: PISTA (oznaka) VJETAR (smjer, brzina) QNH (brojke) TEMPERATURA (brojke) TOČKA ROSE (brojke) VIDLJIVOST (brojke) METARA/KILOMETARA, RVR (brojke) METARA
--	--	--	--

6.3 Postupci u voženju			
Odlazak s podacima za polijetanje	Odlazak s podacima za polijetanje	Одлазак с подацима за полијетање	Z: (pozicija) TRAŽI VOŽENJE *[INFORMACIJA (ATIS kod) PRIMLJENA]
Odlazak bez podataka za polijetanje	Odlazak bez podataka za polijetanje	Одлазак без података за полијетање	Z: (tip zrakoplova) (pozicija) VFR ZA (odredište) *[INFORMACIJA (ATIS kod) PRIMLJENA] TRAŽI VOŽENJE *(namjere)

Voženje	Voženje	Вожење	<p>T: VOZITE DO POZICIJE ZA ČEKANJE PISTA (oznaka) PO (rulnici) *VJETAR (smjer, brzina) *QNH (brojke)</p> <p>T: VOZITE/SKRENITE U PRVU/DRUGU RULNICU LIJEVO/DESNO</p> <p>T: VOZITE PO (rulnica)</p> <p>T: VOZITE PO PISTI (oznaka)</p> <p>T: VOZITE PREMA PLATFORMI/ PARKING POZICIJI (oznaka)</p> <p>Z: TRAŽI POVRATNO VOŽENJE PO PISTI *(oznaka)</p> <p>T: POVRATNO VOŽENJE *ODOBRENO *(oznaka piste)</p> <p>T: VOZITE POVRATNO PO PISTI (oznaka)</p> <p>Z: (pozicija) TRAŽI VOŽENJE (prema mjestu na aerodromu)</p> <p>T: VOZITE RAVNO NAPRIJED</p> <p>T: VOZITE/SKRENITE DESNO/ SLJEDEĆA LIJEVO/ NA KRAJU PISTE</p> <p>T: VOZITE OPREZNO *(razlog)</p> <p>T: DAJTE PREDNOST (opis i pozicija druge letjelice)</p> <p>Z: DAJE PREDNOST *(prometu)</p> <p>Z: PROMET *(ili tip letjelice) UOČEN</p> <p>T: SLIJEDITE (opis druge letjelice ili vozila)</p> <p>T: NAPUSTITE PISTU</p> <p>Z: NAPUSTIO PISTU</p>
---------	---------	--------	---

			<p>T: UBRZAJTE VOŽENJE *(razlog)</p> <p>Z: UBRZAVA</p> <p>T: *OPREZ VOZITE SPORIJE *(razlog)</p> <p>Z: USPORAVA</p> <p>T: VOZITE/VOZITE VAZDUHOM DO PLATFORMR/PARKING POZICIJA</p> <p>Z: VOZI/VOZI VAZDUHOM DO PARKING POZICIJE</p>
Čekanje	Čekanje	Чекање	<p>T: ZADRŽITE POZICIJU</p> <p>Z: ZADRŽAVA POZICIJU</p>
Zadržavanje uz USS ne bliže nego što je određeno	Zadržavanje uz USS ne bliže nego što je određeno	Задржавање уз ПСС не ближе него што је одређено	<p>T: ZADRŽITE (smjer) OD (pozicija/pista)</p> <p>T: ZADRŽITE (udaljenost) OD (pozicija)</p> <p>Z: ZADRŽAVA (pozicija)</p> <p>T: ZADRŽITE POZICIJU UZ (oznaka)</p> <p>Z: ZADRŽAVA UZ (oznaka)</p>
Zadržavanje uz uzletno/sletnu stazu ne bliže od pozicije za čekanje (ako postoji), ili najmanje 50 m od ruba USS	Zadržavanje uz uzletno/sletnu stazu ne bliže od pozicije za čekanje (ako postoji), ili najmanje 50 m od ruba USS	Задржавање уз полетно/слетну стазу не ближе од позиције за чекање (ако постоји), или најмање 50 м од руба УСС	<p>T: ZADRŽITE POZICIJU NA *CAT II/III POZICIJI ZA ČEKANJE</p> <p>Z: ZADRŽAVA NA *CAT II/III POZICIJI ZA ČEKANJE</p>

<p>Prelazak uzletno-sletne staze</p> <p>Napomena: Ako kontrola nije drukčije odredila, uputa koja zahtijeva prelaženje uzletno/sletne staze NE uključuje dozvolu za prelaženje iste, dozvola za prelazak staze mora se posebno izdati.</p>	<p>Prelazak uzletno-sletne staze</p> <p>Napomena: Ako kontrola nije drukčije odredila, uputa koja zahtijeva prelaženje uzletno/sletne staze NE uključuje dozvolu za prelaženje iste, dozvola za prelazak staze mora se posebno izdati.</p>	<p>Прелазак полетно-слетне стазе</p> <p>Напомена: Ако контрола није drukчије одредила, упута која захтијева прелажење полетно/слетне стазе НЕ укључује дозволу за прелажење исте, дозвола за прелазак стазе мора се посебно издати.</p>	<p>Z: TRAŽI PRELAŽENJE PISTE (oznaka) T: PREĐITE PISTU(oznaka) JAVITE NAPUŠTANJE Z: PRELAZI PISTU (oznaka) POSTUPIT ĆU T: UBRZAJTE PRELAŽENJE PISTE *(oznaka) *[PROMET (tip zrakoplova) (udaljenost) MILJA U FINALU Z: NAPUSTIO/LA PISTU</p>
<p>Postupci za helikoptere</p>	<p>Postupci za helikoptere</p>	<p>Поступци за хеликоптере</p>	<p>T: VOZITE VAZDUHOM DO PLATFORME/PARKINGA (oznaka) T: VOZITE VAZDUHOM DO/PREKO (mjesto ili ruta) OPREZ (razlog)</p>

6.4 Odobrenje za odlazak			
Odobrenje za odlazak	Odobrenje za odlazak	Одобрење за одлазак	Z: TRAŽI ODOBRENJE ZA ODLAZAK *(pojedivosti) T: NAPUSTITE CTR (ruta) NA (brojke) FITA/ILI *IZNAD/ISPOD T: NAPUSTITE CTR POSEBNI VFR (ruta) NA (brojke) FITA ILI *ISPOD
Ako odobrenje za polijetanje nije moguće dodijeliti	Ako odobrenje za polijetanje nije moguće dodijeliti	Ако одобрење за полијетање није могуће додијелити	T: ODLAZAK PREKO (ruta) NIJE MOGUĆ *(razlog) T: JAVITE SPREMNI *ZA ODLAZAK T: JESTE LI SPREMNI *ZA ODLAZAK Z: SPREMAN *ZA ODLAZAK T: JESTE LI SPREMNI ZA ODLAZAK ODMAH Z: SPREMAN ZA ODLAZAK ODMAH T: PRIČEKAJTE/ČEKAJTE T: KAD POLETITE (upute)
Odobrenje za izlazak na uzletno/sletnu stazu i čekaње odobrenja za polijetanje	Odobrenje za izlazak na uzletno/sletnu stazu i čekaње odobrenja za polijetanje	Одобрење за излазак на полетно/слетну стазу и чекање одобрења за полијетање	T: VOZITE NA LINIJU POLIJETANJA T: VOZITE NA LINIJU POLIJETANJA PISTE (oznaka) T: VOZITE NA LINIJU POLIJETANJA SPREMNI ZA ODLAZAK ODMAH???
Uvjetno odobrenje	Uslovno odobrenje	Условно одобрење	T: (uvjet) VOZITE NA LINIJU POLIJETANJA Z: (uvjet) VOZI NA LINIJU POLIJETANJA
Polijetanje	Polijetanje	Полијетање	T: ODOBRENO POLIJETANJE

Polijetanje pri slaboj vidljivosti	Polijetanje pri slaboj vidljivosti	Полијетање при слабој видљивости	T: ODOBRENO POLIJETANJE, JAVITE KAD POLETITE
Ako postoji mogućnost zabune ili više staza	Ako postoji mogućnost zabune ili više staza	Ако постоји могућност забуне или више стаза	T: ODOBRENO POLIJETANJE UZLETNA/SLETNA PISTA (oznaka)
Ako se nije postupalo u skladu s odobrenjem za polijetanje	Ako se nije postupalo u skladu s odobrenjem za polijetanje	Ако се није поступало у складу с одобрењем за полијетање	T: POLETITE ODMAH ILI NAPUSTITE PISTU T: POLETITE ODMAH ILI SE ZADRŽITE NA POZICIJI ZA ČEKANJE Z: POLIJEĆE/NAPUŠTA PISTU Z: POLIJEĆE/ČEKA BLIZU
Poništenje odobrenja za polijetanje	Poništenje odobrenja za polijetanje	Поништење одобрења за полијетање	T: (pozivni znak) ZADRŽITE POZICIJU ODOBRENJE ZA POLIJETANJE PONIŠTENO (ponavljanje pozivnog znaka zrakoplova) PONAVLJAM ODOBRENJE ZA POLIJETANJE PONIŠTENO (razlog) Z: ZADRŽAVA POZICIJU
Prekid polijetanja u uvjetima nužde	Prekid polijetanja u uslovima nužde	Прекид полијетања у условима нужде	T: (pozivni znak) ZAUSTAVITE SE ODMAH (ponavljanje pozivnog znaka zrakoplova) ZAUSTAVITE SE ODMAH Z: ZAUSTAVLJA
Nakon odlaska	Nakon odlaska	Након одласка	Z: TRAŽI LIJEVI/DESNI ZAOKRET T: ODOBREN/NIJE ODOBREN LIJEVI/DESNI ZAOKRET T: PRIČEKAJTE INSTRUKCIJU ZA DESNI/LIJEVI ZAOKRET T: NAKON PROLASKA (visina) (pozicija) (uputa) Z: POLETIO

Smjer koji se mora slijediti	Smjer koji se mora pratiti		T: PENJITE U PRAVCU (uputa)
Napomena. Uvjetna odobrenja moraju se ponoviti zajedno s uvjetima.	Napomena. Uslovna odobrenja moraju se ponoviti zajedno s uslovima.	Смјер који се мора пратити	T: LETITE U PRAVCU (opis)

6.5 Slijetanje - aerodromski prometni krug			Z: (tip zrakoplova) VFR (izvještaj o poziciji) ZA SLIJETANJE/NISKO PRILAŽENJE/SLIJETANJE S PRODUŽAVANJEM
Ulaženje u kontroliranu zonu / aerodromski prometni krug	Ulaženje u kontrolisanu zonu / aerodromski školski krug	Улажење у контролисану зону / аеродромски школски круг	T: UĐITE U CTR PREKO (ruta) (visina leta po potrebi) PISTA (oznaka) VJETAR (smjer, brzina) QNH (brojke)
			T: UĐITE U CTR POSEBNI VFR PREKO (ruta) (visina leta po potrebi) PISTA(oznaka) VJETAR (smjer, brzina) QNH (brojke)
			Z: TRAŽI DESNI ŠKOLSKI KRUG
			T: UKLJUČITE SE U LIJEVI/ DESNI ŠKOLSKI KRUG PISTA (oznaka) VJETAR (smjer, brzina) QNH (brojke)
			*[INFORMACIJA O PROMETU (pojediniosti)]
Skraćivanje prometnog kruga	Skraćivanje školskog kruga	Скраћивање школског круга	Z: TRAŽI DIREKTNI ULAZ U DESNI/LIJEVI BASE /DESNI BASE
			T: UĐITE DIREKTNO U DESNI/LIJEVI BASE
			Z: TRAŽI PRILAŽENJE IZ PRAVCA
			T: ODOBRENO PRILAŽENJE IZ PRAVCA

Traženje izvještaja o poziciji	Traženje izvještaja o poziciji	Тражење извјештаја о позицији	T: JAVITE KAD UOČITE AERODROM/PISTU PRILAZNA SVJETLA T: JAVITE (poziciju u školskom krugu)
Upute za slijed slijetanja	Upute za redoslijed slijetanja	Упуте за слијед слијетања	T: BROJ (brojka) ZA SLIJETANJE SLIJEDITE (tip letjelice, poziciju) T: IZVRŠITE KRATKO/DUGO PRILAŽENJE T: PRODUŽITE DOWNWIND (pojedivosti) T: NASTAVITE PRILAŽENJE
Slijetanje	Slijetanje	Слијетање	T: ODOBRENO SLIJETANJE VJETAR (smjer, brzina) T: IZVRŠITE KRATKO/DUGO SLIJETANJE
Posebni postupci	Posebni postupci	Посебни поступци	T: ODOBRENO SLIJETANJE S PRODUŽAVANJEM T: IZVRŠITE SLIJETANJE SA ZAUSTAVLJANJEM
Prilaženje duž uzletno/sletne staze u snižanju do određene minimalne visine	Prilaženje duž uzletno/sletne piste u snižanju do određene minimalne visine	Прилажење дуж полетно/слетне стазе у снижењу до одређене минималне висине	Z: TRAŽI NISKO PRILAŽENJE (razlog) T: ODOBRENO NISKO PRILAŽENJE ZA PISTU (oznaka) (ograničenja visine leta) QNH (brojke) (uputa za produžavanje) Z: TRAŽI NISKI PRELET (razlog) T: ODOBRENO NISKI PRELET (oznaka) (ograničenja visine leta) QNH (brojke) (uputa za produžavanje) Z: (izvješće o stanju stajnog trapa)

Čekanje zrakoplova	Čekanje zrakoplova	Чекање ваздухоплова	<p>T: ČEKAJTE IZNAD (pozicija) DO (vrijeme)</p> <p>T: NAPRAVITE JOŠ JEDAN ŠKOLSKI KRUG</p> <p>T: KRUŽITE LIJEVO/DESNO/NA TRENUTNOJ POZICIJI</p> <p>T: NAPRAVITE ZAOKRET OD 360 UDESNO/ULIJEVO</p>
Neuspjelo prilaženje	Neuspjelo prilaženje	Неуспјело прилажење	<p>T: PRODUŽITE (uputa)</p> <p>Z: PRODUŽAVA</p>
Napuštanje staze	Napuštanje piste	Напуштање стазе	<p>T: NAPUSTITE PISTU (smjer) PREKO RULNICE (ime) NASTAVITE VOŽENJE PREMA (pozicija)</p> <p>T: POŽURITE S NAPUŠTANJEM PISTE</p>

6.6 Promjena frekvencije			
<p style="text-align: center;">Promjena frekvencije</p> <p>Napomena. Od zrakoplova se može zatražiti da: - “pričeka“, na frekvenciji, kada se očekuje da nadležna kontrola zračnog prometa inicira komunikaciju - “sluša“ drugu postaju/frekvenciju od tog trenutka ili nakon danog uvjeta</p>	<p style="text-align: center;">Promjena frekvencije</p> <p>Napomena. Od zrakoplova se može zatražiti da: - “pričeka“, na frekvenciji, kada se očekuje da nadležna kontrola zračnog prometa inicira komunikaciju - “sluša“ drugu postaju/frekvenciju od tog trenutka ili nakon danog uslova</p>	<p style="text-align: center;">Промјена фреквенције</p> <p>Напомена. Од ваздухоплова се може затражити да: - “причека“, на фреквенцији, када се очекује да надлежна контрола ваздушног саобраћаја иницира комуникацију - “слуша“ другу станицу/фреквенцију од тог тренутка или након датог услова</p>	<p>Z: TRAŽI NAPUŠTANJE FREKVENCIJE Z: TRAŽI NAPUŠTANJE FREKVENCIJE ZA (brojke) MINUTU(E)(A)</p> <p>T: ODOBRENO NAPUŠTANJE FREKVENCIJE</p> <p>T: OSPANITE (NA) OVOJ FREKVENCIJI DO (pozicija)/JOŠ (brojke) MINUTU(E)(A)</p> <p>T: KONTAKTIRAJTE (jedinica KZP) NA (frekvencija)</p> <p>T: PRIČEKAJTE (NA) (jedinica KZP) (frekvencija)</p> <p>T: SLUŠAJTE (jedinica KZP) NA (frekvencija) *[NAKON POLIJETANJA]</p>

<p>6.7 Uobičajene fraze za aerodromski promet</p> <p>Poteškoće s podvozjem</p>	<p>Poteškoće s stajnim trapom.</p>	<p>Потешкоће с стајним трапом</p>	<p>Z: IMA POTEŠKOĆE SA STAJNIM TRAPOM T: STAJNI TRAP SE ČINI IZVUČEN/UVUČEN</p> <p>T: STAJNI TRAP SE NE ČINI IZVUČEN/UVUČEN</p> <p>T: (dio stajnog trapa) SE ČINI IZVUČEN/UVUČEN</p> <p>T: (dio stajnog trapa) SE NE ČINI IZVUČEN/ UVUČEN</p>
<p>Ostale poteškoće koje nisu situacija nužde</p>	<p>Ostale poteškoće koje nisu situacija nužde</p>	<p>Остале потешкоће које нису ситуација нужде</p>	<p>T: VJEROJATNO ISPUŠTATE GORIVO/ULJE</p> <p>T: ZA VAŠOM LETJELICOM OSTAJE DIMNI TRAG</p> <p>T: VAŠE UŽE/REKLAMA SE NIJE OTKAČILO(A)</p>
<p>Zrakoplov s neispravnim radio-predajnikom</p>	<p>Zrakoplov s neispravnim radio-predajnikom</p>	<p>Ваздухоплов с неисправним радио-предајником</p>	<p>T: POTVRDITE LJULJANJEM KRILA</p> <p>T: POTVRDITE SVJETLIMA ZA SLIJETANJE</p>

<p>Informacija o prometu</p>	<p>Informacija o saobraćaju</p>	<p>Информација о саобраћају</p>	<p>T: LETENJE JEDRILICA / MODELA / SKAKANJE PADOBRANACA / AKROBATSKO LETENJE (pozicija)</p> <p>T: PROMET (tip letjelice) (pozicija u školskom krugu) IZVODI SLIJETANJE SA ZAUSTAVLJANJEM/SLIJETANJEM S PRODUŽAVANJEM/NISKIM PRILAŽENJEM/CILJNO SLIJETANJE</p> <p>T: DODATNI PROMET (tip letjelice) (pozicija u školskom krugu)</p> <p>T: VUČA REKLAMA/JEDRILICA (pozicija)</p> <p>T: INFORMACIJA O PROMETU (pojednosti)</p> <p>T: NEMA PRIJAVLJENOG PROMETA T: (tip letjelice/vozilo/osobe) (pozicija) DOLAZI VAM U ČELO/ZDESNA/SLIJEVA/IZ ISTOG SMJERA</p> <p>T: (tip letjelice) POLIJEĆE/SLIJEĆE NA PISTU (oznaka)</p> <p>T: (tip letjelice) PRILAZI IZ/ODLAZI PREMA (smjer)</p> <p>T: NEPOZNATI PROMET (smjer, udaljenost i druge informacije)</p> <p>Z: GLEDA</p> <p>Z: VIDI PROMET</p> <p>Z: NE VIDI PROMET</p> <p>T: PROŠLI STE SE</p>
<p>Vrtložna turbulencija</p>	<p>Vrtložna turbulencija</p>	<p>Вртложна турбуленција</p>	<p>T: OPREZ VRTLOŽNA TURBULENCIJA T: BROJ 2 IZA (tip letjelice) (pozicija) *(visina leta) OPREZ VRTLOŽNA TURBULENCIJA</p>

Ispušni mlaz	Ispušni mlaz	Издупни млаз	T: OPREZ ISPUŠNI MLAZ
--------------	--------------	--------------	-----------------------

<p>6.8 Stanje manevarskih površina</p> <p>Stanje manevarskih površina</p>	<p>Stanje manevarskih površina</p>	<p>Стање маневарских површина</p>	<p>T: GRAĐEVINSKI RADOVI S OBJE STRANE/LIJEVO/DESNO OD (dio manevarske površine)</p> <p>T: (dio manevarske površine) JE VLAŽAN/MOKAR</p> <p>T: VODA NA (dio manevarske površine)</p> <p>T: (dio manevarske površine) JE SUH/DJELOMIČNO POKRIVEN SNIJEGOM/POKRIVEN LEDOM/KLIZAV</p> <p>T: (dio manevarske površine) SNIJEG/LED UKLONJEN/POSUT</p> <p>T: SNJEŽNI NANOSI (dio manevarske površine)</p> <p>T: (dio manevarske površine) ZATVOREN</p>
<p>Kočenje</p>	<p>Kočenje</p>	<p>Кочење</p>	<p>T: KOČENJE DOBRO/DOBRO DO SREDNJE/SREDNJE/SREDNJE DO LOŠE/LOŠE (izvor informacija)</p> <p>T: NEMA PODATAKA O KOČENJU</p> <p>T: KOČENJE JAVLJENO OD STRANE (tip letjelice) U (vrijeme) DOBRO/DOBRO DO SREDNJE/SREDNJE/SREDNJE DO LOŠE/LOŠE</p>

Operativno stanje vizualnih i ne-vizualnih prilaznih sredstava	Operativno stanje vizualnih i ne-vizualnih prilaznih sredstava	Оперативно стање визуалних и не-визуалних прилазних средстава	T: (dio svjetlosnog sustava) NE RADI T: (opis vizualnog ili ne-vizualnog prilaznog sredstva) PISTA (oznaka) (opis nedostatka) T: (vrsta) OSVJETLJENJE (operativno stanje)
--	--	---	---

6.9 Meteorološki uvjeti			
Meteorološki uvjeti	Meteorološki uslovi	Метеоролошки услови	T: VJETAR (smjer, brzina) ČVOROVA T: VIDLJIVOST (brojke) METARA / KILOMETARA
Vrijednost tlaka zraka za postavljanje visinomjera	Vrijednost pritiska zraka za postavljanje visinomjera	Вриједност притиска ваздуха за постављање висиномјера	T: QNH/QFE (brojke)

7.0 Vojni RT postupci

Procedure korištene u ovom poglavlju su usklađene sa Sporazumom o civilno vojnoj suradnji u oblasti zrakoplovstva između BHANSA-e i Ministarstva obrane BIH (broj: 1-02-02-2-424/16 od dana 27.01.2016 godine i Aneksa 2 Postupcima kordinacije između BHANSA-e /jedinice prilazne i aerodromske kontrole letenja Banja Luka i MO/Oružanih snaga BIH broj protokola BHANSA-e 1-05-02-2-30-19/17 od dana 27-03-2017. godine. Procedure su opisane u Članu 5. Prilozi navedenog aneksa 2.

Procedure korištene u ovom poglavlju su usklađene sa Sporazumom o civilno vojnoj saradnji u oblasti zrakoplovstva između BHANSA-e i Ministarstva odbrane BIH (broj: 1-02-02-2-424/16 od dana 27.01.2016 godine i Aneksa 2 Postupcima kordinacije između BHANCA-e /jedinice prilazne i aerodromske kontrole letenja Banja Luka i MO/Oružanih snaga BIH broj protokola BH ANSA-e 1-05-02-2-30-19/17 od dana 27-03-2017 godine. Procedure su opisane u Članu 5. Prilozi navedenog aneksa 2.

Процедуре кориштене у овом поглављу су усклађене са Споразумом о цивилно војној сарадњи у области ваздухопловства између БХАНСА-е и Министарства одбране БИХ (број: 1-02-02-2-424/16 од дана 27.01.2016 године и Анекса 2 Поступцима координације између БХАНСА-е /јединице прилазне и аеродромске контроле летења Бања Лука и МО/Оружаних снага БИХ број протокола БХАНСА-е 1-05-02-2-30-19/17 од дана 27-03-2017 године. Процедуре су описане у Члану 5. Прилози наведеног анекса 2.

7.1 Letovi u svrhu presretanja			
Zadavanje zadaće	Zadavanje zadaće	Задавање задатка	T: ALPHA SCRAMBLE POLETIO (polazni aerodrom) (pozivni znak) (broj i tip zrakoplova) SMJER (brojke) NIVO LETA (brojke) CILJANO PODRUČJE SJEVERNO OD (mjesto) SQUAWK (brojke) Z: PROMJENA STATUSA ALPHA U TANGO SCRAMBLE
Faza povratka Vježba obrambenog leta Presretanje	Faza povratka Vježba leta u svrhu presretanja Presretanje	Фаза повратка Вјежба лета у сврху пресретања Пресретање	Z: PROMJENA STATUSA TANGO U ALPHA SCRAMBLE
Identifikacija	Identifikacija	Идентификација	A1: CALL SIGN* A2: CALL SIGN
Upute presretača	Upute presretača	Упутства пресретача	A1: FOLLOW A1: DESCEND A1: YOU LAND A1: PROCEED

Odgovori zrakoplova kojeg se presreće	Odgovori zrakoplova kojeg se presreće	Одговори ваздухоплова којег се пресреће	A2: WILCO A2: CAN NOT A2: REPEAT
Ostale fraze	Ostale fraze	Остале фразе	A2: AM LOST A2: MAYDAY A2: HIJACK A2: LAND A2: DESCEND
<p>A1 – presretač</p> <p>A2 – zrakoplov kojega se presreće</p> <p>Napomena 1. Pozivni znak koji se traži od presretnutog zrakoplova treba biti onaj koji se koristi u RT komunikaciji s centrima kontrole zračnog prometa i koji se podudara s registracijskom oznakom zrakoplova iz plana leta. Napomena 2. Sukladno propisima o RT u slučaju presretanja, komunikacija se obavlja isključivo na engleskom jeziku.</p>	<p>A1 – presretač</p> <p>A2 – zrakoplov kojega se presreće</p> <p>Napomena 1. Pozivni znak koji se traži od presretnutog zrakoplova treba biti onaj koji se koristi u RT komunikaciji s centrima kontrole zračnog prometa i koji se podudara s registracijskom oznakom zrakoplova iz plana leta. Napomena 2. Sukladno propisima o RT u slučaju presretanja, komunikacija se obavlja isključivo na engleskom jeziku.</p>	<p>A1 – пресретач</p> <p>A2 – ваздухоплов којег се пресреће</p> <p>Напомена 1. Позивни знак који се тражи од пресретнутог ваздухоплова треба бити онај који се користи у РТ комуникацији с центрима контроле ваздушног саобраћаја и који се подудара с регистрацијском ознаком ваздухоплова из плана лета. Напомена 2. у складу са прописима о РТ у случају пресретања, комуникација се обавља искључиво на енглеском језику.</p>	

Signali i znakovi za presretanje*

Ako tijekom radiokomunikacije u presretanju ne postoji mogućnost sporazumijevanja na istom jeziku, moraju se pokušati razmijeniti bitne informacije i potvrditi primljene upute primjenjujući dolje navedene fraze s izgovorom. Svaka se fraza mora emitirati dva puta.

Ako tokom radiokomunikacije u presretanju ne postoji mogućnost sporazumijevanja na istom jeziku, moraju se pokušati razmijeniti bitne informacije i potvrditi primljena uputstva primjenjujući niže navedene fraze s izgovorom. Svaka se fraza mora emitovati dva puta.

Ако током радио-комуникације у пресретању не постоји могућност споразумијевања на истом језику, морају се покушати размијенити битне информације и потврдити примљена упутства примјењујући ниже наведене фразе с изговором. Свака се фраза мора емитовати два пута.

Izrazi koje koristi presretač:	Fraza CALL SIGN FOLLOW DESCEND YOU LAND PROCEED	Izgovor KOL SAJN FOL OU DI SEND JU LEND PRO SID	Značenje Koji je Vaš pozivni znak? Slijedite me! Počnite snižavanje za slijetanje! Sletite na ovaj aerodrom! Možete nastaviti let!
Izrazi koje koristi presretnuti zrakoplov:	Fraza CALL SIGN WILCO CAN NOT REPEAT AM LOST MAYDAY HIJACK LAND (ime aerodroma) DESCEND	Izgovor KOL SAJN VIL KO KEN NOT RI PIT EM LOST MEJ DEJ HAI DŽEK LEND DI SEND	Značenje Moj pozivni znak je ... Razumio, postupam prema uputi! Nemoguće slijediti uputu! Ponovite Vašu uputu! Pozicija nepoznata! U nuždi sam! Otet sam! Tražim slijetanje na (ime aerodroma)! Tražim snižavanje!

<p>Naglašavaju se dijelovi fraza tiskani masnim slovima. Obzirom na okolnosti, korištenje izraza "HIJACK/OTET" može biti neprovedivo, te stoga nije ni preporučljivo. Pilot zrakoplova mora navesti pozivni znak zrakoplova koji koristi u radiokomunikaciji s kontrolom zračnog prometa, a koji odgovara registracijskoj oznaci zrakoplova navedenoj u planu leta.*</p>	<p>Naglašavaju se dijelovi fraza štampani masnim slovima. Obzirom na okolnosti, korištenje izraza "HIJACK/OTET" može biti neprovedivo, te stoga nije ni preporučljivo. Pilot zrakoplova mora navesti pozivni znak zrakoplova koji koristi u radiokomunikaciji s kontrolom zračnog prometa, a koji odgovara registracijskoj oznaci zrakoplova navedenoj u planu leta.*</p>	<p>Наглашавају се дијелови фраза штампани масним словима. Обзиром на околности, коришћење израза "ХИЈАЦК/ОТЕТ" може бити непроведиво, те стога није ни препоручљиво. Пилот ваздухоплова мора навести позивни знак ваздухоплова који користи у радио-комуникацији с контролом ваздушног саобраћаја, а који одговара регистрацијској ознаци ваздухоплова наведеној у плану лета.*</p>	
--	---	---	--

<p>7.2 Vježbovni letovi</p> <p>Imitacija prisilnog slijetanja</p>	<p>Imitacija prisilnog slijetanja</p>	<p>Имитација принудног слијетања</p>	<p>Z: POČETAK IMITACIJE</p> <p>T: (pozivni znak vojnog a/c), JAVITE ZAVRŠETAK</p> <p>Z: JAVIT ĆU</p> <p>Z: ZAVRŠETAK IMITACIJE</p> <p>T: (pozivni znak vojnog a/c) PRIMIO/LA, *PISTA (oznaka)* ODOBRENO SLIJETANJE</p> <p>T: (pozivni znak vojnog a/c) ODOBRENO SLIJETANJE</p> <p>Napomena. Za operacije s više piste *PISTA (oznaka)* dolazi ispred odobrenja za slijetanje.</p>
<p>Ulazak u aerodromski prometni krug preko točke razlaza/u brišućem letu - pojedinačni zrakoplov</p>	<p>Ulazak u aerodromski školski krug preko tačke razlaza/u brišućem letu - pojedinačni zrakoplov</p>	<p>Улазак у аеродромски школски круг преко тачке разлаза/у бришућем лету - појединачни ваздухоплов</p>	<p>Z: ULAZNA TOČKA (lokacija) ZA TOČKU RAZLAZA</p> <p>T: (pozivni znak vojnog a/c), JAVITE TOČKU RAZLAZA NA (VISINI) PISTA (oznaka) LIJEVI/DESNI ŠKOLSKI KRUG</p> <p>Z: PISTA (oznaka) JAVIT ĆU TAČKU RAZLAZA NA (VISINI)</p> <p>Z: TAČKA RAZLAZA NA (VISINI)</p> <p>T: (pozivni znak vojnog a/c), ODOBREN RAZLAZ JAVITE LIJEVI/DESNI DOWNWIND</p> <p>Z: RAZLAZ LIJEVO/DESNO JAVIT ĆU (detalji instrukcije)</p> <p>Z: DOWNWIND TRAP IZVUČEN I ZABRAVLJEN</p> <p>T: (pozivni znak vojnog a/c) ODOBRENO SLIJETANJE PISTA (oznaka)</p> <p>Z: ODOBRENO SLIJETANJE PISTA (oznaka)</p>

<p>Ulazak u aerodromski prometni krug preko točke razlaza/u brišućem letu - grupa zrakoplova/formacija.</p>	<p>Ulazak u aerodromski školski krug preko tačke razlaza/u brišućem letu - grupa zrakoplova/formacija.</p>	<p>Улазак у аеродромски школски круг преко тачке разлаза/у бришућем лету - група ваздухоплова/формација.</p>	<p>Z1: ULAZNA TOČKA (lokacija) ZA TOČKU RAZLAZA/ TOČKU RAZLAZA NA MALOJ VISINI RAZLAZA NA (VISINI)</p> <p>T: (pozivni znak vojnog a/c) JAVITE TOČKU RAZLAZA NA (VISINI PISTA (oznaka) LIJEVI/DESNI ŠKOLSKI KRUG</p> <p>Z1: PISTA (oznaka) JAVIT ĆU RAZLAZ NA (VISINI)</p> <p>Z1: TOČKA RAZLAZA NA (VISINI)</p> <p>T: (pozivni znak vojnog a/c) RAZLAZ ODOBREN JAVITE LIJEVI/DESNI DOWNWIND PISTA (oznaka)</p> <p>Z1: RAZLAZ LIJEVO/DESNO JAVIT ĆU (detalji instrukcije)</p> <p>Z1: DOWNWIND TRAP IZVUČEN I ZABRAVLJEN</p> <p>T: (pozivni znak vojnog a/c) ODOBRENO SLIJETANJE PISTA (oznaka) VJETAR (vrijednost)</p> <p>Z1: ODOBRENO SLIJETANJE PISTA (oznaka)</p> <p>Z2: DOWNWIND TRAP IZVUČEN I ZABRAVLJEN</p> <p>T: (pozivni znak vojnog a/c) ODOBRENO SLIJETANJE PISTA (oznaka) VJETAR (vrijednost)</p> <p>Z2: ODOBRENO SLIJETANJE PISTA (oznaka)</p> <p>Z3: DOWNWIND TRAP IZVUČEN I ZABRAVLJEN</p> <p>T: (pozivni znak vojnog a/c) ODOBRENO SLIJETANJE PISTA (oznaka) VJETAR (vrijednost)</p>
---	--	--	--

			Z3: ODOBRENO SLIJETANJE PISTA (oznaka)
Kod aerodroma s više staza.	Kod aerodroma s više pista.	Код аеродрома с више писта.	T: (pozivni znak vojnog a/c) PISTA (oznaka), VJETAR (vrijednost) ODOBRENO SLIJETANJE Z: PISTA (oznaka) ODOBRENO SLIJETANJE
VFR pilotažne zone	VFR pilotažne zone	ВФР пилотажне зоне	Z: POČINJE RAD U VFR ZONI (naziv ili oznaka) T: (pozivni znak vojnog a/c) JAVITE ZAVRŠETAK RADA Z: JAVIT ĆU Z: ZAVRŠIO/LA RAD VFR ZONA (naziv ili oznaka)

<p>7.3 Helikopterski aerodromski promet</p> <p>Rad na niskoletećim površinama</p>	<p>Rad na niskoletećim površinama</p>	<p>Рад на нисколетећим површинама</p> <p>НАПОМЕНА: „КАПИЈА“ – ЈЕ ПОЗИЦИЈА НА КОЈУ СЛЕЂУ ХЕЛИКОПТЕРИ ОРУЖАНИХ СНАГА И КОЈА СЕ КОРИСТИ ЗА ПОТРЕБЕ ОБУКЕ И ВОЈНОГ ЛЕТЕЊА И КОЈЕ СЕ НАЛАЗЕ НА ДОВОЉНОЈ УДАЉЕНОСТИ ОД ПИСТЕ И ТАКО ДА СЕ ПРИЛИКОМ СЛЕТАЊА ХЕЛИКОПТЕРА НА КАПИЈУ НЕ УГРОЖАВА БЕБЈЕДНО ОДВИЈАЊЕ ОПЕРАЦИЈА НА ПИСТИ.</p>	<p>H: POZICIJA ZA ČEKANJE TRAŽIM PRELET DO KAPIJE (pozicija)</p> <p>T: (pozivni znak vojnog a/c)PRIJEĐITE PISTU (oznaka) ODOBREN PRELET DO KAPIJE</p> <p>H: PRELAZI PISTU (oznaka) ZA PRELET DO KAPIJE</p> <p>H: POČINJE SA RADOM NA KAPIJE</p> <p>T: (pozivni znak vojnog a/c)JAVITE ZAVRŠETAK RADA</p> <p>H: JAVIT ĆU ZAVRŠETAK RADA</p> <p>H: ZAVRŠIO/LA RAD NA KAPIJE</p> <p>T: (pozivni znak vojnog a/c)PRIJEĐITE PISTU (oznaka) VOZITE ZRAKOM NA PLATFORMU</p> <p>H: PRELAZI PISTU (oznaka) ZA VOŽENJE NA PLATFORMU</p>
<p>Aerodromski prometni krugovi za uvježbavanje autorotacije/otkaza hidrauličnog sustava.</p>	<p>Aerodromski školski krugovi za uvježbavanje autorotacije/otkaza hidrauličnog sistema.</p>	<p>Аеродромски школски кругови за увјежбавање ауторотације/отказа хидрауличног система.</p>	<p>H: SPREMAN/NA ZA ODLAZAK ZA AUTOROTACIJU</p> <p>T: (pozivni znak vojnog A/C) POLIJETANJE ODOBRENO</p> <p>H: POLIJETANJE ODOBRENO</p> <p>H: DOWNWIND ZA AUTOROTACIJU/ ZA IMITACIJU OTKAZA HIDRAULIČNOG SUSTAVA</p>
<p>Pokretanje za grupu (traži samo vođa).</p>	<p>Pokretanje za grupu (traži samo vođa).</p>	<p>Покретање за групу (тражи само вођа).</p>	<p>Z: POKRETANJE ZA PAR / GRUPU</p> <p>T: (pozivni znak vojnog A/C) ODOBRENO POKRETANJE, PISTA (oznaka), QNH / QFE...,</p> <p>Z: PISTA (oznaka), QNH.../QFE...</p>

7.4 Protupožarni letovi	Protivpožarni letovi	Противпожарни летови	Z: LET ZA GAŠENJE POŽARA T: (pozivni znak vojnog A/C) ODOBREN LET ZA GAŠENJE POŽARA (detalji instrukcije)
--------------------------------	-----------------------------	---------------------------------	--

7.5 Postupci u nuždi		
<p>Otkaz radio veze</p> <p>Postupci koji se primjenjuju nakon što je ustanovljen jednostrani otkaz radioveze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 „klik“ (jedna sekunda) znači “DA” ili služi kao potvrda, - 2 „klika“ znači “NE” , - 3 „klika“ znači “PONOVI” , <p>- 1 dugi znak (dvije sekunde) znači da je pilot završio postupak kao što mu je rečeno; kontrolor mora ponoviti pretpostavljenu poruku pilota, te dobiti potvrdu ispravnosti,</p> <p>- 1 dugi, 2 kratka, 1 dugi (Morzeovo slovo “X”) znači da je zrakoplov pretrpio novi kvar od kad je postupak u nuždi započeo.</p> <p>Prilikom letenja vojnih zrakoplova u slučaju otkaza radio-veze zrakoplovi nastavljaju let prema planu letenja javljajući predviđene tačke. Pokušati uspostaviti vezu na rezervnoj frekvenciji ili drugoj radio postaji. Ukoliko se ne uspije uspostaviti radio-veza ni na jednoj radiopostaji podešava se frekvencija aerodromske kontrole i dolazi se na ulazno izlazna vrata u predviđeno vrijeme na predviđenoj visini. Ukoliko je zrakoplov opremljen transponderom podesiti MODE A kod 7600. Uz osmatranje nastaviti let do najbližeg zaokreta u aerodromskom krugu i uključiti se u aerodromski krug i ići na slijetanje. Ukoliko TWR pošalje CRVENI signal A/C odlazi na najbližu tačku čekanja i vrši čekanje do dobijanja signala sa TWR ZELENI signalom za slobodno slijetanje, potom se uključiti u aerodromski krug i sletiti.</p> <p>НАПОМЕНА: Kod letenja vojnih helikoptera noću upaljena svjetla piste pri otkazu radio veze su signal ZABRANJENOG SLIJETANJA.</p>	<p>Postupci koji se primjenjuju nakon što je ustanovljen jednostrani otkaz radioveze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 „klik“ (jedna sekunda) znači “DA” ili služi kao potvrda, - 2 „klika“ znači “NE” , - 3 „klika“ znači “PONOVI” , <p>- 1 dugi znak (dvije sekunde) znači da je pilot završio postupak kao što mu je rečeno; kontrolor mora ponoviti pretpostavljenu poruku pilota, te dobiti potvrdu ispravnosti,</p> <p>- 1 dugi, 2 kratka, 1 dugi (Morzeovo slovo “X”) znači da je zrakoplov pretrpio novi kvar od kad je postupak u nuždi započeo</p> <p>Prilikom letenja vojnih zrakoplova u slučaju otkaza radio veze zrakoplovi nastavljaju let prema planu letenja javljajući predviđene tačke. Pokušati uspostaviti vezu na rezervnoj frekvenciji ili drugoj radio stanici. Ukoliko se ne uspije uspostaviti radioveza ni na jednoj radiostanici podešava se frekvencija aerodromske kontrole i dolazi se na ulazno izlazna vrata u predviđeno vrijeme na predviđenoj visini. Ukoliko je zrakoplov opremljen transponderom podesiti MODE A kod 7600. Uz osmatranje nastaviti let do najbližeg zaokreta u aerodromskom krugu i uključiti se u aerodromski krug i ići na slijetanje. Ukoliko TWR pošalje CRVENI signal A/C odlazi na najbližu tačku čekanja i vrši čekanje do dobijanja signala sa TWR ZELENI signalom za slobodno slijetanje, potom se uključiti u aerodromski krug i sletiti.</p> <p>НАПОМЕНА: Kod letenja vojnih helikoptera noću upaljena svjetla piste pri otkazu radio veze su signal ZABRANJENOG SLIJETANJA</p>	<p>Postupci koji se primjenjuju nakon što je ustanovljen jednostrani otkaz radio-veze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 „klik“ (jedna sekunda) znači “DA” или служи као потврда, - 2 „клика“ значи “НЕ” , - 3 „клика“ значи „ПОНОВИ” , <p>- 1 дуги знак (двје секунде) значи да је пилот завршио поступак као што му је речено; контролор мора поновити претпостављену поруку пилота, те добити потврду исправности,</p> <p>- 1 дуги, 2 кратка, 1 дуги (Морзеово слово “X”) значи да је ваздухоплов претрпио нови квар од кад је поступак у нужди започео.</p> <p>Приликом летења војних ваздухоплова у случају отказа радио везе ваздухоплови настављају лет према плану летења јављајући предвиђене тачке. Покушати успоставити везу на резервној фреквенцији или другој радио станици. Уколико се не успије успоставити радио-веза ни на једној радио-станици подешава се фреквенција аеродромске контроле и долази се на улазно излазна врата у предвиђено време на предвиђеној висини. Уколико је ваздухоплов опремљен транспондером пodesити МОДЕ А код 7600. Уз осматрање наставити лет до најближег заокрета у аеродромском кругу и укључити се у аеродромски круг и ићи на слијетање. Уколико ТWR пошаље ЦРВЕНИ сигнал А/Ц одлази на најближу тачку чекања и врши чекање до добијања сигнала са ТWR ЗЕЛЕНИМ сигналом за слободно слијетање, потом се укључити у аеродромски круг и слетити.</p> <p>НАПОМЕНА: Код летења војних хеликоптера ноћу упалјена свјетла piste при отказу радио везе су сигнал ЗАБРАЊЕНОГ СЛЕТАЊА.</p>

8.0 Posebni postupci

Posebni postupci	Posebni postupci	Посебни поступци	
<p><i>Postupci u slučaju nevolje, hitnosti i otkaza radio veze</i></p> <p>Riječ "MAYDAY", kojom počinje poruka, označuje poruku o nevolji, dok riječi "PAN PAN" označuju početak poruke hitnosti. Riječi "MAYDAY" ili "PAN PAN" preporučuje se izgovarati tri puta na početku predaje.</p> <p>Poruke o nevolji imaju prednost pred svim drugim predajama, a poruke hitnosti pred svim predajama osim poruka o nevolji.</p> <p>Poziv o nevolji mora biti upućen određenoj zemaljskoj radiopostaji.</p> <p>Poziv o nevolji mora započeti trostrukim emitiranjem signala za slučaj nevolje "MAYDAY" na korištenoj frekvenciji ili na frekvenciji za slučaj nužde.</p> <p>Poruka o nevolji mora se sastojati od što više sljedećih elemenata izgovorenih razgovijetno i, ako je moguće, sljedećim redoslijedom:</p>	<p><i>Postupci u slučaju nevolje, hitnosti i otkaza radio veze</i></p> <p>Riječ "MAYDAY", kojom počinje poruka, označava poruku o nevolji, dok riječi "PAN PAN" označava početak poruke hitnosti. Riječi "MAYDAY" ili "PAN PAN" preporučuje se izgovarati tri puta na početku predaje.</p> <p>Poruke o nevolji imaju prednost pred svim drugim predajama, a poruke hitnosti pred svim predajama osim poruka o nevolji.</p> <p>Poziv o nevolji mora biti upućen određenoj zemaljskoj radio stanici.</p> <p>Poziv o nevolji mora započeti trostrukim emitiranjem signala za slučaj nevolje "MAYDAY" na korištenoj frekvenciji ili na frekvenciji za slučaj nužde.</p> <p>Poruka o nevolji mora se sastojati od što više sljedećih elemenata izgovorenih razgovijetno i, ako je moguće, sljedećim redoslijedom:</p>	<p><i>Поступци у случају невоље, хитности и отказа радио везе</i></p> <p>Ријеч "MAYDAY", којом почиње порука означава, поруку о невољи, док ријечи "PAN PAN" означава почетак поруке хитности. Ријечи "MAYDAY" или "PAN PAN" препоручује се изговарати три пута на почетку предаје.</p> <p>Поруке о невољи имају предност пред свим другим предајама, а поруке хитности пред свим предајама осим порука о невољи.</p> <p>Позив о невољи мора бити упућен одређеној земаљској радио станици.</p> <p>Позив о невољи мора започети троструким емитирањем сигнала за случај невоље "MAYDAY" на кориштеној фреквенцији или на фреквенцији за случај нужде.</p> <p>Порука о невољи мора се састојати од што више слједећих елемената изговорених разговјетно и, ако је могуће, слједећим редослиједом:</p>	

<p>a) naziv jedinice ATS kojoj se obraća (ako vrijeme i okolnosti to dopuštaju)</p> <p>b) pozivni znak zrakoplova u nevolji,</p> <p>c) vrstu stanja nevolje,</p> <p>d) namjere zapovjednika zrakoplova,</p> <p>e) podatke o poziciji, smjeru leta i razini</p> <p>Piloti koji odašilju poruke o nevolji ili hitne poruke, moraju pokušati govoriti polako i razgovijetno kako bi izbjegli nepotrebna ponavljanja.</p> <p>Piloti moraju postupke RT komunikacije prilagoditi svojim posebnim potrebama, kao i raspoloživom vremenu, što uključuje i uporabu jezika u danim okolnostima.</p> <p>Ukoliko pozvana zemaljska postaja ne odgovara na poziv zrakoplova u nevolji ili na poruku hitnosti, sve ostale zemaljske postaje ili zrakoplovi moraju odgovoriti i pružiti svu moguću pomoć.</p> <p>Kada pilot uhvati poruku u nevolji na koju očitno nitko ne odgovara, ona/on mora, ukoliko to dozvoljavaju vrijeme i okolnosti, potvrditi prijam te poruke i odaslati je putem radija.</p>	<p>a) naziv jedinice ATS kojoj se obraća (ako vrijeme i okolnosti to dopuštaju)</p> <p>b) pozivni znak aviona u nevolji</p> <p>c) vrstu stanja nevolje,</p> <p>d) namjere kapetana aviona,</p> <p>e) podatke o poziciji, smjeru leta i nivou</p> <p>f)</p> <p>Piloti koji odašilju poruke o nevolji ili hitne poruke, moraju pokušati govoriti polako i razgovijetno kako bi izbjegli nepotrebna ponavljanja.</p> <p>Piloti moraju postupke RT komunikacije prilagoditi svojim posebnim potrebama, kao i raspoloživom vremenu, što uključuje i upotrebu jezika u datim okolnostima.</p> <p>Ukoliko pozvana zemaljska radio stanica ne odgovara na poziv aviona u nevolji ili na poruku hitnosti, sve ostale zemaljske stanice ili avioni moraju odgovoriti i pružiti svu moguću pomoć.</p> <p>Kada pilot uhvati poruku u nevolji na koju očitno nitko ne odgovara, ona/on mora, ukoliko to dozvoljavaju vrijeme i okolnosti, potvrditi prijem te poruke i odaslati je putem radija.</p>	<p>a) назив јединице АТС којој се обраћа (ако вријеме и околности то допуштају)</p> <p>б) позивни знак ваздухоплова у невољи,</p> <p>ц) врсту стања невоље,</p> <p>д) намјере капетана ваздухоплова</p> <p>е) податке о позицији, смјеру лета И нивоу .</p> <p>Пилоти који одашиљу поруке о невољи или хитне поруке, морају покушати говорити полако и разговијетно како би изbjегли непотребна понављања.</p> <p>Пилоти морају поступке RT комуникације прилагодити својим посебним потребама, као и расположивом времену, што укључује и употребу језика у датим околностима.</p> <p>Уколико позвана земаљска радио станица не одговара на позив авиона у невољи или на поруку хитности, све остале земаљске радио станице или авиони морају одговорити и пружити сву могућу помоћ.</p> <p>Када пилот ухвати поруку у невољи на коју очито нико не одговара, она/он мора, уколико то дозвољавају вријеме и околности, потврдити пријем те поруке и одаслати је путем радија.</p>	
--	---	--	--

<p>Ovisno o okolnostima, te se upute moraju poslati 'svim postajama' ili samo jednoj postaji.</p> <p>Nametanje radio-tišine</p> <p>Radnje svih ostalih jedinica ATS/ zrakoplova</p> <p>Komuniciranje u nevolji ima apsolutnu prednost pred svim ostalim porukama, a jedinice ATS/ zrakoplovi što znaju za njega ne smiju emitirati na dotičnoj frekvenciji osim:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ako se stanje nevolje poništi ili ako završi komunikacijski promet u nevolji b) ako se sav komunikacijski promet u nevolji prebaci na druge frekvencije c) kada to odobri jedinica ATS koja kontrolira komunikacije d) ako i sami pružaju pomoć 	<p>Ovisno o okolnostima, te se upute moraju poslati 'svim stanicama' ili samo jednoj stanici.</p> <p>Nametanje radio-tišine</p> <p>Radnje svih ostalih jedinica ATS/ aviona</p> <p>Komuniciranje u nevolji ima apsolutnu prednost pred svim ostalim porukama, a jedinice ATS/ avioni što znaju za njega ne smiju emitirati na dotičnoj frekvenciji osim:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ako se stanje nevolje poništi ili ako završi komunikacijski saobraćaj u nevolji b) ako se sav komunikacijski saobraćaj u nevolji prebaci na druge frekvencije c) kada to odobri jedinica ATS koja kontroliše komunikacije d) ako i sami pružaju pomoć 	<p>Овисно о околностима, те се упуте морају послати 'свим станицама' или само једној станици.</p> <p>Наметање радио - тишине</p> <p>Радње свих осталих јединица ATS/ авиона</p> <p>Комуницирање у невољи има апсолутну предност пред свим осталим порукама, а јединице АТС/ Ваздухоплову што знају за њега не смију емитирати на дотичној фреквенцији осим:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) ако се стање невоље поништи или ако заврши комуникацијски саобраћај у невољи б) ако се сав комуникацијски саобраћај у невољи пребаци на друге фреквенције ц) када то одобри јединица АТС која контролише комуникације д) ако и сами пружају помоћ 	<p>T: (pozivni znak), PRESTANITE S PREDAJOM, MAYDAY</p>
---	---	--	--

<p>Okončanje komunikacija u nevolji i radio-tišine</p> <p>Kada zrakoplov više nije u nevolji, mora poslati poruku kojom se poništava stanje nevolje</p> <p>Zavšetak stanja nevolje (objavljuje pilot)</p> <p>Kada zemaljska postaja, koja kontrolira promet u nevolji, sazna da je stanje nevolje završeno, ona odmah mora poduzeti mjere kako bi osigurala da ta informacija što je prije moguće postane dostupna:</p> <p>a) relevantnim jedinicama ATS b) dotičnom operatoru zrakoplova ili njegovu predstavniku, u skladu s prethodnim sporazumima.</p> <p>Prestanak održavanja radio-tišine (objavljuje KZP)</p>	<p>Okončanje komunikacija u nevolji i radio-tišine</p> <p>Kada avion više nije u nevolji, mora poslati poruku kojom se poništava stanje nevolje</p> <p>Zavšetak stanja nevolje (objavljuje pilot)</p> <p>Kada zemaljska stanica koja kontroliše saobraćaj u nevolji, sazna da je stanje nevolje završeno, ona mora odmah poduzeti mjere kako bi osigurala da ta informacija što je prije moguće postane dostupna:</p> <p>a) relevantnim jedinicama ATS b) dotičnom operateru aviona ili njegovom predstavniku, u skladu sa prethodnim sporazumima.</p> <p>Prestanak održavanja radio-tišine (objavljuje KZP)</p>	<p>Окончање комуникација у невољи и радио-тишине</p> <p>Када авион више није у невољи, мора послати поруку којом се поништава стање невоље</p> <p>Завршетак стања невоље (објављује пилот)</p> <p>Када земаљска станица која контролише саобраћај у невољи, сазна да је стање невоље завршено, она мора одмах подузети мјере како би осигурала да та информација што је прије могуће постане доступна:</p> <p>а) релевантним јединицама АТS б) дотичном оператеру ваздухоплова или његовом представнику, у складу са претходним споразумима.</p> <p>Престанак одржавања радио-тишине (објављује КЗР)</p>	<p>Z: (jedinica KZP, pozivni znak zrakoplova), ZAVRŠENO STANJE NEVOLJE, MOTOR PRORADIO, VIDI PISTU, TRAŽI SLIJETANJE</p> <p>T: (pozivni znak, jedinica KZP) ODOBRENO SLIJETANJE</p> <p>T: SVE STANICE (jedinica KZP), ZAVRŠENO STANJE NEVOLJE</p>
---	---	---	---

8.2. Poruke hitnosti	Poruke hitnosti	Поруке хитности	
<p>Osim što poruci o hitnosti prethodi radiotelefonski signal hitnosti 'PAN PAN', poruka o hitnosti koju šalje zrakoplov koji prijavljuje stanje hitnosti mora biti poslana na frekvenciji zrak-zemlja koja se u tom trenutku upotrebljava, te se sastojati od onoliko sljedećih elemenata koliko je potrebno, izgovorenih razgovijetno i, ako je moguće, sljedećim redoslijedom:</p> <p>(a) naziv jedinice ATS kojoj se obraća (b) identifikacija zrakoplova (c) vrsta stanja hitnosti (d) namjera zapovjednika zrakoplova (e) trenutna pozicija, razina i smjer (f) druge korisne informacije.</p> <p>Jedinica ATS kojoj se obratio zrakoplov koji prijavljuje stanje hitnosti ili prva jedinica ATS koja je potvrdila primitak poruke o hitnosti mora:</p> <p>(a) potvrditi primitak poruke o hitnosti (b) odmah poduzeti mjere za osiguravanje da sve potrebne informacije postanu dostupne što je prije moguće:</p>	<p>Osim što poruci o hitnosti prethodi radiotelefonski signal hitnosti 'PAN PAN', poruka o hitnosti koju šalje avion koji prijavljuje stanje hitnosti mora biti poslana na frekvenciji zrak-zemlja koja se u tom trenutku upotrebljava, te se sastojati od onoliko sljedećih elemenata koliko je potrebno, izgovorenih razgovijetno i, ako je moguće, sljedećim redoslijedom:</p> <p>(a) naziv jedinice ATS kojoj se obraća (b) identifikacija aviona (c) vrsta stanja hitnosti (d) namjera kapetana aviona (e) trenutna pozicija, nivo i smjer (f) druge korisne informacije.</p> <p>Jedinica ATS kojoj se obratio avion koji prijavljuje stanje hitnosti ili prva jedinica ATS koja je potvrdila primitak poruke o hitnosti mora:</p> <p>(a) potvrditi primitak poruke o hitnosti (b) odmah poduzeti mjere za osiguravanje da sve potrebne informacije postanu dostupne što je prije moguće:</p>	<p>Осим што поруци о хитности претходи радио-телефонски сигнал хитности 'PAN PAN', порука о хитности коју шаље ваздухоплов који пријављује стање хитности мора бити послана на фреквенцији зрак-земља која се у том тренутку употребљава, те се састојати од онолико сљедећих елемената колико је потребно, изговорених разговийетно и, ако је могуће, сљедећим редослиједом:</p> <p>(а) назив јединице АТС којој се обраћа (б) идентификација ваздухоплова (ц) врста стања хитности (д) намјера капетана ваздухоплова (е) тренутна позиција, ниво и смјер (ф) друге корисне информације.</p> <p>Јединица АТС којој се обратио ваздухоплов који пријављује стање хитности или прва јединица АТС која је потврдила примитак поруке о хитности мора:</p> <p>(а) потврдити примитак поруке о хитности (б) одмах подузети мјере за осигуравање да све потребне информације постану доступне што је прије могуће:</p>	

<p>Hvatanje poruke hitnosti (Primjer)</p>	<p>Hvatanje poruke hitnosti (Primjer)</p>	<p>Хватање поруке хитности (Примјер)</p>	<p>TRAŽIM SMJER LETA PREMA SARAJEVU C172, 4000 FITA, SMJER 170</p> <p>T: E7AAN, SARAJEVO TORANJ LETITE SMJER 190</p> <p>Z: SMJER 190, E7AAN</p> <p>T: E7AAN, TOČNO</p> <p>Z: PAN PAN, PAN PAN, PAN PAN, SARAJEVO RADAR, CTN 329 POZICIJA KEB, NA NIVOU LETA 140. PUTNIK S MOGUĆIM SRČANIM UDAROM, TRAŽI PRIORITYET ZA SLIJETANJE</p> <p>T: CTN 329, SARAJEVO RADAR, BROJ 1, DIREKT NA PISTU 30, VOZILO PRVE POMOĆI VEĆ ZATRAŽENO</p> <p>Z: BROJ 1, DIREKT NA PISTU 30, CTN 329</p> <p>T: CTN 329, TOČNO</p> <p>Z: PAN PAN, PAN PAN, PAN PAN, SARAJEVO RADAR, E7ABJ UHVATILI POZIV HITNOSTI OD CTN 329, PUTNIK SA MOGUĆIM SRČANIM UDAROM, TRAŽI PRIORITYET ZA SLIJETANJE U SARAJEVO. NJEGOVA POZICIJA JE KEB NA NIVOU LETA 140</p> <p>T: E7ABJ U REDU</p> <p>T: CTN 329, SARAJEVO RADAR, PISTA 30, NEMA PROMETA</p> <p>(Ukoliko CTN 329 ne potvrdi prijam ove poruke, E7ABJ će prenijeti poruku.)</p>
---	---	--	---

<p>8.3 Postupci zrakoplova za medicinski prijevoz</p> <p>U svrhu objave i identifikacije zrakoplova za medicinski prijevoz, odašiljanje RT hitnog signala "PAN PAN", koji se pomogučnosti izgovara tri puta, mora prethoditi RT signalu medicinski prijevoz "MAY-DEE-CAL".</p> <p>Uporaba signala opisanih u prethodnom stavku, znak je da se poruka koja slijedi odnosi na zaštićeni medicinski prijevoz.</p> <p>Poruka mora sadržavati sljedeće informacije:</p> <p>a) pozivni broj ili neki drugi oblik identifikacije zrakoplova za medicinski prijevoz</p> <p>b) poziciju zrakoplova za medicinski prijevoz</p> <p>c) broj i tip zrakoplova za medicinski prijevoz</p> <p>d) namjeravana ruta</p> <p>e) predviđeno vrijeme na ruti i vrijeme odlaska i dolaska</p> <p>f) sve ostale informacije kao što su razina leta, apsolutna visina, praćena radio frekvencija, jezik u uporabi i SSR modovi i kodovi.</p>	<p>Postupci aviona za medicinski prijevoz</p> <p>U svrhu objave i identifikacije aviona za medicinski prijevoz, odašiljanje RT hitnog signala "PAN PAN", koji se pomogučnosti izgovara tri puta, mora prethoditi RT signalu medicinski prijevoz "MAY-DEE-CAL".</p> <p>Upotreba signala opisanih u prethodnom stavku, znak je da se poruka koja slijedi odnosi na zaštićeni medicinski prijevoz.</p> <p>Poruka mora sadržavati sljedeće informacije:</p> <p>a) pozivni broj ili neki drugi oblik identifikacije aviona za medicinski prijevoz</p> <p>b) poziciju aviona za medicinski prijevoz</p> <p>c) broj i tip aviona za medicinski prijevoz</p> <p>d) namjeravana ruta</p> <p>e) predviđeno vrijeme na ruti i vrijeme odlaska i dolaska</p> <p>f) sve ostale informacije kao što su nivo leta, apsolutna visina, praćena radio frekvencija, jezik u upotrebi i SSR modovi i kodovi.</p>	<p>Поступци авиона за медицински пријевоз</p> <p>У сврху објаве и идентификације авиона за медицински пријевоз, одашиљање РТ хитног сигнала "PAN PAN", који се по могућности изговара три пута, мора претходити РТ сигналу медицински пријевоз " MAY-DEE-CAL " .</p> <p>Употреба сигнала описаних у претходном ставку, знак је да се порука која слиједи односи на заштићени медицински превоз .</p> <p>Порука мора садржавати сљедеће информације:</p> <p>а) позивни број или неки други облик идентификације авиона за медицински превоз</p> <p>б) позицију авиона за медицински превоз</p> <p>ц) број и тип ваздухоплова за медицински превоз</p> <p>д) намјеравана рута</p> <p>е) предвиђено вријеме на рути и вријеме одласка и доласка</p> <p>ф) све остале информације као што су ниво лета, апсолутна висина, праћена радио фреквенција, језик у употреби и SSR модови и кодови.</p>	
---	---	---	--

8.4 Otkaz radio veze	Otkaz radio veze	Отказ радио везе	
<p>Otkaz radiokomunikacije zrak-zemlja</p> <p><i>Napomena: Opća pravila koja se primjenjuju u slučaju otkaza radio veze nalaze se u ICAO, Annex 10, Volume II.</i></p> <p>Kada pilot zrakoplova ne uspije uspostaviti radiokomunikaciju sa zemaljskom postajom na dodijeljenoj radio-frekvenciji, mora pokušati uspostaviti radio-komunikaciju na drugim frekvencijama utvrđenim za tu rutu leta. Ako ti pokušaji ostanu bez uspjeha, pilot zrakoplova mora pokušati uspostaviti komunikaciju s drugim zemaljskim radiopostajama (ili radiopostajama zrakoplova) utvrđenim za tu rutu leta ili na 121.5 MHz.</p> <p>Ako pokušaji navedeni u stavku 6.4.1 ne uspiju, pilot zrakoplova mora emitirati svoje poruke dva puta na utvrđenoj frekvenciji/(ijama), započinjući poruku frazom "PREDAJA U SLIJEPO", te, ako je potrebno, navesti i kome je poruka namijenjena.</p>	<p>Otkaz radiokomunikacije zrak-zemlja</p> <p><i>Napomena: Opća pravila koja se primjenjuju u slučaju otkaza radio veze nalaze se u ICAO, Annex 10, Volume II.</i></p> <p>Kada pilot aviona ne uspije uspostaviti radiokomunikaciju sa zemaljskom stanicom na dodijeljenoj radio-frekvenciji, mora pokušati uspostaviti radio-komunikaciju na drugim frekvencijama utvrđenim za tu rutu leta. Ako ti pokušaji ostanu bez uspjeha, pilot aviona mora pokušati uspostaviti komunikaciju s drugim zemaljskim radiostanicama (ili radiostanicama aviona) utvrđenim za tu rutu leta ili na 121.5 MHz.</p> <p>Ako pokušaji navedeni u stavku 6.4.1 ne uspiju, pilot aviona mora emitovati svoje poruke dva puta na utvrđenoj frekvenciji/(ijama), započinjući poruku frazom "PREDAJA U SLIJEPO", te, ako je potrebno, navesti i kome je poruka namijenjena.</p>	<p>Отказ радио-комуникације ваздух - земља</p> <p><i>Напомена: општа правила која се примјењују у случају отказа радио везе налазе се у ICAO Annex 10, Volume II.</i></p> <p>Када пилот ваздухоплова не успије успоставити радио-комуникацију са земаљском станицом на додијељеној радио-фреквенцији, мора покушати успоставити радио-комуникацију на другим фреквенцијама утврђеним за ту руту лета. Ако ти покушаји остану без успјеха, пилот ваздухоплова мора покушати успоставити комуникацију с другим земаљским радио-станицама (или радио-станицама ваздухоплова) утврђеним за ту руту лета или на 121.5 Mhz.</p> <p>Ако покушаји наведени у ставку 6.4.1 не успију, пилот ваздухоплова мора емитовати своје поруке два пута на утврђеној фреквенцији/(јама), започињући поруку фразом "ПРЕДАЈА У СЛИЈЕПО", те, ако је потребно, навести и коме је порука намијењена.</p>	

Otkaz prijамника	Otkaz пријемника	Отказ пријемника	
<p>Kada ne može uspostaviti komunikaciju uslijed otkaza prijамника, pilot zrakoplova mora odaslati izvješća u utvrđenim vremenima ili na utvrđenim pozicijama, na frekvenciji u upotrebi, započinjući poruku frazom "PREDAJA U SLIJEPO ZBOG OTKAZA PRIJAMNIKA". Pilot zrakoplova mora odaslati namjeravanu poruku, koju u cijelosti ponavlja. Tijekom ovog postupka pilot zrakoplova također obavještava o vremenu svojeg sljedećeg javljanja, a ako namjerava promijeniti frekvenciju, mora navesti tu frekvenciju i naziv zemaljske postaje koju namjerava zvati.</p> <p>Osim što se mora pridržavati odredbi iz točke 6.4.3, zrakoplov koji prima usluge kontrole zračnog prometa ili savjetodavne usluge, dužan je emitirati informacije o namjeri zapovjednika zrakoplova u vezi s nastavkom leta.</p>	<p>Kada ne može uspostaviti komunikaciju uslijed otkaza пријемника, pilot aviona mora odaslati izvještaje u utvrđenim vremenima ili na utvrđenim pozicijama, na frekvenciji u upotrebi, započinjući poruku frazom "PREDAJA U SLIJEPO ZBOG OTKAZA PRIJEMNIKA". Pilot aviona mora odaslati namjeravanu poruku, koju u cijelosti ponavlja. Tokom ovog postupka pilot aviona također obavještava o vremenu svojeg sljedećeg javljanja, a ako namjerava promijeniti frekvenciju, mora navesti tu frekvenciju i naziv zemaljske stanice koju namjerava zvati.</p> <p>Osim što se mora pridržavati odredbi iz tačke 6.4.3, avion koji prima usluge kontrole zračnog prometa ili savjetodavne usluge, dužan je emitirati informacije o namjeri kapetana aviona u vezi s nastavkom leta.</p>	<p>Када не може успоставити комуникацију услјед отказа пријемника, пилот ваздухоплова мора одаслати извјештаје у утврђеним временима или на утврђеним позицијама, на фреквенцији у употреби, започињући поруку фразом "ПРЕДАЈА У СЛИЈЕПО ЗБОГ ОТКАЗА ПРИЈЕМНИКА ". Пилот ваздухоплова мора одаслати намјеравану поруку, коју у цијелости понавља. Током овог поступка пилот ваздухоплова такођер обавјештава о времену својег слједећег јављања, а ако намјерава промијенити фреквенцију, мора навести ту фреквенцију и назив земаљске станице коју намјерава звати.</p> <p>Осим што се мора придржавати одредби из тачке 6.4.3, ваздухоплов који прима услуге контроле ваздушног саобраћаја или савјетодавне услуге, дужан је емитирати информације о намјери капетана ваздухоплова у вези с наставком лета.</p>	

<p>Kada zrakoplov ne može uspostaviti komunikaciju uslijed otkaza opreme na zrakoplovu, mora, ako za to ima odgovarajuću opremu, odabrati odgovarajući SSR kod (7600) kojim ukazuje na otkaz radio veze.</p> <p>Otkaz radiokomunikacije zemlja-zrak</p> <p>Kada zemaljska postaja ne može uspostaviti kontakt sa zrakoplovom niti nakon poziva na frekvencijama za koje se vjeruje da ih pilot sluša, zemaljska postaja mora:</p> <p>a) ako je potrebno zatražiti pomoć drugih zemaljskih postaja zbog pozivanja zrakoplova ili prosljeđivanja prometnih poruka,</p> <p>b) zatražiti od zrakoplova koji se nalaze u blizini da pokušaju uspostaviti komunikaciju sa zrakoplovom i da prenesu njegove poruke, ako je to potrebno.</p>	<p>Kada avion ne može uspostaviti komunikaciju uslijed otkaza opreme na avionu, mora, ako za to ima odgovarajuću opremu, odabrati odgovarajući SSR kod (7600) kojim ukazuje na otkaz radio veze.</p> <p>Otkaz radiokomunikacije zemlja-zrak</p> <p>Kada zemaljska stanica ne može uspostaviti kontakt sa avionom niti nakon poziva na frekvencijama za koje se vjeruje da ih pilot sluša, zemaljska stanica mora:</p> <p>a) ako je potrebno zatražiti pomoć drugih zemaljskih stanica zbog pozivanja aviona ili prosljeđivanja saobraćajnih poruka,</p> <p>b) zatražiti od aviona koji se nalaze u blizini da pokušaju uspostaviti komunikaciju sa avionom i da prenesu njegove poruke, ako je to potrebno.</p>	<p>Када ваздухоплов не може успоставити комуникацију услјед отказа опреме на ваздухоплову, мора, ако за то има одговарајућу опрему, одабрати одговарајући ССР код (7600) којим указује на отказ радио везе.</p> <p>Отказ радио-комуникације земља-ваздух</p> <p>Када земаљска станица не може успоставити контакт са ваздухопловом нити након позива на фреквенцијама за које се вјерује да их пилот слуша, земаљска станица мора:</p> <p>а) ако је потребно затражити помоћ других земаљских станица због позивања ваздухоплова или прослеђивања саобраћајних порука,</p> <p>б) затражити од ваздухоплова који се налазе у близини да покушају успоставити комуникацију са ваздухопловом и да пренесу његове поруке, ако је то потребно.</p>	
--	---	---	--

<p>Ako pokušaji nisu uspješni, zemaljska postaja treba u slijepo prenositi poruke zrakoplovu, osim poruka koje sadrže odobrenja kontrole zračne plovidbe, na frekvencijama za koje se vjeruje da ih pilot zrakoplova sluša 121.5MHz (VHF) i 243.0 MHz (UHF).</p> <p>Emitiranje odobrenja kontrole zračnog prometa predajom u slijepo nije dozvoljeno, osim na izričit zahtjev kontrole zračnog prometa.</p> <p>Otkaz radio veze (primjeri)</p> <p>Predaja u slijepo</p>	<p>Ako pokušaji nisu uspješni, zemaljska stanica treba u slijepo prenositi poruke avionu, osim poruka koje sadrže odobrenja kontrole zračnog prometa, na frekvencijama za koje se vjeruje da ih pilot aviona sluša 121.5MHz (VHF) i 243.0 MHz (UHF).</p> <p>Emitovanje odobrenja kontrole zračnog prometa predajom u slijepo nije dozvoljeno, osim na izričit zahtjev kontrole zračnog prometa.</p> <p>Otkaz radio veze (primjeri)</p> <p>Predaja u slijepo</p>	<p>Ако покушаји нису успјешни, земаљска станица треба у слијепо преносити поруке ваздухоплову, осим порука које садрже одобрења контроле ваздушног саобраћаја, на фреквенцијама за које се вјерује да их пилот ваздухоплова слуша 121.5MHz (VHF) и 243.0 MHz(UHF).</p> <p>Емитовање одобрења контроле ваздушног саобраћаја предајом у слијепо није дозвољено, осим на изричит захтјев контроле ваздушног саобраћаја.</p> <p>Отказ радио везе (примјери)</p> <p>Предаја у слијепо</p>	<p>T: AKO ČUJETE (jedinica KZP) POTVRDITE TO LJULJANJEM KRILA/PALJENJEM SVJETALA ZA SLIJETANJE</p> <p>T: AKO ČUJETE (jedinica KZP) OKRENITE U LIJEVO/DESNO KURS (tri znamenke) SLJEDEĆIH (najviše 2 minute) MINUTA/SEKUNDA</p> <p>T: ZAOKRET UOČEN, POZICIJA (pozicija) NASTAVIT ĆU S DAVANJEM UPUTA</p> <p>T: AKO IZGUBITE RADIO VEZU (upute)</p> <p>T: AKO NEMATE PRIJAM U NAREDNIH (broj) MINUTA /SEKUNDI (upute)</p> <p>T: ODGOVOR NIJE PRIMLJEN (upute)</p> <p>T: AKO ČUJETE (jedinica KZP) OKRENITE DESNO/LIJEVO KURS (tri znamenke) / UKLJUČITE SQUAWK IDENT</p> <p>T: ZAOKRET/IDENT UOČEN NASTAVIT ĆU S DAVANJEM UPUTA</p> <p>T: PREDAJA U SLIJEPO (upute / informacije)</p>
---	---	--	---

9.0 FIS / VFR frazeologija

<p>9.1 Izvještaj o poziciji kod VFR letova</p> <p>H1 Izvještaj o poziciji sadrži sljedeće podatke:</p> <p>pozivni znak zrakoplova, pozicija, vrijeme preleta, razina I predviđeno vrijeme sljedeće pozicije.</p>	<p>H1 Izvještaj o poziciji sadrži sljedeće podatke:</p> <p>pozivni znak zrakoplova, pozicija, vrijeme preleta, nivo leta I predviđeno vrijeme sljedeće pozicije.</p>	<p>H1 Извјештај о позицији садржи сљедеће податке:</p> <p>позивни знак ваздухоплова, позиција вријеме прелета ниво лета и предвиђено вријеме сљедеће позиције.</p>	<p>Z: (pozivni znak) (pozicija i vrijeme, visina) [predviđeno vrijeme sljedeće pozicije]</p> <p>Z: E7ABM IZNAD SARAJEVA NA 4000 STOPA PREDVIĐAM TUZLA U1225</p> <p>T: PRIMIO, NASTAVITE VIZUELNO *QNH</p>
---	--	--	---

<p>9.2 Informacije o prometu na temelju izvješća o poziciji</p> <p>Informacija o bitnom prometu mora sadržavati sljedeće podatke:</p> <p>- smjer leta odnosno zrakoplova,</p> <p>- tip odnosno zrakoplova i kategoriju vrtložne turbulencije (kada je odnosni zrakoplov teže kategorije od zrakoplova kome je informacija o bitnom prometu upućena)</p> <p>- putnu razinu odnosno zrakoplova i: predviđeno vrijeme iznad točke javljanja najbliže mjestu prolaska razine; ili relativan smjer (bearing) odnosno zrakoplova izražen prema smjeru kazaljki na satu kao i udaljenost od zrakoplova kome je informacija o bitnom prometu upućena; ili stvarnu ili predviđenu poziciju odnosno zrakoplova.</p>	<p>Informacija o bitnom prometu mora sadržavati sljedeće podatke:</p> <p>-smjer leta odnosno zrakoplova,</p> <p>-tip odnosno zrakoplova i kategoriju vrtložne turbulencije (kada je odnosni zrakoplov teže kategorije od zrakoplova kome je informacija o bitnom prometu upućena)</p> <p>-putni nivo odnosno zrakoplova i: predviđeno vrijeme iznad točke, javljanja najbliže mjestu prolaska nivoa; ili relativan smjer (bearing) odnosno zrakoplova izražen prema smjeru kazaljki na satu kao i udaljenost od zrakoplova kome je informacija o bitnom prometu upućena; ili stvarnu ili predviđenu poziciju odnosno zrakoplova.</p>	<p>Информација о битном саобраћају мора садржавати сљедеће податке:</p> <p>-смјер лета односног ваздухоплова,</p> <p>-тип односног ваздухоплова и категорију вртложне турбуленције (кад је односни ваздухоплов теже категорије од ваздухоплова коме је информација о саобраћају упућена)</p> <p>-ниво лета односног ваздухоплова и: предвиђено време изнад тачке јављања најближе мјесту проласка нивоа; или релативан смјер (bearing) односног ваздухоплов изражен према смјеру казаљки на сату као и удаљеност од ваздухоплова коме је информација о битном саобраћају упућена; или стварну или предвиђену позицију односног ваздухоплова.</p>	<p>T: INFORMACIJE O PROMETU, (tip letjelice) VFR (javljeni elementi izvješća o poziciji)</p> <p>T: U SMJERU SJEVERA PA 34 VFR VISINA 5500 FITA PREDVIĐENO VRIJEME KEB 1225</p> <p>T: U SMJERU SJEVERA C210 VFR SNIŽAVA S 8500 FITA NA 4000 FITA PREDVIĐENO VRIJEME BLK 1731</p> <p>Z: GLEDA</p> <p>Z: VIDI GA</p> <p>Z: NE VIDI GA TRAŽI SAVJET ZA IZBJEGAVANJE/VEKTORISANJE</p> <p>T: PREDLAŽEM ZAOKRET/LETENJE U SMJERU</p> <p>T: ČISTI OD PROMETA</p> <p>Z: NEMA JAVLJENOG PROMETA</p>
--	--	--	---

<p>9.3 Radarska služba letnih informacija</p> <p>Primjeri</p>	<p>Primjeri</p>	<p>Примјери</p>	<p>T: OVO JE RADARSKA SLUŽBA LETNIH INFORMACIJA, NASTAVITE VIZUELNO</p> <p>T: RADARSKA SLUŽBA LETNIH INFORMACIJA PRESTAJE</p> <p>T: T: ZA IDENTIFIKACIJU POSTAVITE SKUAWK (četiri brojke) QNH (vrijednost)</p> <p>T: T: IDENTIFIKOVANI STE *(pozicija) RADARSKA SLUŽBA LETNIH INFORMACIJA, NASTAVITE VIZUELNO</p> <p>T: T: IDENTIFIKACIJA IZGUBLJENA, OD SADA SAMO SLUŽBA LETNIH INFORMACIJA</p>
--	-----------------	-----------------	--

<p>9.4 Predaja informacija o prometu</p> <p>Informaciju o prometu na konfliktnoj letnoj putanji treba proslijediti kao: relativni smjer konfliktnog prometa u odnosu na kazaljke sata, udaljenost konfliktnog prometa u NM, smjer u kojem se konfliktni promet kreće, razina i tip zrakoplova ili, ako su nepoznati, relativna brzina konfliktnog prometa (npr. spor ili brz).</p>	<p>Informaciju o prometu na konfliktnoj letnoj putanji treba proslijediti kao: relativni smjer konfliktnog prometa u odnosu na kazaljke sata, udaljenost konfliktnog prometa u NM, smjer u kojem se konfliktni promet kreće, nivo i tip zrakoplova ili, ako su nepoznati, relativna brzina konfliktnog prometa (npr. spor ili brz).</p>	<p>Информацију о саобраћају на конфликтној путањи летења треба прослиједити као:</p> <p>релативни смјер конфликтног саобраћаја удаљеност конфликтног саобраћаја у NM, смјер у којем се конфликтни саобраћај креће</p> <p>ниво и тип ваздухоплова или, ако су непознати, релативна брзина конфликтног саобраћаја (нпр. спор или брз).</p>	<p>T: PROMET (broj) SATI/SMJER UDALJENOST (broj) MILJA (smjer leta) [visina, tip letjelica, brzina]</p> <p>T: NEPOZNATI PROMET U DVA SATA PET MILJA IZ SMJERA DESNO PREMA LIJEVO VELIKA BRZINA</p> <p>T: VFR PROMET U JEDAN SAT TRI MILJE IZ SUPROTNOG SMJERA, POSLJEDNJA JAVLJENA VISINA 5500 FITA PA28</p> <p>Z: TRAŽI SAVJET ZA IZBJEGAVANJE/VEKTORISANJE</p> <p>T: PREDLAŽEM ZAOKRET/LETENJE U SMJERU</p> <p>T: ČISTI OD PROMETA</p>
---	---	--	--

<p>9.5 Informacije o vremenu na temelju radarskog promatranja</p> <p>Primjeri</p>	<p>Primjeri</p>	<p>Примјери</p>	<p>T: E7ABM BANJALUKA INFORMACIJE, RADAR POKAZUJE PODRUČJE JAKIH OBORINA NA 12 SATI, UDALJENOST 15 MILJA, PODRUČJE DUBINE 10 MILJA I PROTEŽE SE OD SJEVERO- ZAPADA PREMA JUGO- ISTOKU U DUŽINI OD MILJA</p>
--	-----------------	-----------------	---

<p>9.6 Pomoć VFR letovima koji imaju navigacijske poteškoće</p>			<p>Z: NESIGURAN U SVOJU POZICIJU, TRAŽIM POMOĆ</p> <p>T: JAVTE KOLIČINU GORIVA U MINUTAMA LETA/PREOSTALO VRIJEME LETA</p> <p>T: MOŽETE LI NASTAVITI LET VIZUELNO/ POTVRDITE VIDLJIVOST ZEMLJE MOŽETE SPUŠTATI VIZUELNO/ S VIDLJIVOŠĆU ZEMLJE DO (broj) FITA/NIVO (broj)</p> <p>T: PREDLAŽEM SMJER (tri broja) ZADRŽITE VMC/VIDLJIVOST ZEMLJE</p> <p>T: PREDLAŽEM OKRETANJE (znamenke) STEPENI U LIJEVO/DESNO/ ZADRŽITE VMC/VIDLJIVOST ZEMLJE</p> <p>G: POSTAVITE SQUAWK (code) A: SQUAWK (code)</p> <p>G: IDENTIFIKOVANI STE, BANJA LUKA RAFIS POZICIJA, NASTAVITE PREMA PLANU</p> <p>G: NASTAVITE LET VIZUELNO/S VIDLJIVOŠĆU ZEMLJE</p> <p>G: PRIPAZITE NA MINIMALNE SIGURNOSNE VISINE NADVISIVANJE PREPREKA</p> <p>G: RADARSKA SLUŽBA LETNIH INFORMACIJA PRESTAJE</p> <p>G: PREUZMITE VLASTITU NAVIGACIJU PREMA (point), TRENUTNA POZICIJA (pozicija ili navigacijske informacije)</p>
--	--	--	--

7.7 Poništavanje/Zatvaranje plana leta (VFR) Poništavanje plana leta	Poništavanje plana leta	Поништавање плана летења	Z: PONIŠTAVAM PLAN LETA/TRAŽIM PONIŠTAVANJE PLANA LETA T: PLAN LETA PONIŠTEN U (vrijeme)
Promjena FPL/Predaja FPL iz zraka	Promjena FPL/Predaja FPL iz zraka	Промјена FPL /Предаја FPL из ваздуха	Z: MOLIM PROMJENU U PLANU LETA (detalji) Z: ŽELIM PREDATI PLAN LETA IZ VAZDUHA T: PLAN LETA PRIMLJEN
Zatvaranje plana leta	Zatvaranje plana leta	Затварање плана летења	Z: [*VRIJEME SLIJETANJA *(brojke)] MOLIM ZATVARANJE PLANA LETA T: T: PLAN LETA ZATVOREN (vrijeme četiri broja)

<p>9.8 Opći poziv</p> <p>Primjer (požar)</p>	<p>Primjer (požar)</p>	<p>Примјер (пожар)</p>	<p>T: SVIM STANICAMA, BANJA BANJA LUKA INFORMACIJE, ZBOG VELIKIH POŽARA ZABRANJENI SU SVI LETOVI UNUTAR RADIJUSA OD 10 MILJA OKO JASENICE DO VISINE 5000 FITA.</p>
<p>SIGMET i AIRMET (primjer)</p>	<p>SIGMET i AIRMET (primjer)</p>	<p>SIGMET i AIRMET (примјер)</p>	<p>T: SVIM STANICAMA, BANJA LUKA INFORMACIJE, SIGMET ZA PERIOD OD 1600 DO 1800 SATI PROGNOZA OLUJNO NEVRIJEME ZA PODRUČJE LETNIH INFORMACIJA SARAJEVO, POMIČE SE NA ISTOK.</p>
<p>SIGMET (vulkanska prašina) (primjer)</p>	<p>SIGMET (vulkanska prašina) (primjer)</p>	<p>SIGMET (вулканска прашина) (примјер)</p>	<p>T: DLH 323, PREMA ZADNJEM SIGMET IZVJEŠTAJU ULAZITE U POTENCIJALNO ZAGAĐENO PODRUČJE.</p>

9.9 ATIS			BANJA LUKA INFORMACIJE DELTA OD 1027 OČEKUJTE ILS PRILAZ, PISTA U UPOTREBI 05 ZA DOLASKE I OD- LASKE, KOČENJE SLABO STANJE POVRŠINA 5mm LEDA, KATE- GORIJA 1 ZA PISTU 05, PRIJELAZNA VISINA 10000 fita, VJETAR IZ SMJERA 200 JAČINE 9 ČVOROVA VIDLJIVOST PREKO 10 km SLABA KIŠA, 4/8 OBLAČNOST, CUMULUS NA 2100 FITA, TEMPERATURA 24, TOČKA ROSE 7, QNH1010. U PRVOM KONTAKTU S KONTROLOM ZRAČNE PLOVIDBE JAVITE INFOR- MACIJE DELTA I QNH
Primjer	Primjer	Примјер	
Primjer	Primjer	Примјер	USLIJED NAGLIH PROMJENA INFORMACIJE O VREMENU DOSTUPNE SU NA RADNOJ FREKVENCiji
Primjer	Primjer	Примјер	ZATRAŽITE ATIS INFORMACIJE NA RADNOJ FREKVENCiji

9.10 Državni telegram			T: PROSLIJEDITE PORUKU Z: (PORUKA) T: PORUKA JE PRIMLJENA, HVALA
------------------------------	--	--	--